CUMARTESİ
24
EYLUL 1938
YIL: 21-3
Sayı: 7438-1538

Kurun

İSTANBUL — Ankara Caddesi
Posta kutusu: 46 (İstanbul)

Telgraf adresi: Kurum - İstanbul
Telef. 21413 (Yazı) 24370 (İdare)

İlâvemizle beraber bugün
24
SAYIFA
Sayısı her yerde 100 para

Sulh tehlikede

Çekoslovakya umumî seferberlik ilân etti

Çemberlayn - Hitler dün akşam son bir görüşme yaptılar

Fakat anlaşamadılar!

ÇEMBERLAYN BU SABAH LONDRAYA DÖNÜYOR

Südetlilerle Çekler çarpışıyor

Südet gönüllüleri tarafından muhasara edilen 400 Çek gümrükçüsü, 4 zabit ve 40 asker

Alman toprağına götürülüp ellerinden silâhları alındı

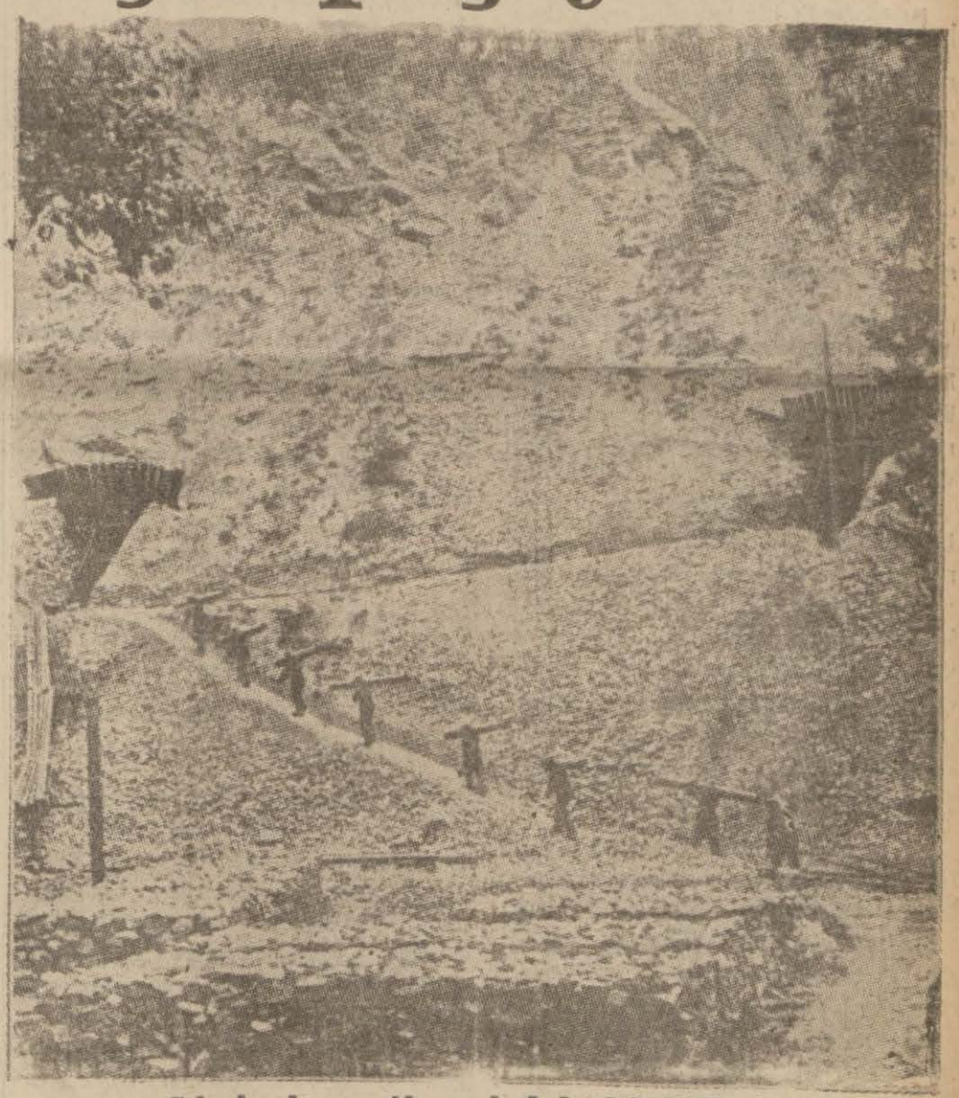

Çekoslovakyanın Alman hududundaki Majino hattı

Çimento meselesinin halline doğru bir adım

Yazan . Asım Us

Başvekil Celâl Bayarın dört senelik imar ve sanayileşme plânında memleketimiz için çimento meselesinin halline doğru atılmış bir adım var: Sivasta devlet eliyle bir çimento fabrikası kurulması.

Sivasta devlet eliyle bir çimento fabrikası kurmak kararı hakikaten çok yerindedir. Zira Sivas Anadolunun merkezi sayılabilecek bir noktasıdır; burada kurulacak fabrikadan Orta Anadoluya ve Şark vilâyetlerimize ucuz fiyatla çimento verilebilir. Bu suretle memleketin en ziyade imara muhtaç olan bu mıntakalarında halkın kâgir bina şeklinde yapıcılık kudreti artırılmış olur.

Sonra hükûmetin gerek yol ve şimendifer, köprü ve gerek alelâde bina inşası şeklinde giriştiği imar işleri henüz sona ermiş değildir. Bir taraftan Erzuruma, diğer taraftan Irak hudutlarına doğru ilerileyen şimendiferler bile bitmemiştir. Kaldı ki bunlar bittikten sonra gene çimento sarfını icap eden imar hareketleri devam edip gidecektir. Ankarada dört yüz elli bina ile yeni iki mahalle yapılacağı gibi bugün çimento olduğunu bilmeyen şehirler ve kasabalar halkı müsait fiyat ile çimento tedarik etmek imkânını bulunca mutlaka yapı işlerinde bundan istifade edecektir. Şimdi toprak ve kerpiç memleketi olan yerler ondan sonra yavaş yavaş medenî mamureler halini alacaktır.

Sivas çimento fabrikasının böyle doğrudan doğruya memleket imarına yapacağı hizmetten başka dolayısiyle hayırlı faydaları da görülecektir: Orta Anadoluda ve Şark vilâyetlerinde olduğu gibi Garp vilâyetlerinde de çimento fiyatlarının makul bir

(Sonu: Sa 6, Sü. 3)

Vaziyet

İngiliz Başvekili Çemberlâyn Londraya hareket etmiş bulunmaktadır. Godesberg mülâkatının müsbet bir netice vermeden bittiği anlaşılıyor.

Matbuata kısa bir tebliğ verilmişse de bu iki tarafın müşterek bir resmî tebliğ neşretmiş olmaları suretinde kabul edilemez. İngiliz Başvekili de, Hitler de şahsan beyanatta bulunmamışlar ve namlarına resmî veya yarı resmî surette bir beyanat verilmemiştir.

Almanların İngilizlere verdikleri son cevabın muhtevası ve bu cevaba Çemberlâynin müsbet veya menfi bir mukabelede bulunup bulunmadığı meçhuldür. Yalnız hissediliyor ki düne kadar dünyayı endişeye vermekte büyük bir tereddüdü yokmuş gibi gözüken Almanya İngiltereyi tatmin et-

(Sonu: Sa. 6, Sü. 2)

Prağ, 23 (A.A.) — Aşağıdaki resmî tebliğ neşredilmiştir:

Çekoslovak hükûmeti, B. Çemberlayn'den bir mesaj almıştır. bu mesajda memleketin her tarafında ve bilhassa ahalisi Südet olan yerlerde hâdiseler zuhuruna sebebiyet verebilecek her türlü harekâttan çekinilmesi talep edilmektedir. Bu mesaj, herkese ve bilhassa Almanlara hitap etmektedir. Bu gibi hâdiseler ,ne Çekoslovak hudutları dahilinde, ne de öbür tarafta vukuagelmemek icap eder. Hiç Şüphesiz Çekoslovakya bu kabil hâdiselerin ve şüpheli mahiyette müdahalelerin vukubulmaması için elinden geleni yapacaktır. Çe-

(Sonu: Sa. 6, Sü. 1)

Ağırcezada enteressan bir dava görülüyor

Taksimde güpegündüz oynanan oyun

Bir kadının gözlerini bağlayarak mücevherlerini çalmak isteyenler kimlerdi?

Tecavüze uğrayan Bayan Zekiye

Kuduste âsiler birçok yerleri yaktılar

Kudüs, 23 (A.A.) — Asiler, Şeriadaki ziraat istasyonu, polis merkezi ve gümrük binasile Beytüllahim telefon merkezini yakmışlardır.

Saffad civarında kuvvetli asi müfrezelerile üç tayyarenin himayesinde hareket eden muntazam kıtalar arasında cereyan eden muharebe neticesinde 21 asi ölmüştür.

İkinci sayfamızda
Öz Tiyatro
Yazan:
İsmail Hakkı Baltacıoğlu

Potemkin Leh maslahatgüzarına tebliğ etti:

Çek hududuna Leh kıtaatı tahşidi tekzib edilmezse

Rusya 922 paktını feshedecektir

Varşova, 23 (A.A.) — Sayzin Silezyasının Polonyaya ilhakı lehinde dün on binlerce kişi sokaklarda nümayiş yapmışlardır.

Sayzin, 23 (A.A.) — Beynelmilel vaziyet dolayısile Polonya manevralarının sonunda yapılması mukarrer olan geçit resminin icrasından sarfı nazar edilmiştir. Zannolunduğuna göre, kıtaat, hudut üzerinde bir noktaya gitmekte ve o noktada dündenberi kıtaat ve mühimmat tahşit edilmektedir. Sayzın Silezyasının bütün şehirlerinde duvarlara asılmış olan bir beyannamede "Çekoslovakya Silezyasının ana vatana rücuu saati çalmış tır.,, denilmektedir.

Varşova, 23 (A.A.) — Çekoslovak yada Sayzın mıntakasında bulunan Polonyalılardan burada gönüllü müfrezeleri teşkil edilmiştir. Bu mıntakanın kurtarılması için mücadele edecek olan bu müfrezeler bilfiil harekete geçeceklerdir.

Varşova, 23 (A.A.) — Pat ajansı aşağıdaki tebliği neşretmiştir:

Bugün B. Potemkin Moskovadaki Leh maslahatgüzarına şu beyanatta bulunmuştur:

Sovyetler Birliğine, Lehistan — Çekoslovakya hududunda Leh kıtaatının toplandığı hakkında malûmat gelmiştir. Lehistan hükûmeti bu haberleri tekzip etmediği takdirde, Sovyetler Birliği hükûmeti, kânunuevvel 1922

(Sonu: Sa 6, Sü. 3)

ÖZ TİYATRO

Yazan: İsmail Hakkı Baltacıoğlu

Tiyatronun millî terbiyedeki ehemmiyetini inkâr edebilecek insan azdır. Bu böyle olmakla birlikte, tiyatronun millî uyanış ve millî bütünleşme ile olan alâkası iyice aydınlatılmış değildir. Tiyatrosunu her türlü gerileme istidaklarından kutarmak, ona en büyük hamleyi vermek istiyen bir milletin fikir adamlarına düşen şey onu tiyatro olmıyan, arizî, yahut yardımcı bütün unsurlardan saymak, tiyatronun asıl özünü göstermektir. Bizim bu makalede yapmak istediğimiz de budur.

Her temsilde ayrı cinsten bir takım unsurlar vardır, sayalım: Sahne, dekor, makiyaj, kostüm, süflör, rejisör, bazan da müzik, nihayet aktör.. Şimdi, soruyorum: bu unsurlardan hangisi temsilin kendisi ve özüdür? Bu sorunun cevabını kolaylıkla verebilmemiz için radyofonik temsilleri düşünmemiz çok faydalı olur. Radyo temsillerinde yukarıda saydığımız unsurlardan yalnız biri vardır: Aktörün sözleri, o kadar. Radyofonik temsillere hiç tereddüt etmeden temsil diyoruz; çünkü sahneli, dekorlu.. bir temsilden aldığımız bütün heyecanları aynen radyo temsillerinden de alabiliyoruz. Hattâ bazan daha iyi, daha kolay! Öyleyse hiç tereddüt etmeden hükmedebiliriz ki temsil sanatının özü ne sahne, ne dekor, ne makiyaj... dır, belki yalnız aktör ve aktörün ifadesidir.

Radyofonik bir temsille asıl sahne temsillerini ayıran tek fark bu ifadenin radyoda söze inhisar etmesi, sahnede ise hem söz hem de vücutle yapılmasıdır. Fiziyonomi, jest ve mimik de aktörün şahsından başka bir şey olmadığından tiyatro sanatinin özü aktörün şahsiyetidir, dersek tam bir söz söylemiş oluruz.

Bir çok arkadaşlarım beni dekor, kostüm... düşmanı olarak tanıyorlar. Halbuki bunlara düşman olmak başka bunları tiyatronun yardımcı unsurları olarak almak ve anlamak başkadır.

Ben bunlara düşman değilim, belki bunları tiyatronun özü olmıyan pitoresk ve yardımcı unsurlar olarak alıyorum. Ancak bizde sahne, dekor, makiyaj, kostüm, rejisör tiyatronun ilk ve yapıcı unsurları gibi anlaşılmış olduğundan millî tiyatromuzun istiklâli namına memleketin her yerinde bunlara karşı şiddetli bir aksülâmel yapılmasını da istiyorum.

Bu bakımdan 1908 denberi yapılan ilk yenilik ve inkılâpçılık hamlesi halkevleri tarafından verilen açık hava temsilleri olduğuna şüphe etmemeliyiz. Bu temsiller köylerde sahnesiz, dekorsuz... yapılmakta olduğundan tiyatronun özü olan aktörün şahsiyetini bütün gerçekliğiyle ortaya koymaktadır. 1910 da Pariste bulunduğumuz sırada Plâce de la Nation civarında bir ilkokulun salonunda Molière'in Zor Nikâhını ellerinde tuttukları kitabı okuya okuya, sahnesiz, dekorsuz, makiyajsız ve süflörsüz olarak pervasızca temsil ettiklerini görmüştük.

Artık anlaşılmak lâzımdır ki, öz tiyatro unsuru aktörün şahsiyetinden ibarettir. Öyleyse millî tiyatronun mukadderatı aktörlerinin şahsiyetine sımsıkı bağlı kalmaktadır. Başlıca üç türlü aktör vardır:

1) Hergünkü insan şahsiyetini temsile getirenler. Aktör vardır ki, hergün evde, sokakta, tramvayda ne ise, nasıl bir insansa sahne üzerinde de odur, hiç değişmez. Bunlar aktörlerin en kötüsüdür. Çünkü temsilde piyes kahramanının, şahsiyetini temsil etmezler, yalnız kendi şahsiyetlerini yaşarlar. Bütün kötü aktörler gibi..

2) İkinci nevi aktörler günde.lik şahsiyetlerini temsile sokacaklarına kendi kendilerine beğendikleri ve seçtikleri bir kahramanı temsile sokarlar. Bu aktörlerin temsil ettikleri kahraman piyesin, müellifinin kahramanı olmadığından mevzu kaybolur. Şehir Tiyatrosu ananesine göre Zor Nikâhtaki rollerin hep gülünç ridikül roller olarak temsil edilmesi gibi. Halbuki bu roller iskolâstik, septik filozofların karakter mihanikiyetlerini göstermektir.

3) Bu nevi aktörler temsile ne gündelik, ne de herhangi şahsiyetle değil, piyesin istediği şahsiyetle girerler. Bunun için mutat olan şahsiyetlerinden soyulup yeni ve orijinal bir şahsiyet halinde kendilerini yeni baştan yaratırlar. Asıl, aktör budur. Gerçek aktör orkestral bir ruh taşıyan insandır; işi hiç durmadan şahsiyet değiştirmek, mevzua ve kahramana mutlak surette temessül etmektir.

Şimdi millî tiyatro binamızın hangi unsur temeli üzerine kurulabileceğini açıkça görebiliriz. Bu temel yalnız aktördür. İyi aktör değişmesini bilendir. İyi aktör boylu boslu, gür sesli, geniş hareketli insan demek değildir. Söylemek gibi susmak, kımıldamak gibi hareketsiz kalmak ta temsillerin cevherine giren şeylerdir.

Türk tiyatrosu 1908 denberi tanıdığı sahne artistleri arasında dünya ölçüsünde tek adam görmüştür. Bu adam zavallı Küçük Kemaldir. Şehir Tiyatrosu artistleri arasında bu çapta bir iki aktörümüz daha vardır.

Millî tiyatromuzu kuvvetlendirmek için aktör yetiştiren kaynakları ele geçirmemiz lâzımdır. Bu kaynaklardan biri de amatörlerdir. Bilhassa genç öğretmenler arasında öylelerini bilirim ki eğer hayatlarını dersaneye değil, millî sahneye vakfetselerdi memleketlerine daha çok hizmet etmiş olurlardı. Devletin bu imkânı da göz önünde bulundurması hayırlı olacaktır.

Çamlıca: 22-9-938 İ. H. Baltacıoğlu

Hitlerin Avrupayı harbe sürüklemesine artık sebep kalmadı

Çünkü:

istediklerinin hepsini elde ediyor

Parisuar'dan:

Henüz kaybedilmiş bir şey yok, fakat kurtarılmış bir şey de mevcut değil. Yalnız, gayretlere devam olunuyor diyebiliriz. Sulh müdafaa olunabilir. Şimdiki halde sulha sun'î teneffüs takbik olunuyor.

Fransız ve İngiliz nazırları anlaştılar, Paris - Londra beraberliği bir kere daha takviye ve teyit edildi. Bu, Fransa bakımından da, Avrupa bakımından da mühim bir şeydir.

Hakikaten, Büyük Britanya aşağı yukarı ilk defa olarak bir Avrupa meselesinde kat'î karar vermiş bulunuyor. Bu, adasına çekilmiş o büyük milletin tarihinde mühim bir yeniliktir.

Lord Runciman'ın Prağa gönderilmesi bile beklenilmedik ve manalı bir hareketti. Çemberlaynin Berhtesgaden'e gitmesi de daha hayret verici ve ümit dolu bir hâdise oldu.

İngiltere, eğer yarın, hakiki milliyet esasına göre teşkil edilen yeni bir Çekoslovakyanın hudutları kendi teminatı altına alınırsa Avrupanın çehresi değişebilir.

Hattâ, Dünya tarihi bile değişecektir.

• • •

Fakat henüz kat'î olarak söylenmiş bir şey yok.

Çek Cumhurreisi Benes Çekoslovakyanın, kendisine sorulmadan hazırlanan hiç bir plânı kabul edemeyeceğini bildirdi. Buna esasen şüphe yoktur ve mantık böyle icap ettirir. Londra ile Paris Çekoslovakya namına karar veremezler. İki hükûmetin anlaştıkları nokta da Prağa tavsiyede bulunmak içindir.

Fakat kararını verecek gene Prağdır, çünkü mevzuubahis olan şey Çekoslovakyadır. Bu nokta da kabul edilmiş bulunuyor.

Demek oluyor ki haber Prağdan gelecek. Ondan gene bazı fedakârlıklarda bulunması istenecek. Çek hükûmeti ve milleti şimdiye kadar esasen birçok fedakârlıklarda bulundular ve isbat ettiler ki, sulhu muhafaza etmek için çok ileri gitmesini bilirler.

Acaba yeni fedakârlıklarda bulunacaklar mı?

Fransızlara:

— Hiç sıkılmadan yeni fedakârlıklardan bahsediyorsunuz! diyebilirler.

Doğru. İstediğimiz, mukabilinde verdiğimizden fazla. Fakat işin manevî tarafı bir şey kaybetmiyor. Bunun hal çaresi de Prağın elleri arasında bulunuyor.

Südetli Almanlarla çıkan ihtilâf o kadar şiddetli bir hal aldı ki bir çok-

Çekoslovakyada ve Südet mıntakasındaki sanayi vaziyeti

Siyaha boyanmış yerler nüfusun yüzde elliden fazlasını Almanların teşkil ettiği mıntakadır.

Godesberg neresidir?

İngiliz Başvekili ile Hitler arasında müzakerelerin cereyan ettiği Godesberg, Ren havzasında küçük bir şehirdir ve Nazi tarihinde büyük bir değeri vardır.

Filhakika, Hitler, yüzbaşı Römün 1934 te hazırladığı isyanı bastırmak üzere, 30 haziranda birdenbire Godesbergden kalkmıştı.

Hitlerle Çemberlaynin görüştükleri Dresen oteli de Alman devlet reisinin "Mücadelem,, ismindeki eserini bitirdiği yerdir. 1926 da, hapisten çıkan Hitler Godesbergdeki bu otele gelmiş ve partiye mensup bir ihtiyarın idaresindeki bu otele inmişti.

O tarihten sonra Hitler Godesberg'e 70 defa gelmiş, hattâ muvakkat bir zaman için partisinin merkezini oraya nakletmişti.

Hitler, arada sırada buraya gelir ve kendisi için otelde daima hazır odalar bulundurulur.

Dresen otelinin taraçasından Ren vadisi ve şehrin tarihî kale harabeleri görülür. Ditrih 1213 te şehir etrafına bir kale çevirmişti. Bu kale 1583 te Bavyera düku Ferdinand tarafından yıkılmıştır.

Godesbergin 25 bin nüfusu vardır. Şehir bilhassa kalp, sinir, ve teneffüs yolları hastalıklarına iyi gelen suları ile meşhurdur.

larının fikrince iki tarafı barıştırmanın artık ihtimali yoktur. Gittikçe vahimleşecek bir hastalık karşısında bulunuyormuşuz gibi.

İşte bunun içindir ki bazıları, halli kabil olmıyacak bir meseleyi kökünden silip süpürmek lâzımdır, diyorlar.

Şüphesiz, müftehir ve cesur bir milletin bugün içinde bulunduğu kibir ve gurur hislerini anlamak kabil değildir. Bu gibi anları yaşamış olan Fransa ister ki sulh arzusu ile, hakları tesbit edilecek âdil bir hesap teraziye bir kere daha bir müvazene temin etsin,

Acaba Hitler ne yapacak? Ne diyecek?

Hitler son sözlerinde Fransaya karşı olan dostluk itirazlarını tekrarladı. Teşekkür ederiz. Fakat bugünkü vaziyette bu gibi sözlerden hiç bir netice çıkarmaya imkân yoktur. Mesele başka. Bizim için mühim olan şey Hitlerin başka cihetlerde ne düşündüğü ve ne istediğidir.

"HARP UZAKLAŞIYOR"

Entransijan'dan:

Hitlerin artık Avrupayı harbe sürüklemesine hiç bir sebep kalmadı, çünkü istediklerinin hepsini elde ediyor.

Fransa ile İngiltere her şeyden evvel harbi uzaklaştırmaya çalıştılar. Bu gayeye vasıl olmak için, daha bir kaç hafta evvel imkânsız görünen müsaadelerde bulundular. Südet mıntakası reyiâma bile müracaat etmeksizin Almanyaya verilecek.

Bugün mesele artık milletler arası bir mesele olarak değil, Berlinin noktai nazarına uyularak, Çekoslovakyadaki dahilî bir mesele olarak ele alınıyor. İki dost büyük devlet işe yalnız Prağa sulhçû tavsiyelerde bulunmak ve rızasiyle boyun eğmeğe

Devey - Hines davası

—11—

Davisin şehadeti

Devey tarafından şahit gösterilen Davis, gangsterler kralı Duç Sulç ile Nevyorkun Tammany Hall reisi Hines arasındaki münasebetleri ve sırları en yakından bilen bu avukatın dinlenmesi mahkemeyi tam altı celse işgal etti ve otuz saat sürdü. Herkes Devey — Hines davasının bu en meraklı safhasını büyük alâka ile dinledi.

Davis'in sorgusu bittikten sonra avukat Striker tarafından bir mukabil taarruz vuku bulacağı sanılıyordu. Hines'in malûm olan mücadeleci tabiatinden beklenen şey bu idi.

Halbuki bu umumî intizar boşa çıktı. Striker harekete geçerek Davis'e bir tek sual bile sormadı. Davis'in mahkeme huzurunda verdiği ifadelerin yalandan ibaret olduğunu söylemedi. Bu adamın sahte ve uydurma bir şahit olarak kurulmuş olduğunu ileri sürmedi. Şahidin sözleri arasındaki tenakuzları yakalıyarak kendisini bir meşhut suçlu vaziyetine sokmağa teşebbüs etmedi. Davis otuz saat süren ifadesinden sonra yine eski mağrur tavrı ile şahit sandalyasından kalktı, hiç bir taraftan, hiç bir tenkit ve muahaze görmeden eski yerine oturdu.

Hope Dare'nin müthiş âşıkı ifade verirken Striker'in tuttuğu bu yeni taktikin elbette bir sebep ve hikmeti olacaktı. Vakıa Hines'in avukatı sorgu esnasında iki yerde müdahale etti ve Davis'in eski maceralarından bazılarını hatırlatarak kendisinin suçluluğunu itirafa mecbur bıraktı. Fakat bu noktalar asıl davaya alâkası olmıyan teferrüat kabilinden şeylerdi.

Davis ifadesi arasında şöyle demişti:

— Ben bir gün Hines'e başmüddeiumumî Vilyam Dodge'nin bir gangster için çok ahmak bir adam olduğunu söyledim. O bana evet, öyledir; fakat en çok faydalı müddeiumumî de o olacaktır, diye cevap verdi..,

Striker Davis'in bu sözüne karşı hiç itiraz etmedi.

Davis yine ifadeleri arasında bir gün başmüddeiumumî Dodge'nin muavini olan Wahl'in gangsterler aleyhindeki tahkikat işlerinde fazla bir dikkat ve gayret göstermekte olduğunu Hines'e söylediğini, bu sözden üç gün sonra Dodge'nin Wahl'i muaviniliğinden çıkardığını söyledi; Striker bu ithama karşı yine ağzını açmadı. Davis 1935 senesinde Hines'in Nevyork hükûmeti umumî valisi Lehman nezdinde bütün nüfuzunu sarfederek o zaman ismi meçhul bir avukat olan Devey'i dolandırıcılık suçlarını takibe mahsus prosektör memuriyetine intihap edilmemesi için çalıştığını söylediği zaman Striker yine bir tek kelime ile mukabelede bulunmadı.

Bunlardan sonra Davis Nevyorkun Zenciler mahallesi olan Harlem'in gayrimesul hâkimi Hins'in tesiri altında olarak loterya oyunlarındaki dolandırıcılıklar aleyhinde açılan tahkikatın nasıl akamete uğratılarak yarıda bırakıldığını anlattı; Striker yine bir söz söylemedi.

Daha sonra Davis (1) numaralı halk düşmanı Duç Sulç'un Nevyorkun küçük kabaresinde nasıl öldürüldüğünü hikâye ederek ölümünden evvel küçük bir kanape üstünde söylediği son sözleri anlattığı zaman da Striker bir şey söylemedi.

Davis ifadeleri arasında Fransız ırkından bir gangter olan Jül Marten'in katli hâdisesini şu suretle hikâye etti:

— Bir gece Hines de beraber olduğu halde bir klüpten çıkmıştık. Duç Sulç fevkalâde sarhoştu. Kohoes otelinde bir odanın kapısı önünde revolverini çekti, Jül Marten'in ağzına ateş etti. Sebebi, Jül Marten, Hines'e vereceğini söyliyerek Duç Sulç'tan 20,000 dolar almış ve bunu cebine atmıştı..,

Striker yine Hins'i dolaysile itham eden bu ifadeye karşı da bir tek kelime söylemeğe lüzum görmedi. Halbuki vaktile Jül Marten'in ölüsü kar yığınları altında bakır tellerle sımsıkı bağlanmış bir vaziyette bulunmuştu; ve katil hâdisesinin mahiyeti bir türlü anlaşılamamıştı. O vakit bu hâdise üzerinde tahkikat yapmış ve bu işin sırrını bir türlü keşfedememiş olan Şarl Raney de şimdi mahkeme salonunda bu itirafları can kulağı ile dinliyordu.

Davis'in bütün verdiği ifadeler hep hâdiselerle kontrolü mümkün olan şeylerdi. Onun için Striker kendisinin Hines aleyhindeki şehadetlerine karşı bir türlü harekete geçemedi ve Davis'in bu suretle şehadetinden muzaffer çıkması ile ifadeleri Hines aleyhinde bir itiraf şeklini aldı.

Davis şahitlere mahsus koltuktan kalktıktan sonra hapisaneyi muhafazaya memur detektiflerin arasına girdi; ve yerine dönerken nikâhlı karısına doğru bakmadı. Metresi Hope Dare'ye dönerek muhabbetli bir bakışla tebessüm etti. *(Arkası yarın)*

işaretler:

Plân

Yazan: Sadri Ertem

Avrupada uzunca bir zaman kalmış ve etüdler yapmış bir arkadaşım anlattı:

"— Yolum sabahtan öğleye kadar bir ucundan öbür ucuna hudutları geçilen bir memlekete düşmüştü. Bir de burada plânlı faaliyetler hakkında malûmat alayım dedim. Çok maruf bir zata tetkik mevzuum hakkında izahat verdim ve sizin de bu işler hakkında "beş senelik bir plânınız var mı?,, dedim. Adam yüzüme hayran, hayran baktı.

İçini çekerek:

"— Bu memleketin, devletin beş sene daha yaşayacağına inanamıyorum ki, size beş senelik bir plândan bahsedeyim.,,

Plânın gelecek günlere iman ve istikbali inşa etmek gibi bir manası vardır.

* * *

Tansiyonu yükselen bir dünya içindeyiz. Geceleri gözlerini kaparken, yarın sabahı nasıl karşılayacağını bilmeyen yüz milyonlarca insan vardır. Bu insanlar hayatlarını tesadüflere, korkulara, ümitlere bağlamışlardır. Ömürleri böyle bir işkence halinde harcanmaktadır. Tesadüfün lûtfu ve yahut tesadüfün kahrı onların ruhlarını sarmaktadır.

Bu levhaları Türkiye hudutlarının dışında görmek mümkündür. Fakat Türkiye hudutları içinde istikbali inşaya çalışan ve yarını fethe karar vermiş bir insanlık vardır.

Son günlerde dünya başvekillerini ve milletlerini meşgul eden meseleleri gazete sahifelerinde ve ajans haberlerinde, radyo antenlerinden dinlemek mümkündür.

Cümhuriyet başvekilinin son bir iki gün içinde bize ve dünyaya anlattığı hakikat gelecek dört seneyi endüstri bakımından plânlaştırmak oldu.

Refahı, mesut Türkiyeyi büyük endüstrinin siperlerinde fethedeceğiz.

Endüstrinin büyük erkânı harbi Celâl Bayar, bize zaptedeceğimiz mevzileri, tutacağımız hatları işaret ediyor.

Dünyanın başka yerlerinde insanlar insanları yenmeğe hazırlanıyor. Fakat Türkiyenin cengi tabiatı mağlûp etmek iddiasındadır.

Sadri Ertem

---

sevketmek için müdahale edecekler.

Benes'le Hodza buna razı olacaklar mı? Bugün bilmediğimiz yalnız bu kadar. Zannedildiğine göre, Londradaki elçileri İngiliz hariciye nezaretine, memleketleri hakkında kendilerine sorulmadan karar verilmesine razı olamıyacaklarını bildirdi.

Fakat Çekler ne kadar değerli bir millet olursa olsunlar — hakikaten de çok değerli bir millettirler — bütün Alman kuvvetlerinin hücumuna uzun müddet mukavemet edebileceklerine kendileri de emin olamazlar.

Diğer taraftan Çeklere, son defa kendilerinden istenen fedakârlığa razı olurlarsa istikbal için her türlü tehlikeye karşı kendilerine teminat verileceği vaadolunuyor. Yeni bir Lökarno anlaşması veya başka bir anlaşma Çeklerin istiklâllerini himaye edecek. Çekler, mahdut bir millet şekli alarak sükûn ve hürriyet içinde yaşıyacaklar.

Bu, Çemberlaynle Hitler arasındaki mülâkatta değil, Almanyanın başlıca taleplerini kabul ederek varılan bir neticedir.

Fakat Fransa ile İngiltere başka bir hal suretine, yani harbe varmak neticesine varabilirler miydi? Devlet adamlarının Avrupayı ateşe vermeden bir hal şekli bulmak için ne kadar endişe içinde kaldıkları anlaşılıyor.

Bu endişe çok büyüktür. Çünkü Manşın her iki yakasında efkârıumumiye Südetler gibi uzak bir meseleden dolayı bir harbe sürüklenmek taraftarı değildir. Her gün masamın üzerine yığılan mektuplar bunun Fransa bakımından delilini teşkil ediyor. İngiltere için de Çemberlaynin

ŞEHİR İÇİNDE

Asabiyet uyandıran bir yazı

Heykeltraşlar bir iddianın taşhihini istiyorlar

Dördüncü umumî müfettişlik tarafından Erzurumda çıkartılan "Doğu" gazetesinde Türk heykeltraşları hakkında bir yazı neşredilmiş, Ulus gazetesi de bunu iktibas etmişti.

Türk heykeltraşlarının hiç bir kıymeti olmadığını ve şimdilik ancak büst yapabilecekleri ve binaenaleyh, âbidelerin ecnebilere verilmesini iddia eden bu yazı şehrimiz sanat muhitinde derin bir tesir uyandırmış ve Türk heykeltraşları aralarında toplanarak, âbide inşasında eserleri seçmek üzere teşkil edilmiş olan jüri heyetine bir muhtıra vermeği kararlaştırmışlardır.

Sanatkârlar bu muhtırada, ayni zamanda jüri heyetinin kararlarını tenkit eden yazıdan dolayı gene ayni müfettişlik tarafından açılan Trabzon ve Giresun âbideleri için hazırladıkları maketleri vermiyeceklerini ve jüri heyeti bu hususta bir karar alıncaya kadar, hareketlerinde ısrar edeceklerini bildirmektedirler.

Başöğretmenlerin toplantısı

İlkokul başöğretmenleri dün öğleden sonra kültür direktörlüğünde bir toplantı yaparak yeni ders yılı hazırlıkları ve okulların muhtelif işleri etrafında görüşmüşlerdir.

Baş öğretmenler okullarda teşekkül eden himaye heyeti teşkilâtının daha fazla randıman verebilmesi için alınacak tedbirleri konuşmuştur.

Yeni Ortaokul Direktörleri

Yeni açılan ortaokul direktörleri dün kültür direktörlüğünde bir toplantı yaparak okulların muhtelif ihtiyaçları etrafında görüşmüşlerdir. Yakında azlık okul direktörleri de bir toplantı yapacaklardır.

Yeni Müfredat Programı

Lise ve ortaokullar için yeni hazırlanan müfredat programları bastırılarak dün bütün okullara gönderilmiştir. Yeni müfredatta bilhassa terimlere azamî ehemmiyet verilmiş, bunların talebeye öğretilmesi işi hakkında muhtelif usuller konmuştur.

Kıdem Zamları İşi

Gerek ilk, gerekse ortaokul öğretmenlerinin kıdem zammı işleriyle kültür bakanı Bay Saffet Arıkan bizzat meşgul olmaktadır. İlkokul kıdem zammı işlerine bilhassa fazla ehemmiyet verilmektedir.

Bu Sabahki Toplantı

Pazarlıksız satış kanununun tatbikatı etrafında görüşmek üzere bu sabah Şehir Meclisi salonunda bir toplantı yapılacaktır. Bu toplantıda kaymakamlar ve diğer bazı alâkadar zevat bulunacaktır.

Beşiktaş Halkevinde Dil Bayramı Merasimi

Beşiktaş Halkevinden:

Dil bayramı münasebetiyle 26 Eylül 1938 tarihinde saat 18 de evimizde aşağıda yazılı merasim yapılacaktır. Arzu edenler giriş kartlarını idare memurluğundan alabilirler.

1 — Ankara radyosundan verilen söylevin dinlenmesi.

2 — Evimiz adına dil inkılâbı ve önemi hakkında bir söylev.

3 — Ulusal müzik.

4 — (Yalnız bir kelime) adlı 2 perdelik millî piyes.

Vali Yalovaya gitti

Vali ve belediye reisi Bay Muhittin Üstündağ dün sabah Yalovaya gitmiştir. Orada Başvekil Celâl Bayarla İstanbulun imarı etrafında görüşecektir.

Millî Müdafaa Vekili

Millî Müdafaa Vekili Kâzım Özalp şehrimize gelmiştir. Vekil birkaç gün

Pazarlıksız satış

Esnafa kararname etrafında izahat verilecek

Dün İktısat Vekâletinden şehrimiz ticaret ve sanayi odasına bir tamim gelmiş, pazarlıksız satış mecburiyetine dair kararname ve izahname esasları dahilinde İstanbulda tatbikata geçilmeden evvel iç ticaret umum müdürlüğü tarafından Odada bazı toplantılar yapılarak izahat verilmesinin münasip görüldüğü bildirilmiştir.

Bu toplantılardan birincisi önümüzdeki pazartesi günü saat 15.30 da yapılacaktır. Toplantıda belediye, oda ve matbuat mümessilleriyle esnaf mümessilleri ve bir kısım tüccar hazır bulunmak üzere odadan davetiyeler gönderilmiştir.

İç ticaret umum müdürü B. Mümtaz Rek'in bugün şehrimize gelmesi beklenmektedir. Toplantıları Bay Mümtaz Rek idare edecektir.

Fakir çocuklara yardım

Teşekkül bir senede 10500 çocuğa baktı

İlkokullarda okuyan fakir ve yoksul çocukları korumak işinin idaresini bizzat Muhiddin Üstündag eline almış ve ilkokul çocukları için himaye heyeti teşkilâtı vücuda getirilmesi hakkında Partiye bağlı olmak üzere bir birlik kurmuştu. Birliğin tesis tarihi olan 937 nisan ayından bugüne kadar bütün kaza, nahiye ve köy kollarının yardımiyle 10.500 çocuk doyurulmuştur.

Birliğin bu yılki çalışma vaziyeti ni tesbit etmek maksadiyle önümüzdeki 29 eylül perşembe günü saat 15 de İstanbul vilâyeti Parti salonunda bütün kol teşkilâtının murahhaslarının iştirakiyle bir toplantı yapılacaktır.

Viyana birahanesindeki vaka

Müddeiumumi dün iddiasını serdetti

Geçen sene Tepebaşında Viyana birahanesinde cereyan eden yaralama vakasının muhakemesine ağır cezada dün de devam edilerek müddeiumumi tarafından mütalea serdedilmiştir.

Müddeiumumî Übeyt vakayı izah etmiş, suçlulardan Şükrü, Sami ve Necatinin, diğer Necati kendilerine baktığından kızdıklarını, kendisini tabanca ile öldürmek maksadiyle ağır surette yaralamış olduklarını sabit görmüştür. Buna göre Şükrü ile Saminin katle teşebbüsten 61 inci madde gözönüne alınarak 448 inci madde ile, Necatinin de öldürmeğe tam teşebbüsten 62 nci madde nazara alınarak 448 inci maddeye göre cezalandırılmasını istemiştir. Muhakeme suçluların müdafaalarını yapmaları için başka bir güne bırakılmıştır.

Çuval Çalan Mahkûm Oldu

Yerebatanda kömürcü Niyazinin dükkânına giren ve çala çala üç eski çuval aşıran sabıkalı hırsızlardan Hüseyin, dün üçüncü sulh ceza mahkemesinde muhakeme olunmuştur. Hüseyin, sabıkaları gözönüne alınarak 9 ay müddetle hapis cezasına çarptırılmıştır.

Nâzım Hikmet Ve Arkadaşları

Dün ağır ceza mahkemesinde iki komünistlik muhakemesine gizli olarak bakılmıştır.

Bunlardan birinin suçluları Nazım Hikmet, Cenap Şehabettin ve Selâhattin; diğerinin ise, Burhanettin,

Basımistihlâk kooperatifi

İktısat Vekilinin bir mektubu

Basın Kurumu başkanlığına gelen malûmata göre, Basım istihlâk kooperatifinin anamukavelesi İcra Vekilleri Heyetince tasdik olunmuş, tasdikli nüshası Vekâletten Kuruma gönderilmiştir.

İktısat Vekili Bay Şakir Kesebir tarafından Kurum başkanı ve kooperatif müessislerinden Bay Hakkı Tarık Us'a gelen cevapta Bay Vekil aynen şöyle demektedir:

"Bu suretle meydana gelmiş olan teşekkülün gazetecilik ve matbaacılık mesleğine hâdim olacağı kanaatinde bulunmaktayım. Malûmları olduğu üzere, kooperatiflerin, muvaffakıyeti, ortakların müesseseye ve prensiplerine bağlılıkları ile ölçülmektedir. Basım kooperatifinin doğuş tarzı ve telgrafımızda izhar buyurulan hissiyat bu muvaffakıyet hakkındaki kanaatimi takviye eden sebeplerdendir. Hayırlı teşebbüste muvaffakıyetler temenni ederim."

Mevsuk olarak öğrendimize göre, kooperatifin faaliyete geçtikten sonraki ihtiyaçları için, ucuzca faizle şimdiden elli bin liralık bir kredi temin edilmiş bulunmaktadır.

Beynelmilel ticaret odaları reisi

Nevyork sergisindeki Türk paviyonu plânlarını beğendi

Beynelmilel ticaret odaları reisi B. Vatson ve arkadaşları, dün Türkofis İstanbul şubesini ziyaret etmişlerdir. Vatson, ofise geldiği zaman yanında ticaret odası reisi Mitat Ali, beynelmilel ticaret odaları Türkiye komitesi reisi Galip Bahtiyar bulunuyordu.

B. Vatson, Türkofis reisi Burhan Dahmadan, Türkiye - Amerikan ticaret münasebetleri hakkında uzun boylu izahat almıştır.

Vatson, söz arasında, fırsat buldukça, Türkiyedeki sosyal ve ekonomik inkılâplardan bahsediyor ve şöyle diyordu:

— Bu gidişle 25 sene sonra, Türkiye dünyanın en kuvvetli ve en ideal bir memleketi olabilir.

Beynelmilel ticaret odaları reisi, Türkiye - Amerika arasında, iktısadî yakınlaşma imkânlarından bahsettikten sonra, Nevyorkta açılacak olan sergi üzerinde durmuş, sergi hazırlıkları hakkında, alâkadarlardan izahat almıştır.

Nevyork sergisinde devlet pavyonu, site Türk için plânlar ve projeler yapan Abidin Dino B. Vatsona izahat vermiştir. Vatson, projeleri çok beğenmiştir.

B. Vatson, Amerikada muhtelif müesseselerin başında bulunmaktadır. Bu meyanda, Nevyork sergisi beynelmilel iştirakler komitesi reisi de bulunmaktadır.

Dün akşam Vatson şerefine beynelmilel ticaret odaları Türkiye komitesi tarafından Tokatliyanda bir ziyafet verilmiştir.

Görüp Düşündükçe

Ucuzluktan önce doğruluk gerek

Dün bir gazetede okudum, "Ankara,, Türkiyenin en ucuz şehri olmuş. Ama, onun da bir derdi varmış, ki henüz çaresi bulunamıyormuş. Bu dert, ev kiralarındaki pahalılıktır. Hükûmet, kendi memurları için bir devlet mahallesi kurmağı kararlaştırdığı için, Ankara, kira pahalılığından da kurtuluyor demek.

Fakat şu ucuzluk davasını, bir devlet işi gibi takip ederken, bir yandan daha ehemmiyetli ve daha çetin başka bir mücadele yapmak lâzımgelecek. Yarın öbürgün "pazarlık,, kalkıyor. Bu yeni kanunun piyasayı sarsacağı mutlak bir gerçektir. Sarsıntı, alıcı üstünde tabiî daha büyük ve daha derin izler bırakacak. Yasayı kuranlar, elbette bu noktayı gözden uzak tutmamışlardır. İlk günlerde azıcık yadırgasak da, çok geçmeden buna da alışacağız.

Birkaç yıl önce, "okka,, dan kiloya geçiş, esnafımız için bir piyanko vurgunu olmuştu. Herşeyin ağırlığı üçte bir azalmış, fiyatlar yine eski halinde kalmıştı. Pazarlıksız satışın da böyle bir dolaba dökülmemesi için ne gibi tedbirler almak lâzımsa, yapılmalıdır.

Doğrusunu isterseniz, bence, bütün bunları gölgede bırakacak derecede önemli başka birşey var. Bize bir "Ticaret Namusu,, kanunu lâzım. Tabiî şartlar içinde "rekabet,, piyasalardan silindir gibi geçer, mal cinslerini ayni fiyat etiketi altında toplar.

Fakat piyasamızda böyle bir silindir yoktur. Fiyat birliği gözle görülür şeylerden olduğu için, her dükkân buna boyun eğiyor. Ama mal cinsleri için böyle birşey söylenemez.

Bir kısım satıcılar bütün zekâlarını hileye harcamaktan çekinmiyorlar.

Mallar karışıktır. Hem bu karışıklığın çoğu, yalnız kesemizi zarara sokmakla kalmaz, sağlığımızı da tehlikeye düşürür. Bu türlü hilelerin bıçaksız işlenmiş cinayetlerden ne farkı var?. Ben, işte bu derdimize çare aranırken, şu cinayeti andıran suçlara, kanlı vakaların cezasını kesecek bir kanun istiyorum. Çünkü küçük cezalar, satıcının hırsını, cüretini arttırmaktan başka bir şeye yaramıyor. Yakalanmaktan korkmuyorlar ve verdikleri cezayı yine bizim zavallı, suçsuz sırtımıza yüklüyorlar.

Hakkı Lûtfi

Basın Kurumunun Daveti

İstanbul Basın Kurumundan:

İstanbul Basın Kurumu fevkalâde kongresi bugün saat 13.30 da tekrar toplanarak, Basın Birliği kanunu nizamname projesinin müzakeresine devam edilecektir. Sayın üyelerin teşrifleri rica olunur.

Talebe Kitapları Hazır

Lise ve ortaokulların bu yılki kitapları tamamiyle hazırlanmış ve Devlet matbaası tarafından taşra merkezlerine sevkedilmiştir.

TARİHE GEÇEN AŞK İHTİRAS ve CİNAYETLER

KATERİNA İLE MARİ ANTUVANET

Nakleden : Selâmi Sedes

— 14 —

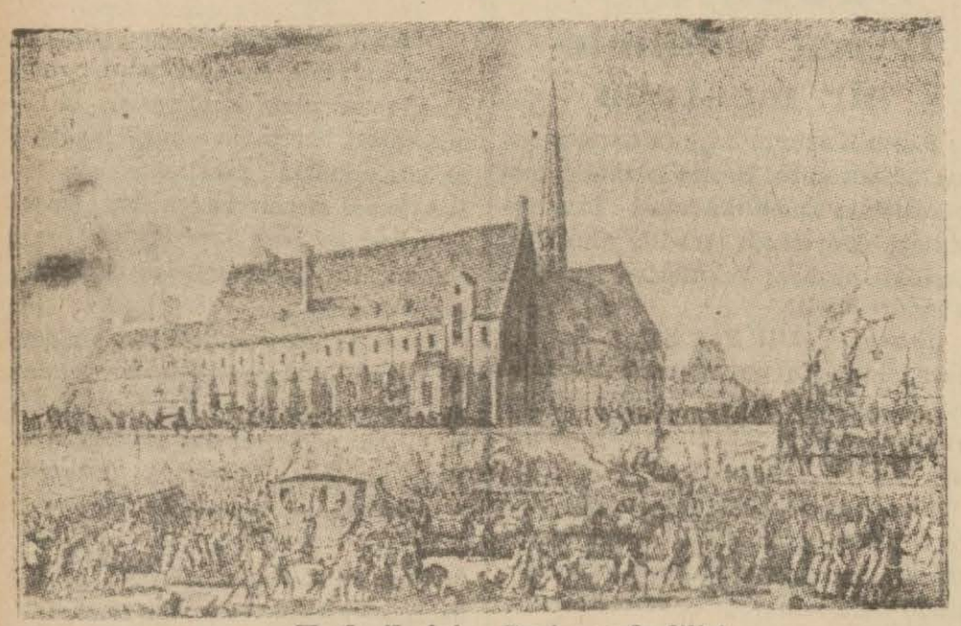

Kral ailesinin Parise sevkedilişi

— Kral kızamığa yakalanacak olursa acaba onu eğlendirecek dört kadın kimdir?

Halk hükmünü vermişti: Mari Antuanet bu dört erkeğin metresiydi.

Halbuki değildi. Böyle bir şey olmadığı için kraliçe dört erkeğin her gün yatak odasına gelmelerinde mahzur görmemişti. Fakat ne olursa olsun manzara çirkindi.

Güzel Fersen ile kraliçenin arasındaki münasebat bütün bütün başkaydı. Garip değil mi, en çok ona dair konuşulması lâzımgelirken onun ismi geçmiyordu bile.

Kont Aksel dö Fersen, Mari Antuanetin kalbini çalan yegâne erkekti.

Bu, güzel bir aşk macerasıdır.

Kont Aksel Fersen, Feldmareşal Akselin oğluydu. İsveç asilzadelerinden yüksek bir aileye mensuptu. Kendisini İsveç Kralı 3 üncü Güstav 16 ncı Luiye tavsiye etmişti.

Kont Aksel Fransaya geldiği zaman 18 yaşındaydı. Mari Antuanetle ilk defa opera balosunda konuştu. Kiminle konuştuğunu bilmiyordu. Mari Antuanet maskesini çıkarıp kendini tanıtınca, Akselin gözleri kamaştı.

O geceden itibaren müstakbel Fransa kraliçesini sevdi.

Kont Fersen uzunboylu, mütenasip endamlı, donuk çehreli, az konuşan, söylediklerini yerinde söyleyen aklı başında bir erkekti.

Bu şimal adamı, bu durgun genç, nasıl olmuştu da Mari Antuanet gibi uçarı bir kadına kendini beğendirmişti? Yaradılışları biribirine taban tabana zıddı.

Mari Antuanet bir görüşte Ferseni beğendi ve derhal onunla ahbap oldu. Artık onu soruyor, onu arıyor, kabul günlerine davet ediyordu. Bir gün Fersen saraya gitti, o gün de Mari Antuanet kabul gününü tehir etmişti. Ertesi günü Ferseni çağırttı, âdeta özür diledi.

Bu aşk romanı sessiz cereyan ediyordu. Fersen bir kraliçeye ilânıaşk edilmiyeceğini biliyordu. Kraliçe de gönlünün sırrını dışa vurmuyordu.

Ancak dudaklarının gizlediğini gözleri ifşa ediyordu.

Bir akşam kraliçe piyano çalarak şu şarkıyı söylüyordu:

"Sizi sarayıma davet etmekle ne iyi etmişim."

Bunu söylerken yan gözle Fersene baktı. Fersen yavaş yavaş birkaç kişinin şüphelendiğini farketti. Mari Antuaneti tekzip edilmez bir itham altında bırakmak istemedi. Amerikanın istiklâl harbini bahane ederek gönüllü yazıldı.

İsveç sefiri bu gidişin asıl sebebini biliyordu. Bunu Kral 3 üncü Güstava yazdı.

Fersen gitti, fakat unutulmadı.

Dönüşte Mari Antuanet onu ayni samimiyetle karşıladı.

Fersen ona ihtilâlin en hararetli zamanlarında bile sadık kaldı. Kraliçeyi kurtarmak için en imkânsız çarelere başvurdu. Servetini, zekâsını bu uğurda harcadı.

20 Haziran 1810 da Stokholmde katledildi.

Bütün Fransa Mari Antuanete düşman kesilmişken 1785 de gerdanlık meselesi patlak verdi. O zamana kadar her söz dağınıktı, dedikodudan ibaret kalıyordu. Fakat gerdanlık meselesinde toplu hücum başladı. Herkes bir ağızdan kraliçeyi itham ediyordu.

Hele o tarihten sonra 16 ncı Lui ile birleşmesi, onu elinin içine alıp her istediğiin yapması halkı bütün bütün aleyhine çevirdi.

Artık Mari Antuanet tek başına hükümdardı. Fransa Kralı Mari Antuanetti.

Yaz mevsimi hâdisesiz geçti. Fakat Paris için için kaynıyordu. Artık kralın iradesi kalmamıştı, millî meclisin bile bir korkusu vardı.

5 Teşrinievvelde ihtilâl başladı. Her an büyüyen bir akın Versaya doğru yol aldı.

(Arkası var)

Kısa haberler

• Devlet ziraat işletmesi müdürü B. Şefik dün Ankaradan şehrimize gelmiştir.

• Bir müddettenberi şehrimizde tetkiklerde bulunan İktısat Vekâleti küçük sanatlar müdürü B. Necati dün akşam Ankaraya hareket etmiştir.

• İstanbul - Londra asfalt yolu hakkında tetkikatta bulunmak üzere şehrimize gelmesi mukarrer olan beynelmilel turizm heyeti, siyasi hâdiselerin devam etmesi dolayısiyle tetkik seyahatini tehir etmiştir.

• 31 Ağustosta açılmış olan esnaf cemiyetleri hastahanesine müracaat eden hasta esnafın adedi gittikçe artmaktadır. Bu cümleden olarak açıldığı günden bugüne kadar 500 ü mütecaviz esnaf ayakta tedavi edilmiştir.

• İstanbul gümrük başmüdürlüğü binasının üçüncü katının üstüne 4 üncü bir kat yapılması kararlaştırılmışken, binanın buna mütehammil olmadığı yapılan keşif neticesinde anlaşılmış olduğundan bundan vazgeçilmiştir.

Gümrük başmüdürlüğü, bu ihtiyacını, yolcu salonunun karşısında ileride yapılacak otomobil parkının ortasında yeni bir bina inşa ederek karşılayacaktır.

BUGÜN KALKACAK VAPURLAR

(Bursa — 18 Bartına), (Sus — 16 Mudanyaya), (Mersin — 20 Bandırmaya), (Saadet — 15 Ayvalığa), (Tayyar — 20 Bandırmaya) kalkacaktır.

GELECEK VAPURLAR

(Tarı — 12.30 Karadenizden), (Mersin — 10 Bartından), (Sus — 11.50 Mudanyadan), (İzmir — 16 İzmirden), (Çanakkale — 11.30 Mersinden) gelecektir.

Dünkü hava

Hava yurdun Akdeniz kıyıları ile cenup doğusu bölgelerinde kısmen bulutlu, Ege bölgelerinde umumiyetle çok bulutlu, yer yer yakışlı geçmiş, rüzgârlar; şimali istikametten Karadeniz kıyılarında kuvvetlice, diğer yerlerinde orta kuvvette esmiştir.

Dün İstanbulda hava, kapalı ve yağışlı geçmiş, rüzgâr şimalden saniyede 5-8 metre hızla esmiştir. Saat 14 de hava tazyiki 760.2 milimetre idi. Sühunet en yüksek güneşte 56.2, gölgede 20.8 ve en düşük 12.5 santigrat kaydedilmiştir.

Ağırcezada enteressan bir dava görülüyor

Taksimde güpegündüz oynanan oyun

Bir kadının gözlerini bağlayarak mücevherlerini çalmak isteyenler kimlerdi?

Birkaç ay evvel Beyoğlunda Camlıköşk gazinosu önünde güpegündüz yapılan gangstervari bir hırsızlığın duruşmasına dün öğleden sonra ağır ceza mahkemesinde başlanmıştır.

Bu enteresan vakanın bir garip tarafı da taarruza uğrayan bir kadın olduğu gibi gâsıpların da gene birer kadın olmalarıdır. Davacı Bayan Zekiyenin mahkemede verdiği ifadesinde iddia ettiği gibi vaka şöyle cereyan etmiştir:

Bayan Zekiye arada sırada Beyoğluna çıktıkça Taksimdeki Camlıköşk gazinosuna da uğramakta ve pencere önünde otururak bir çay içmektedir. Vaka günü de bir sinemaya gitmiş, döneceğine yakın gazinoya uğramıştır.

Tam bu sırada 35 yaşlarında iri boylu, başörtülü bir kadınla 22-23 yaşlarında diğer bir kadın gazinoya gelmişler, Bayan Zekiyenin karşısındaki masalardan birisine oturarak kendisini gözetlemeğe başlamışlardır.

Bayan Zekiye evvelâ bunlara ehemmiyet vermemiş, çayını bitirdikten sonra hesap vermek üzere garsonu çağırmıştır. Fakat diğerleri kekiyenin gideceğini anlayınca ondan evvel davranarak kalkmışlar, kapıya çıkarak kendisini beklemeğe başlamışlardır.

Bundan sonrasını Bayan Zekiyenin ağzından dinliyelim:

— Merdivenleri inip sokağa çıktığım zaman beni önlediler. Sonradan isminin Leman olduğunu öğrendiğim kadın:

— Sen, dedi, Necatiyi tanıyor musun?

Şaşırdım ve:

— Hangi Necati? dedim.

— Bilmez gibi saçmalama. Gazinocu Mehmet Çakırın kardeşi Necatiyi!

— Haaa, evet tanıyorum, fakat, ne olacak? demeğe kalmadı, ikisi birden üzerime çullandılar. Birisi elindeki siyah bezi gözlerime çekti, öteki eliyle de ağzımı kapadı. Diğeri de rastgele parmaklarımdaki yüzükleri, kulaklarımdaki küpeleri, gerdanlıklarımı, bileziklerimi canımı acıtacak bir hoyratlıkla sökmeğe başladı. Korkudan ve acıdan kendimi kaybettim, bayılmışım.

Gözlerimi açtığım zaman karakolda idim. Soğuk su ile yıkanınca kendime geldim. Sonradan vakayı anlattılar. Bunlar beni soyarlarken komiser Remzi uzaktan görmüş, fakat yetişinceye kadar kaldırım kenarında kapısı açık bekleyen otomobile atlıyarak yıldırım gibi kaçmışlar. Komiser sadece otomobilin numarasını alabilmiş ve şoför vasıtasiyle yakalamışlar."

Suçlu Leman ve Emine, Zekiye sözlerini bitirince ikisi birden ayağa kalkarak itiraz ettiler ve:

— Biz bu kadını tanımadığımız gibi, kendisini soymadık da. Söyledikleri yalandır, dediler.

Bundan sonra mahkeme, şahitleri çağırıp dinlemeğe karar vererek muhakemeyi başka bir güne bıraktı.

Transilvanya vapurunda kokteyl partisi

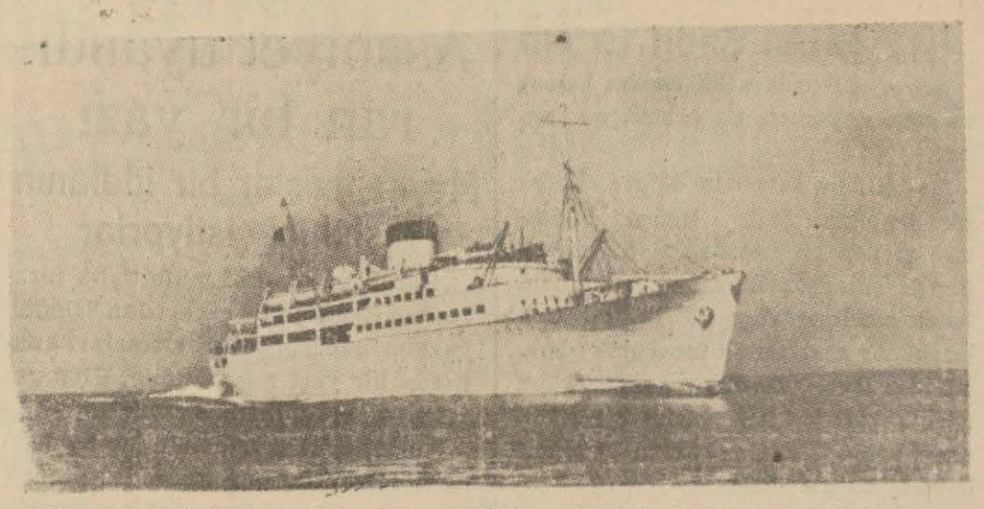

Romanya hükûmeti tarafından yeniden satın alınıp İskenderiye hattına tahsis edilen Transilvanya ismindeki vapur, dün limanımıza gelmiş, bu münasebetle Deniz Bank ve matbuat mümessillerine vapurda bir kokteyl partisi verilmiştir.

Preveze muharebesinin yıldönümü

Kara, deniz, hava tezahürleri yapılacak

Barbaros Hayrettinin Preveze muzafferiyetinin 400 üncü yıldönümü münasebetiyle yapılacak merasim programı tamamen hazırlanmış, dün alâkadar yerlere gönderilmiştir. Merasime kara, deniz, hava kuvvetleri, mektepler, müesseseler, halk teşekkülleri iştirak edecektir. 28 Eylül günü şehir ve deniz vasıtaları süslenecek, gece her taraf donanacaktır.

Yedek subay okulu, üniversite, deniz harp okulu, yüksek deniz ticaret mektebi, deniz ve kara askeri liseleri, kız ve erkek lise ve ortamektep izcileri, deniz erbaş okulu, deniz erat talim taburu, piyade taburu Denizbank çırak mektebi, Dok amelesi, Parti teşekkülleri, en geç saat 9,45 de Beşiktaşta mevki almış olacaklardır.

Deniz harp okulundan iki manga donanma bandosiyle birlikte Türbede mevki alacaktır.

Bahriye deniz kumandanlığınca seçilecek iki asker Barbaros zamanına ait kıyafet ve silâhlarla teçhiz edilecek, Türbede bayrak direğinin dibinde mevki alacaklardır. Bundan başka mehter takımı da Türbe bahçesinde bulunacaktır.

Merasime saat onda, Beşiktaş vapur iskelesi üzerinde bulunan donanma kumandanlığınca memur edilen Varda bandıranın vereceği işaret üzerine Hamidiye gemisinden atılacak topla başlıyacaktır.

İlk topu müteakıp limandaki bütün deniz vasıtaları düdüklerini çalacaklardır. Topla beraber bahçede bulunan donanma bandosu İstiklâl marşını çalacak, mektepliler ve halk hep bir ağızdan marşı söyliyeceklerdir. İki nefer direğe bayrak çekecek, Barbarosun mezarına çelenkler konacaktır. Deniz talebesi tarafından havaya üç defa ateş edilecek, bir dakika sükût edilecektir. Bundan sonra Vali bir nutuk söyliyecek, bunu en genç deniz subaylarından biri ile Abidin Daverin söylevleri takip edecektir.

Denizde Beşiktaş önlerinde iki harp gemisi, Denizbank, Akay, Şirketi Hayriye vapurlariyle, motörler, sandallar yeralacaklardır. Bunlar deniz komutanının önünden bir geçit resmi yapacaklardır. Türbe hizasından geçerlerken üç defa düdük çalacaklar, denize çelenkler atacaklardır. Bu sırada Yeşilköyden havalanacak bir tayyare filosu merasim yerinin üzerinde uçuşlar yapacak, denize havadan çelenkler bırakacaktır.

Ankara telefonu

Gazi Enstitüsünden mezun olanlar

Nerelere tayin edildiler?

Ankara, 23 (Telefonla) — Gazi Terbiye enstitüsünden mezun olanların tayin edildikleri yerleri bildiriyorum:

Tarih coğrafyadan: Fuat Kutal Giresuna, Kâmil Demirsoy Samsuna, Ayşe Hikmet Bursaya, Mustafa Günaltay Bayburda, Hüseyin Gültekin Iğdire, Hüseyin Rifat Maraşa, Osman Erbaş Kırşehire, İbrahim Özkan Vana, Rifat Gürses Çankırıya, Nedim Natabay Bileciğe, Burhan Saraçoğlu Denizliye, Handan Varal Konyaya, Hakkı Özkan Akşehire, Mehmet Ünal Bursaya, Tosun Kiraç Zonguldağa, İbrahim Göçmen Silifkeye, Zeki Altay İspartaya, Fuat Eskişehire, Nezihe Erdemir Edremite, Ali Coşkun Kırklareliye, Arif Ataç Bartına, Hikmet İzmite, Meziyet Günay Bandırmaya, Mahmut Aytekin Zonguldağa.

Edebiyattan: Mehmet Bayansal Bayburda, Bahri Miyak oruma, Hatice Güney, Naciye Bacinak, İsmail Güner, Sada Okyay, Mustafa Cengiz Adanaya, Fevkiye Taylan Konyaya, Fahri Ersin Eskişehire, Etem Aktekin, Uluğ Tunalıoğlu, Vasfi Bingöl Edirneye, Mehmet İhsan İzmire, Hamdi Gurz Milâsa, Salâhattin Antalyaya, Nevzat Akıncı Yozgada, Nacî Tüken Manisaya, Oğuz Taras Giresuna, Muammer Aşkın Elâzığa, Sait Taraman Maraşa, Sadi Güzel Sinoba, Vehbi Aşkın Sivasa, Tevfik Altınel Tokata, Özcan Gümüşaneye, Sıdıka Bitkin Siirde, Ülker Bandırmaya, Melâhat Beykoza tayin edilmişlerdir.

Hariciyede

Ankara, 23 (Telefonla) — Tahran büyük elçiliği memurlarından Aşir Ulagay merkeze nakledilmiş, merkezde altıncı dereceden Sedat Zeki Örs beşinci dereceye terfi etmiştir.

Üçüncü Umumî Müfettişlikte

Ankara, 23 (Telefonla) — Üçüncü umumî müfettişlik asayiş müşavir muavini Bahri Kataş mezkûr umumî müfettişlik emniyet müşavirliğine, açık kalan müşavir muavinliğine Niğde birinci sınıf emniyet âmiri Ekrem Sanavar emniyet müşavir muavini Bahri Doğanağ asayiş müşavirliğine ve bundan açık kalan yere de Konya emniyet müdürü Kemal Kayal tayin olunmuştur.

İptidaî Maddeler

Ankara, 23 (Telefonla) — 938 malî yılı muvazenei umumiye kanununa merbut A cetveline dahi liptidaî maddelerin kabulü muvakkat usulile ithal olunması Vekiller Heyetince karar altına alınmıştır.

BUGÜN
SAKARYA Sinemasında
İki güzel film birden
ÇARIN YAVERİ
VERA KORENE
P. RİCHARD WİLLM
BOLERO
CAROLE LOMBARD
GEORGE RAFT

Izmir fuarı nasıl kapandı?

Kapanış gecesi çekilen piyangoda kazananlar

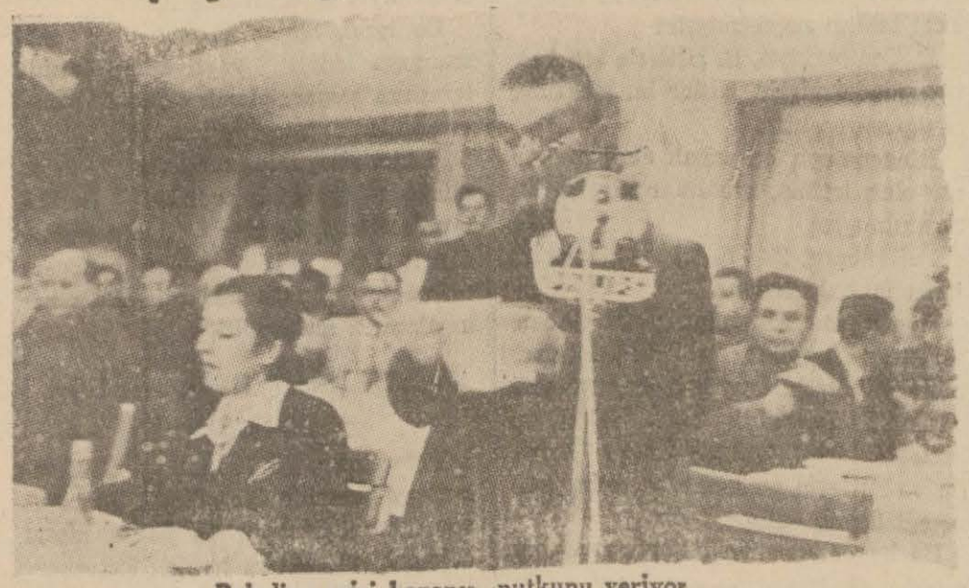

Belediye reisi kapanış nutkunu veriyor

İzmir, (Hususî) — 938 fuarı, belediye ve fuar komitesi reisi B. Behçet Uzun, gelecek yıllar fuarları hazırlık - larının daha mükemmel olacağı vaadlerile kapandı.

Ertesi gün toplanan fuar komitesi de derhal faaliyete geçti. Fuarın kapanışı münasebetile verilen ziyafet çok samimî olmuş, bütün ekpozanlar, ecnebi devletler mümessilleri de bulunmuştur. Ekspozanlarla, belediye reisi ve valinin o gece irat ettikleri nutuklar, şehir dahilindeki hoparlörlerle neşredilmiştir.

Fuar açık bulunduğu bir ay zarfında, fuara girenlere verilen biletlerin üzerindeki numaralarla tertip olunan fuar piyankosu da kapanış gecesi saat 2 de fuar gazinosunda halkın önünde çekilmiştir.

İkramiyeler arasında radyo, fuar civarında bir arsa, İstanbul ve İzmir gazetelerinin birer yıllık aboneleri vardır.

Radyo ve arsanın hangi ziyaretçiye çıktığı henüz belli değildir. Her iki numarasının da İzmirde bulunduğu anlaşılmaktadır.

Bütün memleketi alâkadar eden bu piyankoda kazanan numaraları bildiriyorum:

770723 bir radyo, 538804 bir arsa, İstanbul gazetelerine bir senelik abone kazananlar: 608494, 608490; 403514, 345218, 22269, 608493, 403517, 403513, 22272, 22688, 608492, 2227, 403516, 345222, 608491, 403515, 345221, 22270.

Bir senelik izmir gazetesi abonesi kazananlar: 653140, 653136, 211208, 653139, 211211, 221207, 653138, 211210, 345220, 653137, 211209, 345219.

Bir senelik mecmua kazananlar: 758230, 332918, 460563, 601480, 7647, 69641, 434777, 747237.

Karşıyaka Yolunda Bir Kaza

İzmir, (Hususî) — İzmir — Karşıyaka yolunda, Mersinli ile Salhane arasında bir kaza olmuş, Bergamadan İzmire gelen 22 numaralı otobüs, Menemenin Harmandalı köyünden Ali oğlu Veliye çarpmış, zavallıyı ağır surette yaralamıştır.

Hüviyeti henüz tesbit edilemiyen şoför kazayı müteakip firar etmiştir. Yolun üzerinde baygın kalan yaralı oradan geçenlerin yardımile hastaneye kaldırılmıştır.

Üsta Bir Sabıkalı

İzmir, (Hususî) — İzmir zabıtası, muhtelif tarihlerde şehrimizin birçok evlerinin kapılarındaki kilitleri kıra - rak içeri giren, para ve kıymetli eşya çalan bir hırsızı yakalamıştır.

Bu şahıs, maruf sabıkalılardan Ürküplü Hamit oğlu Hilmidir.

Hilmi, mesleğinde (!) hakikaten tanınmış bir şahıstır. Muhtelif tarihlerde İzmirin muhtelif semtlerinde 41 hırsızlık yapmıştır. Sabıkalı Hilminin bu kötü huyuna mukabil, iyi bir huyu da vardır. Kendi şimdiye kadar büyük bir hırsızlık yapmamıştır. Altın küpe, gümüş yüzük, sahte incilere meraklı olan bu adam, en çok beş lira kıymetinde eşya veya beş lira evrakı naktiye sirkat etmiştir.

Hilmi evlerin asma kilitlerini kırmakta gayet mahirdir. Kendisi evvelki gün Çukurçeşmede suç üstü yakalanmış ve adliyeye verilmiştir.

Kars Haberleri

Kars — Mülkiye müfettişleri Bay Zeki, Bay Selim vilâyetimize gelmişlerdir.

Ilbayı ziyaret ederek Bay Zeki belediyeye, Bay Selim de hususî muhasebenin teftişlerine başlamışlardır.

* Nafia müşaviri Bay Asım, refakatlarında Nafia müdürü Bay Arif olduğu halde vilâyetin şimal mıntakasını teftiş etmişlerdir.

İstanbul Komutanlığı Satınalma Komisyonu ilânları

Harbiyede tesis ediecek Orduevi bağlı keşif plân ve şartnamesi dahilinde yaptırılacağından açık eksiltme ile ihalesi 29—9—938 perşembe günü saat 11 de yapılacaktır. Muhammen keşif bedeli 4915 lira 81 kuruştur. İlk teminatı 369 liradır. Şartnamesi 25 kuruş mukabilinde inşaat şubesinden alınabilir. İsteklilerin ilk teminat makbuz veya mektuplarile 2490 sayılı kanunun 2 ve 3 üncü maddelerinde yazılı vesikalarile ihale gününden evvel İstanbul Şafaa Müdürlüğünden alacakları vesikalarile beraber belli gün ve saatte Fındıklıda komutanlık satın alma komisyonuna gelmeleri. (6823)

Ağır topçu taburunda 682 boş benzin ve 126 boş yağ tenekelerile nakliye taburunda 1000 boş benzin tenekesi satılacağından açık arttırma ile ihalesi 10—Teşrinievvel—938 pazartesi günü saat 11 de yapılacaktır. Muhammen tutarı 177 lira iki kuruştur. İlk teminatı 14 liradır. Şartnamesi her gün komisyonda görülebilir. İsteklilerin ilk teminat makbuz veya mektuplarile 2490 sayılı kanunun 2 ve 3 üncü maddelerinde yazılı vesikalarile beraber belli gün ve saatte Fındıklıda komutanlık satın alma komisyonuna gelmeleri (6821)

Şartname ve evsafı dahilinde 8745 kilo 16 lık profil potrel satın alınacağından pazarlığı 28—Eylûl—938 çarşamba günü saat 10,30 da Fındıklıda İstanbul komutalığı satınalma komisyonunda yapılacaktır. İsteklilerin belli gün ve saatte komisyona gelmeleri. (6822)

Kıtaata teslim edilmek şartile 8500 kilo kok kömürü satın alınacağından pazarlığı 27—Eylül—938 salı günü saat 10,30 da Fındıklıda komutanlık satın alma komisyonunda yapılacaktır. İsteklilerin belli gün ve saatte komisyona gelmeleri. (6824)

Harbiyede tesis edilecek ordu evinin inşası için lüzumu olan 25 çeşit yapı malzemesi satın alınacağından pazarlığı 28—Eylül—938 çarşamba günü saat 11 de Fındıklıda komutanlık satınalma komisyonunda yapılacaktır. İsteklilerin belli gün ve saatte komisyona gelmeleri. (6820)

Maçkada fen tatbikat okuluna ithaz olunacak bina tadilen tamir ettirilecektir. Açık eksiltme ile ihalesi 30 eylûl 938 cuma günü saat 10,30 da yapılacaktır. Muhammen keşif bedeli 866 lira 97 kuruştur. İlk teminatı 65 liradır.

Şartnamesi 5 kuruş mukabilinde ait olduğu şubesinden verilebilir. İsteklilerinin ilk teminat makbuz veya mektuplarile 2490 sayılı kanunun 2 ve 3 üncü maddelerinde yazılı vesikalarile ve ihale gününden sekiz gün evvel nafıa müdürlüğünden alacakları vesikalarile beraber belli gün ve saatte Fındıklıda komutanlık satın alma komisyonuna gelmeleri. (6461)

Jandarma genel komutanlığı Ankara satın alma komisyonundan:

1 — Aşağıda cins ve miktarı tahmin bedeli ve ilk teminat miktarı yazılı on çeşit harp techizat eşyasına toptan ve her çeşide ayrı ayrı en ucuz fiat teklif edene ihale edilmek kaydile kapalı zarf usulü ile eksiltmeye konulmuştur. Eksiltmesi 10—10—938 pazartesi günü saat (10) da komisyonda yapılacaktır.

2 — Buna ait şartnameler komisyondan parasız olarak alınabilir. Mühürlü örnekleri komisyondadır.

3 — Eksiltmesine girmek isteyenlerin almak istedikleri çeşide ait hizalarında gösterilen ilk teminat vezne makbuzu veya banka mektubu ve şartnamede yazılı diğer belgeleri muhtevi teklif mektuplarını belli gün saat dokuza kadar komisyona vermiş olmaları. (3876) (6737)

Mikdarı	Cinsi	İlk teminat Lira	ku.	tahmin bedeli lira	ku.	tutarı lira	ku.
600	Altı kütüklü palaska takımı	247	50	5	50	3300	00
3100	„ „ omuz kayışı	302	25	1	30	4030	00
950	„ „ bel „	85	50	1	20	1140	00
150	„ „ süngülü	5	62		50	75	00
900	Üçlü bir kütük	81	00	1	20	1080	00
2000	Nevresim palaska takımı	675	00	4	50	9000	00
1000	„ „ bel kayışı	105	00	1	40	1400	00
1000	„ omuz kayışı	123	75	1	65	1650	00
1000	„ „ süngülüğü	26	25	0	35	350	00
6200	Tüfek kayışı	255	75	0	55	3410	00
	Yekûn	1907	62			25435	00

Eksiltme tarihi 10—10—938

İnhisarlar U. Müdürlüğünden:

Cinsi	Miktarı	Muhammen Bedeli beheri L. K.	tutarı L. K.	Muvakkat teminatı L. K.	eksiltmenin şekli saatı
660×700 m/m tefrikli verje sigara kâğıdı	25000 top	2.08	52000.—	3850.—	Kapalı zarf 15
24.5 m/m velin bobin sigara kâğıdı	750 Bobin		341.78	24.64	açık eksilt. 15.30

I — Şartnameleri mucibince satın alınacak yukarda cins ve miktarı yazılı 25.000 top sigara kâğıdı kapalı zarf usulile ve 750 bobin sigara kâğıdı açık eksiltmeye konmuştur.

II — Muhammen bedellerile muvakkat teminatları yukarda gösterilmiştir.

III — Eksiltme 8—XI—938 tarihine rastlıyan salı günü hizalarında yazılı saatlerde Kabataşta levazım ve mübayaat şubesindeki alım komisyonunda yapılacaktır.

IV — Şartnameler 2.60 lira bedel mukabilinde inhisarlar levazım ve mübayaat şubesile Ankara ve İzmir Başmüdürlüklerinden alınabilir.

V — Eksiltmeye girmek isteyip te bu eb'atta kâğıt vermeyecek olan firmaların teklif edecekleri eb'adı ihale gününden bir hafta evveline kadar inhisarlar tütün fabrikalar şubesine bildirmeleri ve münakasaya iştirak vesikası almaları lâzımdır.

VI — Açık eksiltmeye iştirak etmek isteyenlerin eksiltme için tayin edilen gün ve saatte % 7,5 güvenme paralarile birlikte adı geçen komisyona gelmeleri, kapalı zarf eksiltmesine iştirak etmek isteyenlerin de mühürlü teklif mektubunu kanunî vesaik ile % 7,5 güvenme parası makbuzu veya banka teminat mektubunu ihtiva edecek olan kapalı zarfları eksiltme günü en geç saat 14,30 a kadar alım komisyonu başkanlığına makbuz mukabilinde vermeleri lâzımdır. (6720)

I — Şartname ve nümunesi mucibince satın alınacak 18000 kilo baş ipi açık eksiltmeye konmuştur.

II — Muhammen bedeli beher kilosu 60 kuruş hesabile 108000 lira ve muvakkat teminatı 810 liradır.

III — Eksiltme 26—9—938 tarihine rastlıyan pazartesi günü saat 10,30 da Kabataşta levazım ve mubayyat şubesindekil alım komisyonunda yapılacaktır.

IV — Şartnameler parasız olarak her gün sözü geçen şubeden alınabilir.

V — Mühürlü teklif mektubunu kanunî vesaik ile yüzde 7,5 güvenme parası makbuzu veya banka teminat mektubunu ihtiva edecek olan kapalı zarflarını eksiltme günü en geç saat 10 a kadar yukarda adı geçen komisyon başkanlığına makbuz mukabilinde verilmesi lâzımdır. (6307)

Düşünceleri Okuyan Makine

Yazan: **Andre Moruva** —24— Çeviren: **H. S. G.**

Hikey:

— Evet, bir kişi müstesna olmak üzere herkes, onun üstünlüğünü tasdik eder. Zira, burada ideal namzet tipleri gibi, hiç arzu edilmiyecek kimseler de var. İşte asıl bu sebepledir, ki konuşmamızın gizli kalması lâzım geliyor... Azizim Dümulen profesör "Vindbağ,, ı tanır mısınız?

— Pek müphem bir surette... Onu bize ziyaretini iade ettiğimiz gün bir kere görmüştüm... Bende cilâlı, sahte yaldızlı, zavallı, bayağı bir adam tesiri bıraktı.

— Bütün teşhisleriniz doğrudur... "Vindbag,, burada pedagoji okutan basit bir adamdır. Üniversitede "talebenin istidadını ölçme sanatı,, na ve yahut "bir muallimin değeri,, ni takdire dair dersler verir.

Bir düşünce gölgesine, bir âlim kılıfı giydirmeğe çalışan bir adam... Bir talebenin şahsî muadelesini halledebilmek için şu antika formülü uyduran da odur:

$$X = \frac{(T2 - T2\ N)\ (1 - S2)}{A - 1/P1 + 1/P2}$$

"T,, haftanın ders saatlerinin sayısını, "N,, talebe gruplarının adedini, (S) bilmem neyi, (A), talebenin ana ve babalarının yaşlarını, "P1,, babaya ait terbiye zamanını, "P2,, de anneye ait terbiye zamanını gösterir.

Bu hezeyan sabrımı tüketti. Dostuma:

— Benimle eğleniyorsun galiba Hikey! Bu ne maskaralık böyle?..

Dedim.

— Allahvere de öyle olsa azizim... Fakat ne yazık, ki sözlerim hiç de şaka, alay değil... Bu deli saçmaları yarının profesörlerine ciddî surette okutuluyor. Ve bunlar, profesör Vindbağın mürakabesi altında: "İş kadınının, genç kızların yüksek tahsillerindeki rolleri,, gibi inanılmayacak tezler hazırlıyorlar.

Şuna da şaşınız, ki bu hezeyanlar yalnız burada okutulmakla da kalmıyor. Üniversite hâmilerile, yardımcılarından bazıları üstünde hayranlık tesirleri bile bırakıyor.

Profesör "Vindbağ,, , kendisine doktor Spenserin bile dokunmağa cesaret edemediği çok beğenilen bir adamdır. Bu herif yalnız bir âlim taslağı olmakla kalmamış, bir aziz taslaklığına da kalkışmıştır.

Biraz evvel, onun hakkında fikrinizi söylerken "Sahte yaldızlı,, tabirini kullanmıştınız... Evet yaldızlı ve riyakâr herifin biridir...

Bu adam bana, "Dikens,, in bazı kahramanlarını hatırlatır. Hani yolcuların şaşırmaması için dikilen işaret direkleri vardır. Gidilmesi lâzımgelen yolu gösterirler; fakat kendileri hiç gitmezler. İşte bu adam da bu direklere benzer... Geçen pazar günü onun kilisede verdiği vaazı dinlediniz mi?. Şaşılacak şeydi doğrusu bu vaaz... Şerh ve tefsir için "Sen Pol,, den bir metin almıştı:

"Onlar delirmişlerdi; fakat hakîm geçiniyorlardı....,,

Kilise kürsüsünde asrî ilme, fenne ve bilhassa bana karşı su götürmez bir talâkatle yıldırımlar saçıp gürledi. Bu adamın, bütün fenalıklarına rağmen, büyük bir hatip olduğu inkâr edilmeyen bir hakikattir... Siz de onun için pohpohçu! demiştiniz ya... Gerçekten öyle imiş. Orada tuttu "İskrip,,leri, "Higgins,,leri "Misel,,leri öğdü durdu. Hem bu işi pek ustaca yaptı.

Sonra, bu iş adamlarının hangi yollardan geçerek en büyük müskiratçı, en meşhur, madenî eşya fabrikatörü, en yüksek banker olduklarını araştırdı. Talebesine pek hürmetkâr bir lisanla bu üstünlüklerin ne gibi faziletlerle elde edildiğini anlattı.

İsimleri geçen altın babaları da, kendilerinin model tutulduklarından çok derin bir gurur duydular. "Vindbag,, ın burada efendilerimiz sayılan kuvvetli dostlar peydahlamasının sırrı işte bu gibi hareketlerindedir.

Gerçi bu nutuklarında kendisinden hiç bahsetmiyor. İhtiraslarını açığa vurmuyor. Fakat biz, iki üç kişi bu vaazların bir nevi namzetlik nutukları olduğunu seziyoruz ve onu atlatmak istiyoruz.

— Sanıyorum, ki bu hususta zorluk çekmiyecek, müşkülâta uğramıyacaksınız. "Filip,, gibi bir adamla bir "Vindbag,, arasında kim tereddüde düşebilir?

— Ah, hayır, dostum... Ben, sizin fikrinizde değilim... Kim mi tereddüde düşecek?.. En başta seçiciler azizim seçiciler... Çünkü meziyetleri o kadar sağlam olan "Filip,, in üstünlüğü açık birşey değildir. "Vindbag,, hocalığa siyaset karıştırıyor.

Kendi kendine kaldığı demlerde, "Woodrovv wilson,, un macerası kuruntusuna kapılıp kapılmadığını ve Vesinut üniversitesi rektörlüğünü, Birleşik Amerika cümhurreisliği için bir basamak şeklinde görüp görmediğini pek kestiremem.

Bir hareket ve faaliyet adamı olduğunu biraz övünerek söyler... Reisimiz doktor Spenserin gevşekliğinden ve fakültenin iğdiç edilmiş bir mahlûk dermansızlığı içinde bulunuşundan nefretle bahseder.. Aklısıra, bu idiçler biziz azizim Dümulen... Onun bu azgın sözleri, etrafımızdaki bazı idareciler üstünde tesir yapıyor. Çünkü bunlar "Filip,, in müsamahalı, bağışlayıcı halinden, haklı olarak endişelidirler.

Sonra bir başka mesele daha var: Şu intihap işinde Filipin karısı da bizim için iyi bir koz değil... Siz de bilirsiniz a, Misters Filip, iyi kalpli bir kadın fakat oldukça acayip bir tiptir.

Çekler umumî sefer berlik ilân ettiler

(Üst tarafı 1 incide)

koslovak hükûmeti, bu münasebetle kendisinin halkı sükûn ve intizama davet etmiş olduğunu hatırlatır. Hükûmet, İngiliz - Alman müzakerelerinin haleldar olmaması için elinden geleni yapacaktır. Çekoslovak hükûmeti, B. Çemberlayn'in kendilerine hitap etmekte olduğu diğer unsurların da ayni veçhile hareket edeceklerini ümit eder.

ORDUYA BEYANNAME

Prağ, 23 (A.A.) — Reisicumhur B. Benes ve eski harbiye nazırı B. Marchnik, orduya hitaben bir beyanname neşretmişlerdir. Bu beyannamede ezcümle şöyle denilmektedir:

Askerler, millet ve bütün halk devletin ağır kaygılarına vakıftırlar. Ecnebi propagandası, milletin müzakerat icrasına memur olan mesul unsurlar hakkındaki itimadını baltalamak için bu kaygılardan istifade etmektedir.

Bu müşkül devrede endişe içinde bulunan halk, orduya güvenmekte ve onu milletin ve devletin nigehbanii addetmektedir. Her ihtimal karşısında ordu, milletin itimadını tatmin edecek ve reisicumhurun yanıbaşında azimkâr, kuvvetli ve disipline tamamiyle sahip olduğu halde mevki alacaktır.

SÜDET TEKRAR İŞGAL EDİLDİ İŞGAL EDİLDİ

Asch, 23 (A.A.) — Çek kıtaatı, bu sabah erkenden Südet mıntakalarını yeniden işgale başlamışlardır. Bu kıtaatın Çek - Alman hududuna doğru ileri hareketi, Franzenbaad'a takriben 800 metre mesafede açılan takviye kıtaatı göndermekte olan serbest Südet kıtaatı tarafından tevkif edilmiştir.

BİR TEKZİP

Prağ, 23 (A.A.) — Resmî bir tebliğde bir Alman membaından gelen ve motörlü Çek kıtaatının Südet şehirlerine girmiş ve ahali üzerine ateş açmış olduklarını iddia eden haber tekzip edilmektedir.

ASKERÎ İŞGAL

Prağ, 23 (A.A.) — Alman ajansı bildiriyor:

Bütün mühim binalar, gar, telefon, postahaneler, ilâ... askerî işgal altına alınmıştır. Köprülerin işgali için kıtaat gönderilmiştir. Parlâmento karşısında siperler kazılmaktadır.

LEHLİLERLE ÇEKLER ÇARPIŞTI

Katovice, 23 (A.A.) — Pat ajansının istihbarına göre, dün akşam Teşende Polonyalı halk ile Çek polisi arasında kanlı bir çarpışma olmuştur.

ALMAN GÜMRÜK BİNASINA ATEŞ

Liebau, 23 (A.A.) — D. N. B. bildiriyor:

Ağır mitralyözlerle 600 metre mesafeden Alman gümrük binasına ateş açılmıştır. Alman gümrük memurları binayı terketmemişlerdir.

YENİ HADİSELER

Londra, 23 (A.A.) — Royter Südet bölgesinin umumî surette işgali hakkındaki haberi iptal etmektedir.

Pragdan Roytere gelen son bir telgrafta deniliyor ki:

Filhakika bu hususta Pragda öğleden sonra şayialar çıkmışsa da akşam üzeri huduttan gelen haberler, birçok hâdiseler vukubulmakla beraber, evvelki malûmatın çok mübalâğalı olduğunu göstermiştir.

400 GÜMRÜKÇÜYÜ ALMANLAR HUDUTTAN GEÇİRDİLAR

Zittau, 23 (A.A.) — D. B. N. bildiriyor:

Perşembe sabahile bugün öğle vakti arasında Südet jimnastleri tarafından muhasara edilen takriben 400 kadar Çek gümrükçü ve jandarma ile 4 zabit ve 40 asker Varndorf Schluckenau hudut hattından Alman toprağına geçmiştir.

Bunların silâhları alınarak Zittau ve Liebau yolu ile Bautzene nakledilmişlerdir.

MORATORYOM İLAN EDİLDİ

Prağ, 23 (A.A.) — Çeteka ajansı tediyata moratoryom ilân edileceği hakkındaki haberin tamamile doğru olmadığını bildirmektedir.

Moratoryom yalnız 21 eylülde Çek vatandaşlarının elinde bulunan mevduata şamil olacaktır. Moratoryomun hiçbir veçhile ecnebilere ait tediyata şümulü yoktur.

Prağ, 23 (A.A.) — Bratislavada Çekoslovak ittihadı lehinde büyük bir nümayiş tertip edilmiş ve Slovak teşekküllerinin mümessilleri Çekoslovak birliğinin hiçbir uzlaşmaya müracaat edilmeden idamesi lâzımgeldiğine karar vermişlerdir.

Çekoslovakyada umumî seferberlik

Paris, 23 — Saat 2.25 te radyo şu havadisi vermiştir:

Bugün Reisicümhur Beneş Çekoslovak ordusunun umumî seferberlik ilân ettiğini bildiren millî iradeyi imzalamıştır. Bu irade Prag gazetelerinde intişar etmiştir. Bu anda Çekoslovak ordusu bütün techizatile seferber haldedir.

KURUN: Çekoslovakya bir buçuk milyon süngüyü 48 saatte seferber edebilen bir devlettir. Çek ordusunun bu umumî seferberlik ilânına Südetlerin iştirak etmek mecburiyetleri vardır. Çünkü şu anda Südet Amanları da Çek vatandaşıdırlar. Binaenaleyh General Sirovninin ilk işi Südetlerin silâh altına gelmiyen sınıflarını asker kaçağı ilân edip divanı harplere tevdi etmek hakkını elde ettiği anlaşılıyor.

Yeni kabine tahlif edildi

Başvekil General Sirovni'nin hitabesi

Prağ, 23 (Hususî) — General Sirovni kabinesinin bugün tahlifi icra edilmiştir.

Bundan sonra başvekil parlâmentoda şu kısa nutku söylemiştir:

Arkadaşlar, vatandaşlar,

Hükûmetin iktidar mevkiine geçtiği andaki siyasî şartların vehameti hepimizin malûmudur. Çekoslovakya Avrupadaki ıztırabın cümlei asabiyesi halindedir. Vazifemiz çok güç olacaktır.

Hükûmet, meclisin millî hakları korumak hususundaki endişelerine tamamile iştirak etmiş ve bunlara samimî ve hassas tercüman olmak kararını vermiştir.

Şahsen deruhte ettiğim işin çok güç olduğunu müdrik bulunuyorum. Fakat sizi hükûmetin mesaisine iştirak yolundaki azminizde kuvvetlendirmek imkânlarını bulacağım. Kabinemi teşkil eden azaların dahil bulunduğu partiler, hükûmete şüphesiz tamamile müzaheret edeceklerdir.

Vaziyet

(Üst tarafı Birincide)

mek ve icabında bu ezelî rakibin bitaraflığını temin etmek "endişe" sine kapılmıştır. Binaenaleyh bugünkü Almanya, Berhtesgaden mülâkatı esnasında ve Godesberg konuşmalarının ilk safhasında gördüğümüz Almanya değildir denebilir. Hitler cephesinde görülen bu tereddüde mukabil Çekoslovakya çok sarih bir tavır takınmış ve umumî harptenberi Avrupada görülmeyen bir hâdise olmuştur:

Çekoslovak ordusu umumî seferberlik ilân etmiştir.

Varşovadan gelen haberler, Sovyetlerin Lehistanı "Çek hudutlarına mütemadiyen asker yığmak ve Çek topraklarına tecavüze hazırlanmakla itham ettiklerini, böyle bir hâdise vukuunda Lehistana derhal taarruzda asla tereddütleri olmıyacağını bildirdiklerini ve Lehistanın bu ithama yarı tatlı, yarı sert bir cevap verdiğini" yaymaktadır. Binaenaleyh Sovyetlerin ilk kararlarında durduklarını ve hattâ yeni Çekoslovak kabinesini kendi tesirleri altında bulundurduklarını tahmin etmek mümkündür. Fransada ise siyasî partilerden birçoğu Daladiye hükûmetinin devamlı tereddütleri karşısında müşterek bir teşebbüste bulunmağa azmetmiş gibi gözükmektedirler. Parlâmento kapalı olduğu için partiler ya parlâmentonun açılmasını, yahut Daladiyenin kendi liderleri ile devamlı bir temas temin etmesini istemişlerdir.

Daladiye parlâmentonun açılmasını zamansız görmüş, fakat mensup bulunduğu radikal parti mümessillerine eski beyanatını tekrarlamıştır.

"— Eğer Çekler kendileri tarafından tahrik edilmemiş bir taarruza uğrarlarsa Fransa üzerine düşen vazifeyi yapacaktır."

Bu beyanat siyasî partilerin tazyikine bilvasıta verilmiş bir cevap suretinde telakki edilebilir. Başvekilin parlâmentoyu içtimaa davet etmekten çekinmesi kabinenin mevkii sarsılmakta olduğuna ve evvelce almış bulunduğu fevkalâde salâhiyetlere dayanarak mevkiinde kalmayı menfaatlerine uygun bulduğuna delâlet edebilir.

Romanya bugünkü Çekoslovakya kabinesinin siyasetini beğendiğini ihsas etmektedir. Binaenaleyh bu şartlar içinde ahval şu şekilde hülâsa edilebilir:

Macarlar gibi Lehliler de fırsattan istifade ederek Çekoslovakyanın Ruten azlığı ile meskûn kısmını elde etmek isteyorlarsa da arkadan gelecek tazyikten azamî surette çekinmektedirler. Acaba Sovyetler Çekoslovak hâdisesinin müzmin halinden usanarak "Leh-Sovyet ademi tecavüz paktının ihlâli" gibi bir bahane ile bir Çek - Alman harbinden evvel bir Leh - Sovyet harbi çıkmasını hâdiselerin seyrine uygun bulurlar mı? Bulurlarsa böyle bir harp artık ortada Bergtesgaden, Godesberg, şu ve bu bırakmaz; konulan her fitili İngiltere çıkarıp aldığı için bir türlü patlayamayan Çek "Orta Avrupa" bombasını patlatıverir ve bu bombanın patlaması dünyanın her tarafına esasen sokulmuş bulunan bütün kundakları tutuşturur.

İsteyenlerin istemez gibi ve istemiyenlerin ister gibi gözüktükleri harp, umumî harp, umumî bir kıtâl ve inhidam, bir emrivaki olur.

Acaba önümüzdeki yirmi dört saat dünyada henüz bir parça akıl, iz'an, şuur, medenî terbiye, insanî seviye kaldığını gösterecek mi?

Göstermesini temenni edelim.

KURUN

Çimento meselesinin halline doğru bir adım

(Üst tarafı Birincide)

seviyeye düşmesine yardımı dokunacaktır.

Zira bugün çimento fabrikalarının fiyatlarını kontrol etmek için hükûmetin elinde itimada değer bir vasıta yoktur. Tröst halinde işleyen çimento fabrikaları bir takım hesap oyunları ile maliyet fiyatlarını yükseltmek imkânını bulabilirler. Nitekim bugün toptan doksan, perakende yüz on kuruşa satılan çimentonun fabrikalar için maliyeti kırk beş, elli kuruştan ziyade olmadığını söyliyenler vardır. Sivasta devlet eliyle kurulacak fabrika da bir kere çimentonun maliyeti tesbit edildikten sonra hususî sermayeler ile kurulmuş olan ve gümrük himayesinden istifade eden çimento fabrikalarına ait maliyet fiyatını tayin etmek kolaylaşmış olur. Neticede hususî fabrikalar da fiyatlarını indirmeğe mecbur kalır.

Nihayet Sivas çimento fabrikası yapıldıktan sonra hususî sermayelere ait çimento fabrikalarının ne dereceye kadar gümrük himayesine muhtaç oldukları anlaşılacak, ondan sonra mevcut himaye rejiminde bir değişiklik yapmak lâzımgelip gelmediğini de daha ziyade emniyetle kararlaştırılabilecektir. Tabiî hükûmetçe alınacak yeni tedbirler de ona göre olacaktır. İhtimal ki yeni Sivas fabrikası işlemeğe başladıktan sonra şimdi hususî ellerde bulunan fabrikalar çimento istihsalinin devletleştirilmesi için kendileri hükûmete müracaat edeceklerdir.

ASIM US

Potemkin tebliğ etti

(Üst tarafı Birincide)

tarihli ademi tecavüz paktının 2 nci maddesi mucibince, böyle bir taarruz hareketi takdirinde, paktı ihbarda bulunmaksızın, feshe mecbur kalacağını bildirir.

Lehistan maslahatgüzarı aşağıdaki cevabı vermek için talimat almıştır:

1 — Devletin müdafaasına müteallik tedbirler münhasıran Lehistan hükûmetine aittir ve bu hükûmet hiç bir kimseye izahat vermek mecburiyetinde değildir.

2 — Leh hükûmeti, kendisi tarafından aktedilen paktların müneredecatına vakıftır. Maslahatgüzar ayni zamanda bu demarştan dolayı hayret izharı için de emir almıştır. Zira Leh — Sovyet hududunda Lehistan tarafından hiç bir hususî tedbir ittihaz edilmiş değildir.

Çemberlayn - Hitler dün akşam görüştü

Berlin, 23 (A.A.) — Saat 11,30 da Godesberg'deki İngiliz heyeti, aşağıdaki tebliği neşretmiştir:

B. Çemberlayn, B. Hitler'e bir mektup göndermiştir. Hitler bu mektuba cevap verecektir.

Binaenaleyh bu sabah akdi mukarrer olan içtima, muahhar bir tarihe bırakılmıştır.

Petersberg, 23 (A.A.) — Havas ajansı muhabirinden:

İngilizlerle Almanların bu sabah akdetmeleri mukarrer olan içtima, tehir edilmiştir. İngiliz delegasyonunda İngiliz Başvekilinin bu sabah B. Hitlere bir mektup göndermiş olduğu ve Hitlerin bu mektuba cevap vereceği beyan edilmektedir.

İki heyet arasındaki konferansın yapılması B. Hitlerin cevabına bağlı bulunmaktadır.

Godesberg, 23 (A.A.) — Havas:

Saat 13 te Hitlerin Çemberlayne vereceği cevap hazırlanıyordu. Hitler müşavirleriyle bu cevap üzerinde görüşüyordu.

Alman mahafilinde, ciddî müşkülâtın mevcut olduğu teslim edilmekle beraber her konferansta bu gibi buhranların çıktığı ve binaenaleyh fazla bedbinliğe kapılmağa mahal olmadığı beyan edilmektedir. Herhalde bu cevabın İngilizleri memnun edeceği de söylenilmiyor.

İngilizler tarafında ise azamî ihtiyat gösterilmektedir. Dün akşamdan beri İngiliz heyeti murahhasası apartımanlarından çıkmamış, yemekler apartımanlarında yenilmiş ve heyet daimî olarak Londra ile telefonla temas halindedir.

Anlaşıldığına göre, Çemberlayn Hitlerden tahrirî olarak katî teminat almadıkça müzakerelere devam etmek azmindedir.

Bu teminat ne hakkındadır? Bu hususta katî birşey bilinmiyor. Fakat bunların, Alman kıtaatının harekâtı ve Berhştesgadende Hitler tarafından Çemberlayne müzakere müddetince hiç bir harekette bulunmıyacağına dair yaptığı vaitler hakkında olması pek muhtemeldir.

Yeni Çekoslovak hudutlarının Almanya tarafından garanti edilmesi ve silâh altına alınan sınıfların terhisi meseleleri de ciddî müşkülât çıkarmaktadır.

Berlin 23 (A.A.) — Godesbergden Alman kaynağından gelen bir haberde, B. Çemberlaynin bu sabahki sualine saat 15,30 da cevap verdiği bildirilmektedir. Görüşmelerin bugün devamı beklenmektedir.

Godesberg, 23 (A.A.) — Berlindeki İngiliz büyük elçisi Sir Nevil Henderson ile Sir Horace Vilson saat 16,15 te Dressen otelinde Fon Ribbentropu ziyaret etmişlerdir.

Londra, 23 (A.A.) — Godesbergden Royter ajansına bildiriliyor:

B. Çemberlaynin ve bütün İngiliz heyetinin yarın sabah Londraya dönecekleri resmen bildirilmektedir.

B. Çemberlayn veda etmek üzere bu akşam B. Hitleri görecektir.

Londra, 23 (A.A.) — Havas ajansı muhabirinden:

Hitler - Çemberlayn mülâkatının tehir edilmiş olduğuna ve görüşmelerin İngiliz başvekilinin mektubuna Hitler tarafından verilecek cevaptan sonra başlıyacağına dair öğle vakti Godesbergden gelmiş olan haberler derin bir heyecan tevlit etmiştir.

Londranın siyasî mahafilinde Almanyanın metalibatı hakkında birçok tahminler yapılmaktadır. Hattâ bazı kimseler, bu metalibatın Çekoslovakyanın bilkuvve ortadan kalkmasını istihdaf derecesinde ileri gitmekte olduğu mütaleasındadırlar.

Diğer bazı kimseler, Almanyanın metalibatını bu derece ileri götürmemiş olduğunu temin etmektedirler.

Umumiyetle Alman ordusunun Hitler tarafından kazanılmış diplomasi zaferinin bir zeylini teşkil edecek bir işgal hareketine tevessül etmeden terhis edileceğinden şüphe edilmektedir.

Bu itibarla bazı İngiliz muhabirlerin bildirdiği veçhile 9 kilometre derinliğinde Çek arazisinin işgali keyfiyetine sabahleyin burada büyük bir ehemmiyet atfedilmekte idi.

Bu işgal, Südet memleketinin Almanyaya iadesi keyfiyetinin hüsnü icrasının zamanı olmak üzere Almanya tarafından talep edilmiş idi. Şimdi bazı kimseler, müzakerelerin tehir edilmesini böyle bir tedbirin Berlini tatmin edemiyeceğine delil addetmektedirler. Fakat bütün bunlar, intibaata müstenit muhakemelerdir. Bu ciheti kaydetmek mühimdir.

Çemberlâyn ile Hitler görüştü

Petersberg, 23 (A.A.) — B. Çemberlayn yanında Sir Nevil Henderson, Fon Dörnberg ve yakın mesai arkadaşları olduğu halde Petesberg otelinden Godesberg'de Dresesen otelinde B. Hitlerle son mülâkatını yapmak üzere hareket etmiştir. B. Çemberlayn otelin holünden geçerken orada hazır bulunanlar kendisini alkışlamışlardır. Askerî bir müfreze ve trampet İngiliz Başvekili otomobile binerken selâm resmini ifa etmiştir.

Godesberg, 23 (A.A.) — B. Çemberlayn saat 22,30 da Nevil Henderson ve Fon Dörnberg ile birlikte B. Hitlerle son mülâkatını yapmak üzere Dreesen oteline gelmiştir. B. Hitler, yanında Fon Ribbentrop olduğu halde İngiliz Başvekilini otelin methalinde karşılamıştır. Bir askerî kıta ihtiram merasimini ifa etmiştir.

BB. Hitler ve Çemberlayn Fon Ribbentrop ta hazır olduğu halde görüşmelerine başlamışlardır. Şmit tercüman vazifesini ifa etmektedir.

ROMADAKİ İNTİBA

Roma, 23 (A.A.) — Godesberg haberleri burada derin bir intiba hasıl etmiştir. Umumiyetle İngiliz - Alman müzakerelerine münkati nazarile bakılmaktadır.

Vaziyetin vehameti teslim edilmekle beraber, son sözün henüz söylenmiş ve bütün anlaşma imkânlarının zail olmuş bulunmadığı kaydedilmektedir.

TEBLİĞ

Godesberg, 23 (A.A.) — Hitler - Çemberlayn mülâkatı üç saat sürmüştür. Mülâkattan sonra aşağıdaki hususat tebliğ edilmiştir:

Führerle B. Çemberlayn arasındaki dostane görüşmeler bugün Almanyanın Südetler memleketinin vaziyeti karşısındaki katî hattı hareketini tesbit eden bir Alman muhtırasının verilmesile nihayet bulmuştur.

B. Çemberlayn bu muhtıranın Çekoslovak hükûmetine tevdiini kabul etmiştir. B. Çemberlayn, yanında Berlin büyük elçisi Sir Nevil Henderson olduğu halde bu akşam B. Hitleri veda için ziyaret etmiş ve bu ziyaret esnasında B. Fon Ribbentrop da hazır bulunmuştur.

Führer bu fırsattan istifade ederek Südetler meselesinin halli uğrundaki gayretlerinden dolayı kendisinin ve bütün Alman milletinin minnettarlığını B. Çemberlayne bildirmiştir.

İngiliz başvekili yarın sabah tayyare ile İngiltereye hareket edecektir.

Mekteplerde

Bu sene 200 şube açılacak

Ankara, 23 (Telefonla) — Maarif Vekâleti ilk mekteplerden çıkan talebelerin orta ve liselere olacak tehacümlerini önlemek için hazırlıklar yapmaktadır. Vekâlet bu sene yurdun muhtelif yerlerinde lise ve orta mekteplerde 200 e yakın şube açacak, Zonguldaktaki orta okul liseye çevrilecek, İstanbulda muhtelif orta mekteplere şubeler ilâve olunacaktır. Bu arada Pendik, Yenikapı, Nişantaşında birer orta mektep şubesi açılacaktır.

Ankarada bir üçüncü muhtelit orta mektep açılacaktır. Hamam önündeki binası yapılıncaya kadar Müdafaai hukuk caddesinde bulunan askerlik şubesinde tedrisat devam edecektir. Bu okulun bir kısım şubeleri de Necatibey ilk okulunda bulunacaktır.

Deniz Levazım Satınalma Komisyonu ilânları

7000 Kilo Beyaz peynir.
20000 Kilo Makarna
2000 Kilo Tel ve arpa şehriye
3000 Kilo Kayısı reçeli
3100 Kilo Erik reçeli

1 — 13—9—938 tarihinde kapalı zarfla yapılan münakasasında teklif olunan fiyatlar yüksek görüldüğünden 27—Eylül—938 tarihine rastlayan salı günü saat 11,30 da pazarlıkla alınmak üzere yukarda yazılı beş kalem yiyecek maddesi eksiltmeye konulmuştur.

2 — İsteklilerin bu yiyecek maddelerine teklif edecekleri fiatlara nazaran muvakkat teminatlarını mal sandıklarına yatırarak alacakları makbuz veya banka mektuplarile belli gün ve saatte Kasımpaşada bulunan komisyon başkanlığına müracaatları. (6790)

Muhtelif renkte 1600 metre Şali pazarlıkla alınacaktır. İsteklilerin 26—Eylül—938 tarihine rastlıyan pazartesi günü saat 14 de Kasımpaşada bulunan komisyona müracaatları. (6696)

---

1 — 10—9—938 tarihinde kapalı zarfla yapılan münakasasında teklif olunan fiatların yüksek görülmüş olmasından 27—9—938 tarihine rastlıyan salı günü saat 14.30 da pazarlıkla alınmak üzere eksiltmeye konulan 700.000 kilo ekmeğin tahmin edilen bedeli 66500 liradır.

2 — Muvakkat teminatı 4575 lira olupşartnamesi her gün komisyondan 333 kuruş bedel mukabilinde alınabilir.

3 — İsteklilerin 2490 sayılı kanununtarifatı dahilindeki vesikalarla birlikte belli gün ve saatte Kasımpaşada bulunan komisyon başkanlığına müracaatları. (6789)

Cinsi	Miktarı	Tahmin bedeli	Muvakkat teminatı
Kuzu eti	6000 kilo	2685.60	
Koyun eti	8000 kilo	3320.80	
Sığır eti	11000 kilo	3814.80	
		9821.20	736.56 lira

1 — Cins, miktar, tahmin bedellerile muvakkat teminatı yukarda yazılı üç kalem et 6-1. teşrin - 938 tarihine rastlıyan perşembe günü saat 14,30 da kapalı zarfla alınmak üzere münakasaya konulmuştur.

2 — Şartnamesi hergün komisyondan parasız olarak alınabilir.

3 — İsteklilerin 2490 sayılı kanunun tarifatı dahilinde tanzim edecekleri kapalı teklif mektuplarını en geç belli gün ve saatten bir saat evveline kadar Kasımpaşada bulunan komisyon başkanlığına vermeleri. (6537)

Cinsi	Miktarı	Tahmin bedeli	Muvakkat teminatı
Kuzu eti	30.000 kilo	13428.00	
Koyun eti	40.000 kilo	16604.00	
Sığır eti	50.000 kilo	17340.00	
		47372.00	3552.90 Lira

1 — Cins, miktar, tahmin bedellerile muvakkat teminatı yukarda yazılı üç kalem et 6—1. teşrin—938 tarihine raslayan perşembe günü saat 11,30 da kapalı zarfla alınmak üzere münakasaya konulmuştur.

2 — Şartnamesi her gün komisyondan 237 kuruş bedel mukabilinde alınabilir.

3 — İsteklilerin 2490 sayılı kanunun tarifatı dahilinde tanzim edecekleri kapalı teklif mektuplarını en geç belli gün ve saatten bir saat evveline kadar Kasımpaşada bulunan komisyon başkanlığına vermeleri. (6538)

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum İdaresi İlânları

Muhammen bedeli 3276 lira 95 kuruş olan 279 adet pamuk şilte, 360 adet yatak ve yorgan çarşafı 200 adet büyük yastık yüzü ile 279 adet büyük baş yastığı 29—9—938 perşembe günü saat 10,30 da Haydarpaşada gar binası içindeki satınalma komisyonu tarafından pazarlıkla satın alınacaktır.

Bu işe girmek isteyenlerin kanunun tayin ettiği vesaik ve % 15 nisbetin de 491 lira 55 kuruşluk kat'î teminatlarile birlikte pazarlık günü saatine kadar komisyona müracaatları lâzımdır.

Bu işe ait şartnameler Haydarpaşada gar binasındaki komisyon tarafından parasız olarak dağıtılmaktadır. (6815)

Askerî Fabrikalar ilânları

300 Ton katod (Elektrolit) bakır alınacak

Tahmin edilen bedeli (216,000) lira olan 300 ton katod (Elektrolit) bakır askerî fabrikalar umum müdürlüğü merkez satınalma komisyonunca 12—11—938 cumartesi günü saat 11 de kapalı zarfla ihale edilecektir.

Şartname (10) lira (80) kuruş mukabilinde komisyondan verilir. Taliplerin muvakkat teminat olan (12050) lirayı havi teklif mektuplarını mezkûr günde saat 10 na kadar komisyona vermeleri ve kendilerinin de 2490 numaralı kanunun 2 ve 3 maddelerindeki vesaikle mezkûr gün ve saatte komisyona müracaatları. (6792)

* * *

1320 lira muhammen bedel ile 600 metre çekme demir boru "3 parmak kutru dahilisinde" ve bu borulara mahsus 120 adet filanş 7—10—938 cuma günü saat 14 de Salıpazarında askerî fabrikalar yollamasındaki satın alma komisyonunda eksiltmeye konulacaktır. İsteklilerin 99 lira muvakkat teminatı her hangi bir mal müdürlüğüne yatırarak makbuzile beraber 2490 numaralı kanunun emrettiği vesaikle beraber mezkûr gün ve saatte komisyonda bulunmaları. (6786)

* * *

Kırıkkale ve Küçük Yozgatta yaprlacak inşaat:

Keşif bedeli (466.358) lira (34) kuruş olan Kırıkkale ve Küçük Yozgatta yaptırılacak inşaat askerî fabrikalar umum müdürlüğü merkez satın alma komisyonunca 10—10—1938 pazartesi günü saat 15 te kapalı zarfla ihale edilecektir. Şartname (23) lira (32) kuruş mukabilinde komisyondan verilir. Taliplerin muvakkat teminat olan (22.404) lira (34) kuruşu havi teklif mektuplarını mezkûr günde saat 14 de kadar komisyona vermeleri ve kendilerinin de 2490 sayılı kanunun 2 ve 3. maddelerinde yazılı vesaikle muayyen gün ve saatte komisyona müracaatları. (6698)

* * *

200 Ton yerli kükürt alınacak

Tahmin edilen bedeli (182000) lira olan 200 ton yerli kükürt askerî fabrikalar umum müdürlüğü merkez satın alma komisyonunca 7—10—1938 cuma günü saat 15 de kapalı zarfla ihale edilecektir. Şartname parasız olarak komisyondan verilir. Taliplerin muvakkat teminat olan (1380) lirayı havi teklif mektuplarını mezkûr günde saat 14 de kadar komisyona vermeleri ve kendilerinin de 2490 numaralı kanunun 2 ve 3. maddelerindeki vesaikle mezkûr gün ve saatte komisyona müracaatları. (6620)

İstanbul Belediyesi İlânları

Hepsine 50 lira bedel tahmin edilen Davutpaşada Bıyıklı Hüsrev sokağında 3 No. evin enkazı pazarlıkla satılacaktır. Şartnamesi Levazım Müdürlüğünde görülebilir. İstekliler 3 lira 75 kuruşluk ilk teminat makbuz veya mektubile beraber 27—9—938 salı günü saat 14 buçukta Daimî Encümende bulunmalıdırlar. (B) (6775)

Kasketile beraber elbise	Beher takımın muhammen bedeli	
30	Âmir elbisesi	15 lira
418	Efrat „	10 „

İtfaiye âmir ve efradına lüzumu olan yukarda miktarile muhammen bedeli yazılı bulunan elbise açık eksiltmeye konulmuştur. Nümunelerile şartnamesi Levazım müdürlüğünde görülebilir. İstekliler 2490 sayılı kanunda yazılı vesika ve 347 lira 25 kuruşluk ilk teminat makbuz veya mektubile beraber 4—10—938 salı günü saat 14 buçukta Daimî Encümende bulunmalıdırlar. (B) (6600)

İlk teminat	Senelik muhammen kirası						
22,50	300	Karaağaç	pay mahallinde		1.	numaralı	ot deposu
27,75	370	„	„	„	2.	„	„ „
31,58	421	„	„	„	3.	„	„ „
27,83	371	„	„	„	4.	„	„ „

Yukarda semti, senelik muhammen kiraları yazılı olan mahaller ayrı ayrı kiraya verilmek üzere açık artırmaya konulmuş ise de belli ihale gününde giren bulunmadığından pazarlığa çevrilmiştir. Şartnameleri levazım Müdürlüğünde görülebilir. İstekliler hizalarında gösterilen ilk teminat makbuz veya mektubile beraber 26—9—938 Pazartesi günü saat 14 buçukta Daimî Encümende bulunmalıdırlar. (6262)

Düşkünler Evine lüzumu olan ve hepsine 2750 lira bedel tahmin edilen 1100 metre Şayak açık eksiltmeye konulmuş ise de belli ihale gününde giren bulunmadığından pazarlığa çevrilmiştir. Şayağın nümunesile şartnamesi levazım Müdürlüğünde görülebilir. İsteklilere 2490 numaralı kanunda yazılı vesika ve 206 lira 25 kuruş ilk teminat makbuz veya mektubile beraber 27—9—938 salı günü saat 14 buçukta Daimî Encümende bulunmalıdırlar. (6322)

Zühreviye hastanesine lüzumu olan ve hepsine 2609 lira 13 kuruş bedel tahmin edilen tıbbî ecza açık eksiltmeye konulmuştur. Listesile şartnamesi Levazım müdürlüğünde görülebilir. İstekliler 2490 sayılı kanunda yazılı vesika ve 195 lira 68 kuruşluk ilk teminat makbuz veya mektubile beraber 10—10—938 pazartesi günü saat 14 buçukta Daimî Encümende bulunmalıdırlar. (İ) (6827)

Kapalı zarf usulile eksiltme ilânı
Kayseri C. H. P. İlyönkurul Başkanlığından:

1 — Eksiltmeye konulan iş: Kayseride yapılacak Halkevidir. Keşif bedeli 105243 liradır.

2 — Bu işe ait şartnameler ve evrakı saire şunlardır:
A. — Eksiltme şartnamesi,
B. — Eksiltme şartnamesine ek şartname,
C. — Mukavelename projesi,
Ç. — Bayındırlık işleri genel şartnamesi,
D. — Keşif cetveli, Silsilei fiat cetveli, metraj cetveli,
E. — Proje vesair evrak.

İsteyenler bu şartnameleri ve evrakı Kayseri parti başkanlığında görebilirler.

3 — Talip çıkmamakla beraber beşinci maddede yapılan tadilât dolayısile 19—9—938 tarihinde yapılacak ihale on beş gün temdit edilerek 3—10—938 tarihine rastlıyan pazartesi saat II de vilâyet parti merkezinde ilyönkurul tarafından yapılacaktır.

4 — Eksiltme kapalı zarf usulile yapılacaktır.

5 — Eksiltmeye iştirak edebilmek için komisyonu mahsusundan alınmış ehliyet vesikasile ticaret odası vesikasını ibraz etmesi ve bir mühendis veya fen memuru bulundurulması şarttır.

6 — Muvakkat teminat miktarı 6265 liradır.

7 — Teklif mektupları yukarda yazılı gün ve saatten bir saat evveline kadar parti başkanlığı sekreterliğine makbuz mukabilinde verilecektir. Postada vuku bulacak gecikmeler kabul edilmez. (6780)

İstanbul Asliye Altıncı Hukuk Dairesinden:

Davacı Fehmi tarafından ikame olunan veraset davasının icra kılınmakta olan muhakemesi sırasında müdahale yoluyla davaya iltihak eden Şişli Tokaloğlu sokağında Kısmet apartımanının 3 üncü katında ikamet etmekte iken halihazır ikametgâhı belli olmayan Zeynep hakkında ilânen yapılan tebligata rağmen mahkemeye gelmediğinden ötürü hakkında verilen gıyap kararının (20) gün müddetle ilânına dair tanzim kılınan gıyap kararı mahkeme divanhanesine talik kılınmış ve bu baptaki muhakemenin 26-10-938 çarşamba günü saat (14) de bırakılmış olduğu tebliğ yerine geçmek üzere ilân olunur. (26796)

Dr. Hafız Cemal
Dahiliye mütehassısı. İstanbul Divanyolu. No. 104, Tel: 22398

İstanbul Asliye Altıncı Hukuk Dairesinden:

Davacı Topkapı Fatmasultan mahallesi Kaybatma sokak (6) numarada oturan Ardem tarafından Topkapı Beyazıtağa mahallesi Paşameydan sokağı (15) numaralı hanede oturan Armenak aleyhine ikame eylediği boşanma davasının icra kılınan muhakemesi sonunda: İki taraf arasındaki evliliğin boşanmaya çevrilmesine dair verilen 20-5-938 tarih ve 937/2958 numaralı gıyabî hükmün davalı Armanak'ın ikametgâhının belli olmamasından ötürü ilânen tebliğine karar verilerek tebliğ yerine geçmek üzere mahkeme divanhanesinde on beş gün müddetle asılı tutulmak üzere karar verildiği ilânen tebliğ olunur. (26795)

Mektep kitaplarını
VAKIT Yurdu satış yerinden kolaylıkla tedarik edebilirsiniz

— KURUNun kitap şeklinde roman tefriksası —

adam daha doldu. Bunlardan mühim bir kısmı, "Eko" gazetesinin muhbirleri idiler. Hepsinin önünde Mark Peters görünüyordu.

Mark Peters, ilk defa olarak yüzü kireç gibi ve vücudu titremeler içinde görünmüştü. Bu, müfettiş Ren'in bilhassa dikkatini celbetmişti. Yanında hususî polis hafiyesi Alester Meknab vardı. Alester Meknab da, her zamanki neşeli halini bırakmış ve ciddî bir adam olmuştu.

Müfettiş Ren çarçabuk komiser Lite dönerek:

— Nedir bu? dedi. Maymun mu oynatıyoruz. Herkesi dışarı attır!

Bayılan sekreter kız, hâlâ olduğu yerde yatıyordu. Oda, temizlendiği vakit, müfettiş Ren memurlarından iki tanesine, yerdeki kızı kaldırmalarını, aşağıdaki eczahaneye götürmelerini emretti.

Kızı aşağıya götüren memurlardan biri, az sonra yukarı dönerek ona ait olan eşyayı almağa savaştı ve kızın çantasını aldığı zaman, bu çantanın ağır olduğunu görmekle hayret etti. Yokladı. Çanta, çelik zincirle kaplanmış çuhadan bir şeydi. Fakat içerisinde sert bir nesne olduğu anlaşılıyordu.

Çantayı açtı. İçerisine baktı ve bir hayret çığlığı kopardı:

— Buraya bakınız! Buraya bakınız!

Müfettiş Ren oraya baktı. Çantanın içine elini

Mark Peters içeriye girdi. Kapıyı yarı aralık bırakmıştı. Komiser Lit içerde cereyan eden konuşmayı az çok işitiyordu.

Partric şöyle diyordu:

— Mark korkuyorum.

Ve öteki cevap veriyordu:

— Korkma be adam. Endişe edilecek bir şey yok. Burada, odanın içine de iki memur alsana...

— Hayır, hayır.. Böyle karşımda iki kişiyle ve mütemadiyen onların yüzüne bakarak oturmak beni deli eder. Bundan başka, eğer bu memurlar Marpleyin beni öldürmesine mani olacaklarsa, buraya girmesinden önce mani olmaları lâzımdır. İşte beni düşündüren mesele budur. Ona mani olabilecekler mi? Yahut ben de zavallı Elis gibi ölüp gidecek miyim?

Bu sırada komiser Lit bir elin şiddetle masa üzerine çarptığını işitti. Bunun ardından Mak Peters bağırıyordu:

— Nigel, kendine gel... Böyle korku içinde devam edersen, sen kendiliğinden mahvolacaksın.

Ve bir müddet sonra Petersin sesi:

— Seninle beraber kalayım mı?

Uzun bir müddet tevakkuf.. Sonra Partricin sesi:

— Hayır. Ben yanımda hiç kimseyi istemem, Kendi başıma kalacağım.

Her sene zengin ikramiyeler dağıtan

Türk Maarif Cemiyeti

Eşya Piyangosu

5-11-938 de çekiliyor. Biletler BİR LİRA mukabilinde Cemiyet merkez ve şubelerile Piyango bayilerinde ve Yenipostane karşısında Erzurum hanında satılmaktadır.

ikramiye: 20.000 Lira

Konya Valiliğinden:

Hususî muhasebe bütçesile idare edilmekte olan daire ve müesseselerin bir yıllık ihtiyacı olarak tesbit edilen 8811 lira muhammen bedelli 267 ton sömikok maden kömürü kapalı zarf usulü ile eksiltmeye konulmuştur.

1 — İhale 6—10—938 perşembe günü saat on beşte vilâyet daimî encümeni odasında yapılacaktır.

2 — Muvakkat teminat 661 liradır.

3 — Teklif mektupları 6—10—938 günü saat on dörde kadar vilâyet daimî encümenine verilmiş bulunacaktır.

4— Talip olanlar şartnameyi bedelsiz olarak hususî muhasebe dairesinden alabileceklerdir.

5 — Talip olanların kanunî ikametgâhı bulunması ve hüviyet varakasile ticaret odasında kayıtlı bulunduklarına dair vesikayı hâmil bulunmaları şarttır.

6 — 2490 sayılı kanun hükümlerine ve bilhassa 32 inci maddesine uygun olmıyan mektupların sahipleri eksiltmeye iştirak ettirilemiyeceklerdir. (6606)

DENİZBANK

AKAY işletmesinden:

Adalar ve Anadolu kıyısından dönüş göç nakliyatı

Adalar ve Anadolu kıyısından dönüş göç nakliyatı.

Adalardan ve Anadolu kıyısından şehirdeki evlere kadar göç işlerile ilk baharda yazlığa giderken yapıldığı gibi Antalya Umumî Nakliyat Türk Anonim Şirketi tarafından kolay ve ehven şeraitle yapılacaktır.

Bir büyük parçanın nakil ücreti yüz yirmi kuruştur. Müracaat yeri: Şirketin bütün şube ve teşkilâtı.

Telefon: 24220 . 23801

Belediye Sular idaresinden:

Acilen yapılması gereken bir ameliye dolayısile Kadköyünde Yoğurtçudan itibaren Bostancıya kadar olan semtlerde 24—9—938 cumartesi akşamı saat 20 den ertesi sabah saat sekize kadar Elmalı sularını kesmek zarureti hasıl olduğu sayın halka bildirilir. (6814)

T. H. K. Satın Alma komisyonundan:

939 senesi yılbaşı piyangosu için 150.000 el planı ve 10.000 afiş bastırılacak ve 26—9—938 pazartesi günü münakasa yapılacağından açık eksiltmeye istekli olanların şartnamesini görmek üzere piyango direktörlüğüne müracaatları. (6705)

1938 Resimli Hafta

İkinci Sayısı bugün çıktı — Tam bir ev mecmuasıdır — Muhtelif yazılar — İtalyanca dersleri — Kadınlara iş örnekleri . .

Renkli kapak içinde 36 sayfa 5 kuruş

Müvezzilerden isteyiniz.

Nevralji ⊙ Nezle Baş ve Diş ağrıları

NEOKALMİNA

Dindirir

BATERİ VE ELEKTRİKİLE İŞLEYEN

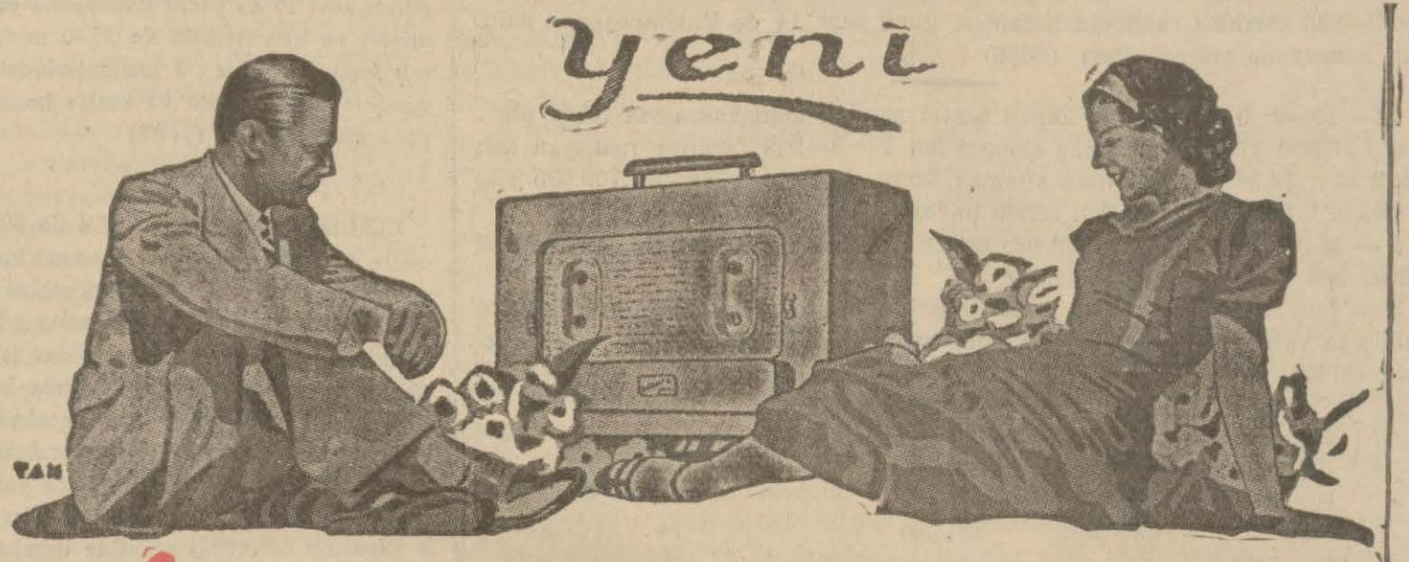

KÖRTING

Seyyar RADYOLARI

TÜRKİYE VEKİLİ NECİP ERSES GALATA SESLİ HAN ZULFARİZ S.

Bir Şehrin Ruhu

Küçük hikâyeler

Yazan: Sadri Ertem

Yeni kçıtı

Dr. Necaeddin Atasagun

Sabahları 8,30 a kadar ve akşamları 17,20 de Lâleli Tayyare Apr. 2 nci daire No. 17. Okuyucularımızdan para almaz. Tel: 23953

P. T. T. evLazım Müdürlüğünden:

1 — İdare ihtiyacı için yetmiş sekiz bin (78.000) adet iki numaralı fincan kapalı zarfla eksiltmeye çıkarılmıştır.

2 — Muhammen bedeli 19.500, muvakkat teminatı 1462,5 lira olup eksiltmesi 19 teşrinievvel 938 çarşamba günü saat 15 te Ankarada P. T. T. umum müdürlük binasındaki satmalma komisyonunda yapılacaktır.

3 — İstekliler muvakkat teminat makbuz veya banka mektubu ile kanunî vesaiki muhtevi kapalı zarflarını o gün saat 14 e kadar mezkûr komisyona vereceklerdir.

4 — Şartnameler Ankarada P.T.T. levazım, İstanbul Beyoğlunda P. T. T. ayniyat şube müdürlüklerinden parasız verilecektir. (3386) (5943)

Nafıa Vekâletinden:

4/Teşrinisani/938 cuma günü saat 15 de Ankarada Vekâlet binasındaki Malzeme Müdürlüğü odasında toplanan malzeme eksiltme komisyonunda 17,300 lira muhammen bedelli 2 adet seyyar Taşkıranmakinesi ile 2 adet bitüm teshin ve püskürme tertibatını haiz kazan tadil edilmiş hususî şartnamesi dahilinde yeniden kapalı zarf usulile eksiltmesi yapılacaktır.

Eksiltme şartnamesi ve teferruatı bedelsiz olarak Vekâlet malzeme müdürlüğünden alınabilir.

Muvakkat teminat 1297.50 liradır.

İsteklilerin teklif mektuplarını, şartnamesinde yazılı vesaik ile birlikte ayni gün saat 14 e kadar makbuz mukabilinde mezkûr komisyon Reisliğine vermeleri lâzımdır. (3768) (6549)

— KURUNun kitap şeklinde roman tefriksi —

Birkaç dakika sonra Mark Peters dışarı çıktı. Çıkarken kapıyı açık bıraktı.

Mark dışarı çıkarken, komiser Lit, onları dinlediğini sezdirmemeğe çalışarak, mümkün olduğu kadar tabiî bir vaziyet almıştı.

Bundan sonra birkaç dakika daha, hiç hâdisesiz geçti. Dış kapı yeniden açıldı ve içeriye müfettiş Ren girdi:

— Her şey yolunda mı?

— Evet?

Hiç bir iş yapmadan oturmak ve sadece beklemek, beklemek, beklemek, Partricin sekreterini sıkmağa başlamıştı. Sekreter kız, yazı makinesine bir kâğıt koydu ve sabahleyin Partric'in kendisine dikte ettirdiği bir mektubu yazmağa koyuldu.

Polis müfettişi Ren bunu görünce:

— Bırak, dedi. Bu işi bırakınız. Gürültü istemiyoruz.

Müfettiş Ren'in ağzından bu sözler çıkmış çıkmamıştı ki, içerki odada müthiş bir gürültü oldu. Ani bir gürültüden sonra birçok şeylerin yere düştüğünü andıran sesler işitiliyordu.

Bir lâhza kadar, açık duran kapıya hayret içinde baktılar, sonra komiser Lit, içeriye daldı. Diğerleri de hemen arkasındaydı.

Fakat Partricin yazıhanesine birkaç adım yaklaşmıştı ki, komiser Lit durdu. Karşısında bulunduğu manzara onu olduğu yerde donmuş gibi

alıkoymuştu. Sekreter kız, heyecanından haykırıp bayıldı.

Yazıhanenin üstünde, Nigel Partric cansız yatıyordu. Sağ gözünün üzerindeki bir delikten kan akıyordu.

Yerde, bir telefon, bir sigara kutusu, bir tütün tablası, kurşun ve yazı kalemleri yatıyordu. Bunların hepsinin Partric'in düşüp ölürken koluyla itilmiş olduğu anlaşılıyordu.

Cesedin başının yanında bir kâğıt görünüyor ve onun üzerinde iri harflerle şu yazı okunuyordu:

"TAMAMEN HESABI GÖRÜLMÜŞTÜR.

Ve altındaki imza Lüsyos Marpley, idi.

Bu, olur şey değildi! İnanılır şey değildi! Görülmemiş şeydi. İmkânsız, imkânsız...

İmkânsız görünmekle beraber vukuagelmiş bir hâdiseydi.

Odada bulunmayan biri tarafından Partric öldürülmüştü...

Müfettiş Ren, hayatında bu kadar esrarengiz bir hile ile mağlûp edildiğini hatırlamayordu. "Görünmiyen bir katil" ile, ilk defa olarak karşılaşıyordu.

Döndü. Memurlarından biriyle konuşmak istedi. Hepsi de olduğu yerde donakalmışlardı. Hepsinin yüzlerinde görülmemiş bir vakanın doğurduğu hayret okunuyordu.

Derken içeriye, memurlardan başka birçok

Mektep kitaplarınızı

VAKIT Yurdu satış yerinden kolaylıkla tedarik edebilirsiniz

Alemdar Sineması

İKİ FİLM:

1 — İstiklâl Savaşı..

2 — Üç Silâhşörler..

EGE TİYATROSU

Nuri Genç ve arkadaşları 24 Eylül cumartesi akşamı Şehremini İnşirah bahçesi... SÜNNET DÜĞÜNÜ BÜYÜK PROGRAM

Sabaha kadar...

TASHİH

22 Eylül 938 tarihli gazetemizin son sayfasının 5 inci sütununda Bayan Zelihaya ait zayi ilânının birinci satırındaki 1923 senesi yanlıştır. 1333 olduğu tashih olunur.

Beyoğlu Birinci Sulh Hukuk Hâkimliğinden:

Fuadın İstanbulda Şehzadebaşında Turan tiyatrosunda artist ve Şehzadebaşında 16 Mart Şehitler caddesinde 24 N. da Markit ve Mehmet aleyhlerine açtığı davada müddeialeyhlerin ikametgâhlarının meçhul olduğu celpnamelerine verilen şerhden anlaşılmış ve mahkemece on beş gün müddetle ilânen tebliğat icrasına karar verilmiş olduğundan muhakeme günü olan 3-10-933 saat 11 de mahkemeye bizzat veya bilvekâle gelmeniz tebliğ makamına kaim olmak üzere ilân olunur.

(V. P. 2630)

Sahibi: ASIM US

Neşriyat Müdürü Refik A. Sevengil

Holivut eğleniyor

"— Şişmanlamağa başladığımı günün birinde farkedince beni müthiş bir telâş aldı. Hemen tedbir düşündüm. Per. hiz ettim. Vücut harekâtı, buhar banyoları yaptım. Masajcının yardımını diledim ve nihayet bu gayretlerimin seme. resini aldım: Zayıflamıştım, vücudum artık modaya uygundu. Fakat felâkete bakın, tam emelime muvaffak olduğum gün okuduğum bir gazetede şişmanlığın tekrar moda olduğunu öğrenmiyeyim mi?

Haftalık
KURUN
İLÂVESİ

PARASIZDIR

Haftalık KURUN ilâvesi

Sayı: 143 Haftalık KURUN ilâvesi Cumartesi 24-9-1938

"Hayat mı Bu?„ hakkında ağabeyce söylenişler

Yazan: Hakkı Süha Gezgin

Rasimi ne zaman görsem, aradan yıllar geçmesine, bu yılların onda renk, çizgi ve hareket değişmeleri yapmasına rağmen, ilk karşılaştığım günkü hali hayalimde canlanır. Sırtında meşin bir kitap çantası, arkasında karlı bir palto, üşümüş yanakları kıpkırmızı bir çocuk... Her akşam üstü o, bu halile gelir, çalıştığım odanın sobasına ellerini uzatır, soğuktan peltekleşmiş bir dille konuşurdu.

Aramızda büyüdüğü için olacak, ben hâlâ Rasime işte o çocuk gözüyle bakardım.

Geçen gün masamın üstünde onun adını taşıyan bir kitap — hem de bir roman — görünce galiba bütün bu hatıralar zihnime üşüştüğü için gülümsemiştim. Bu gülümseme, içimde duyduğum tatlı bir zevkin şekilleşmesi idi.

Rasim büyümüş, adam olmuş, eline kalemi almış ve işte böyle bir eser yazacak hale gelmiş demek..

Açık söyliyeyim, ki eğer imza, bana bu kadar yakın bir varlık olmasaydı, onu okumıyacaktım. Çünkü böyle eser diye sunulmuş, kitap taslakları üstünde, benim ne zavallı saatlerim kaybolmuştur!

Ama, bunu okuyacaktım. Kitabın adından başladım: "Hayat mı bu?.." Rasim, kendine babalık etmiş iki değerli ağabeyin yanında büyümüştür. Yurt sevgisini canının tâ içinde duymuş, şefkatin lezzetini tatmıştır. Onun için şu "Hayat mı bu?.." şikâyeti beni yadırgattı.

İşte böyle bir menfî havayı tenefüs ederek birinci yaprağı çevirdim.

Okudukça, lâübaliliğim ağır ağır silinmeğe başladı. Derlenip toplandım. Yüzümün çizgileri gevşedi. Her cümlede biraz daha kitaba ısınıyor, Rasimin başarışı karşısında biraz daha keyifleniyordum.

Bu kitaba, bir tek roman demek yanlış olur. Çünkü içinde bir çok ayrı mevzu olacak bir zenginlik göze çarpıyor.

Düşünün, ki eserde bir yetim, kocası ölmüş seven bir kadın, kardeşinin karısile evlenmiş bir adam, bütün bu alacalı gönül kumaşının dokunduğu bir tez gâh, bir İrfan Paşa köşkü var.

Yetim, bu acılarile daha oğur olmadan bir başka ıztıraba daha uğruyor, annesinin tekrar evlenişini görüyor. Hem de amcasile.

— O kitabı nereden aldın?

Sualine:

— Amcamın kütüphanesinden!

Cevabını verdiği vakit ona:

— Hâlâ mı amca Ferit?

Diyenler, onun içindeki acıları sezmiyorlar.

Ferit, annesine koca olduğu için, amcasına baba demek istemiyor. Çünkü bu bir tek kelimenin, öldüğü sanılan babasına ikinci bir mezar daha kazdığını duyan bir çocuktur.

"Hayat mı bu?" eğer sade bu çerçeve içinde de kalsaydı, yine bir roman olurdu. Fakat Rasim, bununla kanmamış, öldü sanılan "Suat" ı dört yıl sonra tekrar İrfan Paşa köşküne getirmiştir.

(Sonu 15 incide)

"Rüzgâr„

Yazan: Sadri Ertem

Rüzgâr, şair Salih Zekinin neşrettiği şiir kitabının adıdır. Salih Zeki, bundan evvel ayni janrda beş kitap neşretmiştir. Ayni janrda diyorum; çünkü Salih Zekinin şiir anlayışı, ve bu anlayışı aksettiren kitapları siyahla yeşilin birbirinden ayrılışı gibi, bizim diğer şiir mahsullerimizden farklıdır. Salih Zekinin şiirleri bizim şiir ve edebiyat efkârımumiyesi tarafından sevilir mi, sevilmez mi, bu ayrı bir meseledir. Fakat şimdiye kadar sevilmiş olsaydı garip olurdu. Bu garabet şiirin tekniğine değil, fakat bu tekniğin içini dolduran ruha ve muhtevaya göredir.

Salih Zeki, daha uzunca emperyal sakal taşıdığı, tek gözlük taktığı zamanlarda, yani bundan takriben yirmi sene önce, şiirdeki davasını sarahatle söylemişti.

Kara sakallı, tek gözlüklü şair, klâsikleri taklit etmemizi isterdi.

Salih Zeki, ogün bugündür Yunan klâsiklerinin izinden ayrılmadı.

Halbuki Salih Zekinin estetiği eski Yunan hayatının fikir ve sanat, din, mitoloji, felsefe ve kâinat telâkkileri ile dolu idi.

Salih Zeki, Yunanî çeşnide bir şiirden bahsettiği zaman bizim hayatımıza girmemesini birtakım mefhumları vezin ve kafiye hududu içine sokarak Prometе gibi ayaklarından bizim toprağa zincirlemek istiyordu.

Senelerin birçoğu bedbaht bir üzüntü ile anlaşılmamanın kahrına uğradı.

Bir şiiri, hele Yunan şiiri gibi tamamen mahallî hususiyetler taşıyan bir şiiri an'anesini, fikrî tarihi, felsefî görüşü, hayatı anlayışı bambaşka bir yere nakletmek gerçekten müşkül bir iş ti. Salih Zeki yirmi sene bu sabrı gösterdi.

Salih Zekinin mısralarında eğer senelerce bir çiğlik, bir burukluk bulmuş isek, bunun sebebi ustalık meselesi, teknik beceriksizlik değildir. Muhteva ayrılığıdır.

Bu tarz şiirler en usta sanatkâr tarafından yazılsa bile etrafında bir kalabalık toplaması daima meşkûktur.

Sa'ib Zekinin "Rüzgâr„ ı bu bakımdan hiçbir zaman bir "Fırtına„ olmaya namzet değildir.

Sadri Ertem

Bir eski dostun evinde

(Baş tarafı 3 üncüde)

O ne gidişti; o ne masraftı Yarabbi!... Beş koyun kesilirdi de adam başına üç lokma et düşmezdi.

Uzaktır, gelen olmaz... dedik; buraya çekildik. Güya biraz başımızı dinleyecektik. Taşındığımız ilk akşamdı. Aklıma geldikçe hâlâ şaşarım. Nereden haber almışlar bilmem, kapıya dört manda arabası misafir dayanmıştı.

— Yâ, böyle habersiz, habersiz bizden kaçarsınız ha.. İşte biz, insana böyle baskın veririz...

O devirlerde buralara çıkmak, gene müşkülceydi. O körolası tramvay yapıldıktan sonra, asıl felâket o zaman başladı. Vagonlar, Çamlıcaya yolcu değil, Emrullah efendinin köşküne misafir taşıyordu.

İşin asıl kötü tarafı, gelenler yemek de beğenmezlerdi. Börek kızarırken, gevrek olsun, ağızda dağılsın diye bizim Bolulu Abdullahın âdetiydi, biraz böbrek yağı kullanırdı. Vay efendim vay.. İç yağı ile börek mi kızarırmış!.. Cimriliğin bu derecesi olur muymuş!... Onlar hatır gönül sayıyorlar da geliyorlarmış!.. Yoksa herkesin evinde iki lokma yiyeceği bulunurmuş!... Daha ne bileyim, bin türlü mırın, kırın... Ayşânımın yorganını Fatmânıma örtüyormuşuz; Eminânımın bardağını Sıdıkanıma veriyormuşuz!...

Baktım, olacak gibi değil. Pederin vefatı vesile oldu. Hizmetçileri savdım; aşçı adedini bire indirdim; yatakları yorganları mezata çıkardım. Fakat ne mümkün!... Bu sefer koyun-koyuna yatmaya başladılar; kolları sıvadılar; kendileri mutfağa indiler. Masraf gene o masraf.. Üzüntü gene o üzüntü...

Ya zararları... Elimden tuttu:

— Gel.. dedi. Şu bahçenin haline bak.. Çocuklar, çekirge gibi ağaç dallarını bile kemirmişler. Kesmişler, kesmişler deynekten at yapmışlar...

Ortada büyük mermer bir havuz vardı. Senelerdenberi suyu değişmemiş; üzeri yemyeşil yosun tutmuş; kızgın güneşin altında korkunç bir batak gibi müteaffin bir hale gelmişti. İnip kalkan milyonlarla sivrisineğin uğultusu, insanın içine korku ve heyecan veriyordu.

— Aman ne yapıyorsunuz?... dedim. Bu sizi öldürür!...

Güldü:

— Biz, dedi. Bu yosunların yüzü suyu hürmetine yaşıyoruz!.. Eğer bu sivrisinekler olmasaydı, şimdi bu bahçede bir o kadar çocuk görecektin.. Bir gece kalan haşlanıyor; bir daha gelmiyor.. Hamdolsun çok rahatız!...

— Siz ne yapıyorsunuz?...

— Ne yapacağız?.. Gündüz onlar, zaten kendi âleminde.. İki cibinliğimiz var, gece olunca üstüste geriyoruz.. Teyzenle içine girip kekâh!...

* * *

Ayrılırken elini öptüm. Misafirperverlik içine işlemiş.. Dayanamadı:

— Seni yemeğe alıkoymak isterdim ama.. dedi. Yok ki... Bahçeden yeşil domates topladık.. Biraz soğan, biraz zeytinyağiyle pilâkimsi bir şey yapıp yiyeceğiz..

İçini çekti:

— Ne yaparsın evlât.. dedi. Düşmez kalkmaz bir Allah.....

— 14 Eylül 938 —

"Güneysu"

Dr. Cemil Süleyman

İspanyadan ne haber?

— İspanyadan ne haber yahu? İspanya işlerinden hiç ses, sada yok!

— Bu tozlu dumanlı havada İspanyanın esamisi mi okunur yahu?

Çocuktan al haberi!

Ayşe — Neye öyle kollarını uğuşturuyorsun kardeş?

Fatma — Bugün kollarımın hiç eler, tutar yeri kalmadı da...

Ayşe — Galiba ortalık süpürürken fazla yoruldun?

Fatma — Yalnız ortalık süpürmek mi ya, ütü de yaptım!

Çocuk — Yalan yalan bayan teyze, annem bugün ne ortalık süpürdü, ne de ütü yaptı.

Ayşe — Kolları ne için ağrıyor ya!

Çocuk — Sabahleyin bir temiz babamı dövdü de....

"Hayat mı bu?„

(Baş tarafı 2 ncide)

Mezardan çıkan bu ölü, hayatı bozmaktan, alışılan ıztırap yerine hiddet uyandırmaktan başka neye yarar? diye düşünmemiş. Bir romancı müşahedesile, böyle bir hal vakalaşınca, ne gibi âkıbetler doğurduğunu tesbite çalışmış. Yazışta öyle içten bir inanış var, ki vaka, şahsiyetlerin ıztırabile birleşerek, okuyanı da içine alıyor. Damarlar birleşiyor ve çilede ortaklık başlıyor.

Bir sanat eserinin kuvvetini sirayetindeki derece ile ölçenler, haklı iseler, Rasim, yarattığı bu ıztırap ortaklığile övünebilir.

Tipler iyi çizilmiş, güzel boyanmış, hele pek itina ile karakterleri işlenmiştir. "Üslûp" a gelince, fazla çalışmanın bazı aksi tesirleri göze çarpıyor. Kitabın ilk cümlesinde olduğu gibi...

Artık eser hakkında başka şeyler de söyliyebiliriz.

1 — Suat zabittir. Muharebede ölen, yaralanan, esir edilen, kaybolanların isimleri, günü gününe yeri ve cephesile, kaydedilir.

Esirler için de ister Sibiryada, ister Çin Hindistanında olsun kızılay kızılput kurumları postalar işletmişler, en uzak, en ıssız yerlerden haber getirmişlerdir. Suattan dört yıl haber alamamak için bu hakikatlere göz yummak lâzımgelir.

Hele onun gibi bir kaç kere kaçma hameleleri yapanlar daha evvel göze çarpar, sağlık haberlerini daha çabuk sevdiklerine uçururlar.

2 — Tutalım, ki habersizlik tam ve mutlaktır. Böyle kayıp bir kocanın karısını yeni bir nikâhla bağlanmasına, kanunî şartlar engel olur. Hiç bir imam böyle bir nikâhı kıymaz.

3 — Bir evin içinde, gelen, kör de olsa, kulaklarile işin iç yüzünü sezer. Bilirsiniz, ki yaradılış bir uzvu alırken, ötekilerin kuvvetini arttırarak kırdığı potu tamire kalkar, âdeta bir nevi tazminat verir. Körlerdeki "lems" ve "kulak" duygusunun fevkalâde üstünlüğü bu yüzdendir.

Suadın, elini sıktığı, karşı karşıya konuştuğu kadının kendi eski karısı olduğunu sezmemesini akıl kabul etmez.

4 — Nihayet Sabihayı ikinci oğullarına almak için ortaya sürülen "Ferit" i babasız bırakmamak bahanesi, ancak bir bahanedir. Ciddî bir inceleyiş karşısında hemen yıkılır.

Rasim, kafasının içindeki büyük kom binezonu yürütebilmek uğrunda bütün bunlara göz yummuş. Suadı. "Nimet" le evlendirerek vakalar çilesini bir kat daha karışık bir hale koymuş.

Ama, kim ne derse desin, "Hayat mı bu?" kitabı, bana fikir mimarlığında mutlaka kulübe ile başlamak, bir çıraklık çağı geçirmek lâzım olmadığını gösterdi. Rasim, yarın daha üstün ve daha kusursuz eserler de yazacak. Bugün attığı geniş adım, bunun en büyük isbatıdır.

Hakkı SÜHA

"Londrayı nasıl bombardıman ettik,,

"Çocukken gelip gezmek istediğim bu şehre şimdi kendi elimle bomba yağdırıyordum...,,

Bundan yirmi üç sene evvel Almanların umumî harpte bombardıman balonu olarak kullandıkları LZ 38 zeppelini ile Londrayı bombardıman eden eski bir Alman tayyarecisi hatıralarını anlatıyor:

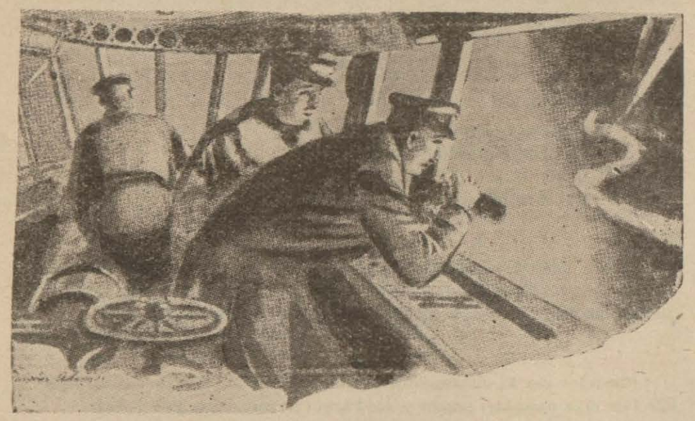

Londranın bombardıman edili şine ait kıymetli bir resim...

31 mayıs 1915 sabahı bize "hazır-ol!,, emrini verdiler. Biz, Garp cephesinde çarpışanlardandık. Her halde, dedik, yeni bir keşif hareketine çıkacağız.

Fakat, sonra öğrendik ki, Londrayı bombardımana gidecekmişiz!

Buna doğrusu hayret ettik. Çünkü, düşmanı bu kadar uzakta aramaya ne lüzum vardı? O, burnumuzun dibine kadar geliyordu ve esasen Londrada bulacağımız asker değil sivil halktı. Halbuki bizim asıl düşman ile çarpışmamız lâzımdı. Bundan başka, kuvvetleri cepheden uzaklaştırmak kendi hesabımıza büyük bir hata olmıyacak mı idi? Bu suretle cephe zayıflayacak, düşmana karşı müdafaa kuvvetimiz ek silecekti.

Fakat, bize emir verdikleri zaman doğru mu, değil mi diye sormazlar. Onun için, hiç sesimizi çıkarmadık, hazırlanmıya başladık.

Başımıza kumandan olarak binbaşı Erih Linnarzı vermişlerdi. Binbaşı ondan evvel dört kere Londrayı bombardıman etmişti. Fakat, bundan evvelki seferlerine ufak ve bombardıman tayyaresi ile çıkmıştı. Halbuki şimdi LZ. 38 balonu ile gidiyorduk.

Bu, bizi büsbütün şaşırttı. Zeppelin Almanyanın en büyük kuvvetlerinden birini teşkil ediyordu. Böyle bir harp âletini müdafaa hattından uzaklaştırmak çok büyük bir hata olacaktı. Fakat buna da itiraz edemezdik. Yalnız anladık ki, bu seferki bombardımanın çok şiddetli olmasını istemişler. Onun için de bu işe balonu tahsis etmişler. Çünkü balon çok fazla bomba alabilecekti.

Zeppeline bir buçuk ton yangın çıkarıcı ve şiddetle patlayan bombalar yerleştirdik ve yola çıktık.

Balonu Erih Linnarz idare ediyordu. Çünkü Londraya dört kere gitmiş, gelmişti ve en son seferini daha üç gün evvel yapmıştı. Onun için, yolu çok iyi biliyordu.

Muharebenin en şiddetli bir şekilde cereyan ettiği yerlerin üstünden geçiyorduk. Bilhassa Belçika üzerinden geçerken 2000 metreye kadar yükseldik. Çünkü görünmemiz ve ateşe tutulmamız her an için mevcut bir tehlike idi.

Nihayet Belçika ve Fransa üzerinden geçtikten sonra Manş üzerine geldik. Yani, İngiltereye yaklaşmıştık.

O zaman, kalbimin heyecanla çarptığını hissettim. Heyecanım, bir şehri bombardıman edeceğimizden ileri'gelmiyordu. Çocukluğumdaki bir arzumu hatırlamış ve kaderin bu cilvesine şaşmıştım:

Çocukken en büyük arzum Londraya gitmek, bu güzel şehri baştan başa gezmekti. Bu arzumu şimdiye kadar yerine getirememiştim. Nihayet o gün Londraya gidiyordum. Fakat şehri baştan başa gezmeye değil, hayalimdeki bu güzel diyarı kendi elimle bombardıman etmiye...

* * *

Düşünecek olursanız bizim için o zaman bombardıman bugünkünden çok kolaydı. Çünkü gayet yavaş uçuyorduk ve aşağıdaki her noktayı, dürbünle, ayrı ayrı görebiliyorduk. Halbuki, bugün saatte 120 kilometre giden bombardıman tayyarelerinden aşağısını vazih bir şekilde görmek ve bombayı nereye atacağını kestirmek çok zordur.

Bulutsuz ve mehtaplı, fakat çok soğuk bir gece idi. Tam Londra üzerine geldiğimiz zaman 2500 metreye yükseldik. Nihayet kumandan:

— Ateş! emrini verdi.

Yanımdaki düğmeye bastım. Ondan sonra geçen saniyeler bana bir asır gibi geldi. Gözlerimi aşağıya dikmiş bakıyordum. Nihayet sarımtırak kırmızı bir alev gördüm. Bomba düşmüş, patlamıştı. Kim bilir kaç kişi ölmüş, kaç kişi yaralanmıştı! Bir iki dakika ara ile bombardımanlara devam ettik.

Fakat az sonra yerden projektörlerle bizi aramağa başladığını gördük. Zeppelinin bütün ışıklarını söndürmüştük. Ay ışığında görünemiyecek kadar da yüksekte bulunuyorduk. Fakat kuvvetli projektörler bizi ele verebilirdi.

Biraz sonra İngiliz tayyarelerinin de bize doğru çıktığını gördük. Asıl tehlike şimdiden sonra başlıyordu. Balon müvellüdülma ile dolu idi. İsabet edecek bir kurşun, bir mermi bizim için anide ölüm demekti.

Etrafımızı sivrisinekler gibi saran tayyareler nihayet balonu keşfettiler ve bazıları üstümüze bile yükselmeye muvaffak olarak yukardan aşağıya bomba atmaya başladı.

Bu tehlikeden ancak tesadüfün yardımı ile kurtulabildik. Gerek tayyarelerin, gerek tayyare toplarının ateşlerinden hiçbiri bize isabet etmedi ve sabaha karşı, 1,5 ton bombamızın hepsini Londra üzerine boşalttıktan sonra, geriye döndük.

500 bin İngiliz lirası değerindeki bir balonu, içindeki üç adamın hayatını tehlikeye koyarak yapılan bu bombardıman seferi yirmi dört saat sonra tamamlanmış bulunuyordu.

Sonradan öğrendiğimize göre, o gece ki bombardımanımızda Londrada 20 kişi ölmüş, 35 kişi yaralanmıştı.

Çemberlaynın şemsiyesi

İngiliz Başvekili Çemberlayn Bergsgarten'e giderken her sabah evlerinden sokağa çıkan İngilizler gibi şemsiyesini almağı unutmamış. Almanyada tayyareden indiği zaman da yine elinde şemsiyesi varmış. Fakat Hitler ile konuştuktan sonra az kalmış, şemsiyeyi Bergsgartende unutuyormuş. Bereket versin, vaktinde aklına gelmiş de geri dönüp şemsiyeyi almış.

Bu hâdiseden bahseden Kleman Votel, İngiliz Başvekilinin şemsiyesi artık tarihî bir kıymet aldığını söyledikten sonra bunu bir İngiliz müzesine koymak tavsiyesinde bulunuyor. Bu taktirde sulh dostları tarafından Çemberlayn'a başka bir şemsiye verilmesini teklif ederek diyor ki:

— Bu verilecek şemsiyenin bezi Fransız ipeğinden, sapı güzel bir İngiliz ağacından olmalı. Bu sapa konacak altından bir bilezik üzerine de ingilizce ve fransızca olarak şu sözler yazılmalı: "İnsanlığa bir şemsiye ile bir kılıçtan daha iyi hizmet edilebilir.,,

Şemsiyeyi havanın bozması ihtimaline karşı her vakit yanından ayırmayan İngiliz Başvekili, her vakit harp ihtimaline karşı da hazır bulunmak siyasetini şiddetle takip eden adamdır; bu defa Avrupayı yine bu siyaset kurtaracaktır. Onun için Çemberlaynin şemsiyesini yirminci asırda sulhseverliğin bir sembolü olarak kabul edebiliriz.

Hasan Kumçayı

Bir eski dostun evinde

Yazan: **Dr. Cemil Süleyman**

BİR sabah çok erken, İstanbula şöyle uzaktan doya doya görmek için Büyük Çamlıcaya çıkmıştım. Gezdim, yürüdüm. Kırlardan koca bir demek çiçek topladım. Dönüyordum, aklıma geldi. Şurada, bizim eski bir baba dostu olacak. Buraya kadar gelmişken onu tepeleyip geçmek, çok ayıp olur.

Kapının ipini çektim. İçerde kocaman bir şey sallandı. Bir kilise çanı gibi birkaç defa inledi. Bir dakika bekledim; ipi bir daha çektim. Üçüncüde üst katta bir pencere açıldı; başı örtülü bir ihtiyar sarktı. Derhal tanıdım. Nazlı hanım... Nâsır beyin karısı...

— Teyze... Ben geldim. Amcam evde mi?...

Yanında birine söylüyor. Ben görmiyorum ama, Nâsır beyin kendisi olacak...

— Bizim bahriyeli ahbabımız var mı ayol?... Biri geldi, teyze diyor, amca diyor. Besbelli bir bildik olacak.. Bir kere sen görün bakalım.. Neyin nesi...

Bu sefer pencereden Nâsır beyin başı uzandı:

— Kimi arıyorsun, evlât?. Tanıyamadım, affedersin...

— Ben.. Amca.. Doktor Cemil.. Alyanak Mustafa paşanın oğlu Süleyman beyi tanımaz mısınız?..

— Nasıl tanımam.. Gözüm iyi seçmiyor ama, siz Süleyman bey misiniz?...

— Hayır, onun oğlu Cemil...

— Hâ, şu yaramaz çocuk... Hay Allah iyiliğini versin.. Koş Nazlı... Bizim köftehor... Koş, kapıyı aç...

İçerde bir çığlık koptu; merdivenlerden biri koştu, kapıyı açtı.

Evlâtlık olacak. Nazlı hanım, paytak paytak ancak merdiven başına gelebilmişti:

— İlâhi çocuk.. dedi. Bak, ne kılıklara girmiş!... Maşallah koca adam olmuş.. Nerede o yaramaz çocuk?.. Ağaçlarda ne kiraz bırakırdı, ne erik.. Şimdi onlar da kalmadı ya.. Körolası kiracılar hepsini kestiler, kestiler; çamaşır kazanına odun yaptılar...

Nâsır bey... Zavallı çökmüş; ihtiyarlamış; bir köşeye büzülmüş, oturuyor.

— Ah evlâdım, sen böyle uzun senelerdenberi neredesin? Bir aralık, Balkan harbinde şehit oldu.. dediler. Sonra gazetelerde ismini gördük, içimiz rahat etti...

Fakat zavallı, ne neşeli ve zarif bir adamdı!...

Gün görmüş; umûr görmüş; iyi yaşamış; İstanbulun tarihine karışmış, büyük bir aileden, eski devrin cemiyeti rüsümiye âzası!...

Koca köşke baktım. Temeli çökmüş, kırık kafese dönmüş; merdivenlerinin basamakları ayrılmış; bir rüzgârda uçacak gibi sallanıyor.

Bir saray gibi döşeli odaları hatırladım....

Yırtık patiska perdeleri, kırıkları çıkmış sedirleri, parça parça olmuş eski muşambalariyle bomboş duruyor. Koca sofada, oturacak bir tek sandalya kalmamış; büyük salon tamtakır, Nâsır beyin altında pamukları top top olmuş bir minder, elinde lâcivert renkte koca bir enfiye mendili, beni karşısına oturttu; yüzüme dikkatli dikkatli bakarak:

— Hey gidi Süleyman bey hey.. dedi. Şu bahçedeki büyük havuzun başında ne âlemler yapardık!. Neydi o günler! Neydi o varlık!.. Haniya o gençlik!...

Zavallının gözleri doldu; sezdirmeden mendili yüzüne götürdü; yaşlarını kuruttu. Dikkat ettim, gözleri çukura gitmiş; bakışlarının mânası değişmişti. Halbuki ne ince ve nüktepeverdaz bir adamdı!... Zamana göre iyi bir tahsili, tarihe, edebiyata büyük bir merakı vardı. Çalışma odasında tavanlara kadar yükselen raflar, büyük ciltlerle dolu idi. İçini derin derin çekti. Etrafına bakışlarından seziyorum, eski günlerden hatıra arıyorsun.. dedi. Merak etme, bildiklerinden bir şey kalmadı. Bir ben, bir teyzen.. Bir de şu yerde duran tüyleri dökülmüş halı... Onun da bir müşterisi çıksaydı, şimdi o da burada yok olacaktı. Fakat gösterdim, artık tamiri kabil değil diyorlar. Köhneliği yüzü suyu hürmetine aramızda bulunuyor. Halbuki bunlardan ne kadar vardı, hatırlarsın. Hele şu içerdeki salon, tavanlara kadar Şirazla, İsfahanla doluydu. O gündür bu gündür satıp satıp yiyoruz. Bir türlü bitemediydi. Hamdolsun, geçen sene mezat nihayete erdi. Şimdi elime geçen yirmi iki buçuk lira tekaüt maaşiyle yanıp kavruluyoruz. Buna da şükür...

İşte bu, eli açıklığın, misafirperverliğin cezasıdır. Çekeceğiz. Baba ocağıdır, kapı kapanmasın... dedik; bu hale geldik. Şimdi kapımızı çalıp da ne haldesiniz sağ mısınız, ölü müsünüz?, diyen yok.

Rahmetli peder, bu âkıbeti daha evvel sezmişti. Erenköyündeki canım köşkü sattı; bu dağ başına geldi. Orası bir âlemdi. Sen çocuktun. Pek iyi hatırlamazsın. Gün olurdu, yirmi beş, otuz aile, konu komşuyu toplayarak, çoluk çocuk gelirler; günler değil, haftalarla misafir kalırlardı.

— Hasibeme buranın havası çok yarıyor...

— Erenköyü romatizmaya iyidir dediler de...

— Nazlıcığımı çok göreceğim geldi... Şöyle gideyim de beş on gün doya doya bir göreyim.. dedim...

Artık vesile mi ararsın?... Boğçası koltuğunda, çantası elinde, trenden inip köşkün yolunu tutan tutana.. Esnaf öğrenmişti de:

— Emrullah efendinin köşküne mi gidiyorsunuz?.. Durun, size çırak göstersin derler, misafirlerin önüne düşerlerdi.

Bir gece, Allah eksik etmesin, misafir bolluğundan, bana yatacak yer kalmamıştı da, kilerde peynir küplerinin, reçel kavanozlarının, arasına bir hasır sermişlerdi. Burnumu bir fare ısırdı. Dişlerinin yeri hâlâ durur. Aklım çıkıyordu. Kendimi dar attım..

Sonu 15 incide

Dil anarşisi

Yazan: Rüştü Şardağ

Belki yazımın başlığını "edebiyatımızda söz şuiistimali„ diye koysaydım daha iyi ederdim. Her gün, günlük fıkrasını karalamak zorunda olan muharrirlerin yazılarında ve yahut gazetelerde çıkan edebiyata ait birçok makale, etüd, veya tenkitlerde gerçekten böyle bir suiistimalin mevcudiyeti insanın gözünden kaçmıyor.

İyi hatırlıyorum, geçen yıl (College de France) profesörlerinden (Caule Hazar) la yine Fransız edebiyatına ait etüdlerile şöhret bulan (Julien Benda) arasında bu hususa dair bir münakaşa olmuştu. Yirminci asrın sosyal bünyesindeki muvazenesizliğin edebiyatta da alıp yürüdüğünü, artık, değil uslûba ehemmiyet vermek, yeni yetişen yazıcıların cümleleri ve kelimeleri bile yerli yerinde kullanmadığını ileri süren Julien Benda'ya dostu Pol Hazar: "Fakat her kelimeyi ölçüp biçmek onları muhakkak katagorik ve alışılagelmiş kalıplar içinde görmek arzusu, nihayet yazıcıların bu noktada azamî (titizlik) göstermeleri bu sefer de yeni bir (tasannua) yol açmaz mı?„ cümlelerile sona eren bir makalede cevap vermiş ve böylelikle biraz daha genişleyen münakaşa, zannedersem, esas maksadı söz anarşisinin önüne geçmek olan "Julien Benda„ nın haklı galebesile sona ermişti.

Bir edebî gazetede nihayet üç gün devam eden ve belki de büyük bir alâka toplamadan sona eren bu münakaşa, bana geçen senedenberi ehemmiyetli bir meselemizi düşündürmekte; ve biz de gerçekten mevcut olan bir kargaşalığın ilmî bakımdan gitgide tekâmül eden türkçemizi sentaks ve estetik yönlerinden yaralamakta olduğunu göstermektedir.

Ulus gazetesi muharrirlerinden Yaşar Nabinin, bir iki defa temas ettiği ve bilhassa şifahî konuşmalarımızda tekrar edip durduğu bu mesele, gerçekten bizde mevcut mudur? Mevcutsa ehemmiyeti bizim için Fransızlardan daha mı azdır?

Yirminci asrın cümhuriyet Türkiyesinde bile edebiyat sahasının hâlâ dökün tü halinde muhafaza ettiği Divan devrinden kalma görüşleri, üstü cilâlanmış Enderun zevkile dolu panoraması, tenkit vadisinde hâlâ her eserin mutlaka şaheser veya bir hiç olarak görüldüğü bir edebiyat âlemi gözönünde tutulacak olursa, bizde mevcudiyeti inkâr edilemiyecek olan bu söz suiistimaline ne kadar ehemmiyet vermemiz icap edeceği meydanda bir hakikattir.

Samimî olarak lâübalilik veya yabancılığın aleyhinde bulunan fıkracıların bile her gün bu kelime, cümle, hülâsa ifadede suiistimal yüzünden bizzat gülünç ve bayağı vaziyetlere düştüğünü görüyoruz.

Bir defa sentaks bakımdan her kalemin her gün yaza durduğu ve lûgatçesine ekleyip okuyuculara da sunmak istediği yeni kelimeler çok kere yanlış ifade şekilleri içinde kullanılmakta ve okuyanların dudaklarına takılıp, gözlerini şaşırtmaktadır.

Maalesef, hepimizin yapageldiğimiz ve haklı olarak zengin bir lisan hazinesine sahip olmak arzumuzdan doğan bir hırsla karaladığımız satırlar arasındaki yeni kelimelerin birçok muharrirler tarafından muhtelif anlayışlar içersinde, kullanılmasına şahit olan bir kimseyi düşünecek olursak, vaziyetin dilimizin "ileri„ si bakımından ne kadar dikkatli davranmamızı icap eden bir nezaket taşıdığı meydana çıkmış olur.

Diğer taraftan dil dediğimiz şey de nihayet ruhî hayatımızın muhtelif kaynayış ve tezahürlerini sinesinde toplayıp aksettiren, tıpkı o ruh gibi bölünmez, konkre bir varlık değil midir? Kendisini ifade etmekte beceriksizlik gösterecek kelimeleri herhangi bir fikir nasıl kabul edebilir? Bir ailenin birbirinden ayrılmayan sıcak ve samimî bir hava içersinde kaynaşmış muhtelif uzuvları gibi, kelimeler ve cümleler de fikirlerle, filir ve düşünceler de söz unsurlarile bağdaşmak mecburiyetindedir.

Herkesin bildiği, orijinalitesi olmayan umumî bir fikir için, hiç de lüzumu olmadığı halde kullanılan ve düşünce ile kendisi arasında psikolojik bir uçurum bulunan bir kelimenin estetik yönünden ne ahenksiz bir dil meydana getireceğini kolayca tasavvur edebiliriz.

Herhangi bir yazı şekli olursa olsun en yeni ve en orijinal bir fikrin ifadesinde kelime olarak "patlıcan„ veya "patlıcan dolması„ gibi sözlerin yardımına güvenmek veya patlıcan dolmasının değeri hakkında yazılan bir müsahabede tersine olarak derin düşünüşler ve fikirler nizamı içersinde konuşmak hakîkaten gülünç ve lâübali bir manzara yaratıyor.

Kelimelerimizden başlayarak hükümlerimize kadar yayılan bu suiistimal hırsını dindirmek nihayet lâzım fikirler için lâzım ifade şekillerine müracaat etmek henüz dilini tasfiye ve tekâmül ettirmekle meşgul bir millet için ne kadar lüzumlu birşeydir. Hiçbir zaman yeni fikirler, yeni kelimeler veya yepyeni cümleler yaratarak edebi dilimizi zenginleştirmeye mâni olmak manasına gelmiyecek olan bu hareketin çabuklandırılması yalnız ve sadece bir anarşinin ortadan kalkmasına sebep olacaktır.

Koca Fransız akademisinin, edebî bir eserde gördüğü fransızca bir kelimenin, tuhaf ve garip bir tarzda kullanılışı karşısında ne derin hayretlerle dudak büktüğü, hele bazan büyük reaksiyonlarda da bulunduğu bildiğimiz hakikatler arasındadır. Şüphesiz ki, tasannu hiç de iyi birşey değil. Fakat bu ifade dağınıklığı hoş bir manzara mı doğuruyor?

Bizde fikirleri ile onların anlatılmasında rehberlik eden kelimelerin biribirine olan tabiî ve güzel bağlantısını hatırlatan yazılar da yok değil. Nurullah Atacın ekser fıkralarile İsmail Hakkı Baltacıoğlunun hakikaten türkçenin ifade bakımından en sağlam ve hoş birer örneği demek olan yazıları, keza sosyal kültürle besli dimağından Kurun sahifelerine çelik bir ifade içersinde satırlar karalayan Sadri Ertemin fıkraları gerçekten lisanın psikolojisini hazmetmiş ve böyle bir psikolojinin varlığını isbat eden işaretlerdir.

Yazı hayatımızda, bilhassa edebiyatla uğraşanlarımızın birçoğunu saran bu söz anarşisine mâni olmak, dil ve ifade suiistimalinin bir an evvel önüne geçmek lâzımdır.

Rüştü Şardağ

ölümünün 2 nci yıldönümü:

Nasir Sırrı

acı emrivakii!.

Kıyısı olmıyan koca bir deniz,
İçinde durmadan çalkalanmıştır...

Görmektedir için, hâlâ uzaktan,
Kolların açıktır, başın yukarı;
Bir mumya olmuştur yüzün, sapsarı,
Korkmuş gibi yatıp uyanmamaktan...

Gözlerini yoldadır, beklenen tektir;
Yol, başın gibidir; bomboş, gölgeli,
Başını iğ artık, boşal ey deli,
Beklediğin yolcu gelmiyecektir...

Şiirde basit kelimelerin hisle dolu âhengini yaratan Sırrı, nesirde de pürüzsüz bir akışın musikisiyle ruhları tatlandırmıştır. Buna örnek olsun diye onun "Geceyarısı Güneşi" nden bir parça alıyorum

"Seneler var ki akşamın ilk saatlerinde odama geliyorum. Uzakta lüle lüle ziya oyunları yapan şehre karşı tek mumumu yakıyorum.

Kâh onun mütevazı alevine bakarak, kâh duvarlarda oynaşan gölgelere bakarak seni bekliyorum. Bu bekleyiş, dünyanın en harikulâde saadetine ermiş bir insanın bekleyişidir.

Bu saatler, ki şehirle zerre kadar alâkam kalmamıştır. Bu saatler, ki en gülünç bir mantıkla kalbi ve zevki kalıba sokmaya uğraşan yeni insanların bir tekini tanımıyorum.

Birden seni görüyorum. Dünyanın en mütevazı samimiyeti ile doğuyorsun. Kâh iki elâ göz gibi başımın içinde parlıyorsun, kâh bir tutam kumral saç gibi dizlerime yayılıyorsun; kâh en güzel kokular taşıyan bir kır rüzgârı gibi saçlarımı okşuyorsun...."

İşte, mehtabı süzülmüş bir his çağlâyanı haline getirişin samimî bir ifadesi.

Sırrıya yanarken, onun gibi mevsimsiz solanları da hesaba katarsak, matemimiz daha şümullü ve bir kat daha manâlı olur; Sırrı, ölümün vakitsiz alıp götürdüğü unutulmamıya değer bir kıymet olmak itibarile, kendisinden başkalarını da hatıra getiriyor!....

M. Hulûsi DOSDOĞRU

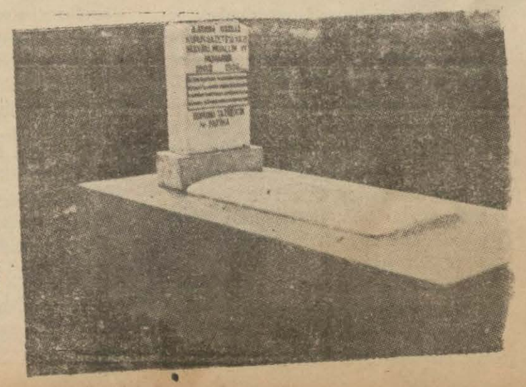

Uzun müddet gazetemizin yazı işleri müdürlüğünde bulunan ve sekreterken, bundan iki sene evvel birdenbire kaybettiğimiz A. Sırrı Uzelli; yandaki sahifede yukarıda; ve burada Silivrikapıdaki mezarı...

Ondan ve Ona:

2 sene daha uzak,...
2 sene daha yakın!?.,

Yan taraftaki yazıda daha fazla bir parçası yazılı "Geceyarısı güneşi„ nesrinde:

"Bu saatler, ki şehirle zerre kadar alâkam kalmamıştım; Bu saatler, ki en gülünç bir mantıkla kalbi ve zevki kalıba sokmaya uğraşan yeni insanların bir tekini tanımıyorum.„

Diyen A. Sırrı, ölümüne en yakın günlerden birinde bir konuşma sırasında da:

— Düşünüyorum, 25 sene sonra günde birkaç kere geçtiğimiz şu Babıâli ne hal alacak? Köşebaşındaki dükkânın yerine bir başkası gelecek, beriki kırtasiyecinin dükkânında başka bir insan, sucu başka, tütüncü başka, kaldırımları çiğneyen insanlar başka olacak! Kaynaşıp, hayatın aldatan ahengile yuğrulup gidecekler. Kendi kendilerinden önce gelenleri düşünmiyecekler, gelecekleri düşünmiyecekler!.

25 sene sonra Babıâlinin, tanıdığım yerlerin yeni dekorlarını görmek bil sen ne kadar isterdim!.

Diyerek, "hayatın vefasızlığından olan korkusunu anlat„ mış!?..

"Ne hal alacak?„ sual büklümlü kısa bir cümleye sıkıştırdığı 25 sene, uzun bir ölçü; bu uzun ölçüden 2 senesi bile, eğer şimdi aramızda dolaşsaydı, kendisini bu endişelenişle araştırdığı değişikliklerden hattâ en umulmadıklarile karşılaştırmış, irkiltmiş olacaktı!?..

Bu 2 senedekilerle beraber, onun zaman ölçüsüne göre, mütebaki 23 senede uğranılabilecek inkisarlardan muaf ve masun kalması, kendisinin vakitsiz kayıbı için bir teselli değildir; fakat, kalanlardan bazıları için, bundan iki sene evvel şehirden ve buradaki insanlardan uzakta açılan toprak boşluğunda onun yerini doldurmuş olmamak, bir mahrumiyet!..

Kendisini özleyişte, ondan şimdi iki sene daha uzak bulunuş hesaplarının yanısıra, iki sene daha yakın oluş düşünülünce, gittikçe daha ziyade manasızlaşan hayatın sürükledikleri veya manasızlaşan hayatı sürükleyenler, teselliyi, yaklaşması mümkün olmayana yaklaşmakta buluyorlar!

Bunu bir teselli bilenlerimiz, hayatta ve dolayısile muhitte müteakip kaç senenin kaçında kaç türlü inkisara daha katlanıp katlanamıyacağımızı elbette şimdiden kestiremeyiz; ancak, bildiğimiz birşey varsa, o da, A. Sırrının aramızdan ayrılmasının bazılarımızı en kıyasıya inkisarlardan birine, bazılarımızı da hattâ en kıyasıyasına uğrattığıdır!

Mehmed Selim

A. Sırrı Uzellinin, önümünden pek kısa bir müddet evvel "Kurun„ da "Söz Arasında„ başlığı altında yazmağa başladığı muvaffak ve güzel fıkralarından biri:

İş ve şöhret ?!...

— Evet, dedi, azizim, bir sekretere ihtiyacım var; bu, muhakkak!

— Kaç para veriyorsunuz? dedim.

Geniş ve güzel masasının önünde dolaşan muhatabım birdenbire durdu ve:

— Adamına göre! dedi.

— Anlıyamadım! dedim. Niçin işe göre değil de adamına göre?

— Çünkü, dedi, şöhret yapmış, tanınmış bir adam kullanmak insana daha ziyade zevk ve itimat veriyor!

— Zevk... Bunu biraz anlıyabilirim! dedim. Fakat itimat meselesi üzerinde yanılmadığınıza emin misiniz?

Masasının önünde duran adam, bir pırlanta yüzüğe yaslanan pürosundan bir nefes çekti. Renkli tavana doğru koyu kurşunî bir halka yükseldi. Sonra yüzüme baktığını gördüm. Yüzünün çizgileri gergın değildi. Samimî anlerinden birisinde olduğunu sezinliyordum:

— Hakkın var, belki emin değilim! dedi. Hattâ...

— Hattâ?

— Tanınmamış adamın tanınmış adamdan daha fazla, daha iyi iş çıkardığını, hattâ... birçok şöhretlerin masa başında hiçe indiğini de yakından bilirim!

Geniş bir nefes alarak gülümsedim:

— O halde?

Pürosunu tablaya bıraktı. Parmaklarını çıtlatarak gezinmeye başladı:

— O halde.. belki sadece bir zevk, dedi. Fakat bilmem ki, bunu bir kelime ifade eder mi? Oyle şeyler vardır ki... hem canım hayatın hangi safhasında böyle düşünceler yer almamıştır? Misal göstermiye hacet var mı?

İş adamının geniş ve güzel odasından çıkarken, ya elinde bir tavsiye kartı, ya adında bir şöhret bulunmayan adamın güzel yazıhanelerin kapısında niçin titrediğini ve sarardığını bir kere daha anlamış oldum!

A. Sırrı Uzelli'nin
Şair Sırrı
ve tabiatın

Ha taştı, ha taşacak diye başucunda helecanla bekleşip dururken, kuruyuveren bir ırmak; yüzünün keskin ve değirmi hatlarında derin bir tebessümün uyanmaya başladığını görüp bunun biraz sonra şakrak bir kahkahaya çevrileceğini umarken birdenbire çılgınca boynunuza sarılıp hıçkıra hıçkıra ağlıyan içli bir kadın; kavurucu bir ağustos öğlesinde güneşten saklanacak gölge ararken iliklerinize işleyen bir sağanak sizi yadırgatmaz mı?

Benliğiniz, ufuklarda uçuşan köpüklere akmış, sabrınızı yosun etekli kıyıları sedefliyen martılara bırakmış bir halde enginde beliren rüzgâr göğüslü yelkenliyi seyrediyorsunuz..! Ansızın tâ uzaklardan kopup gelen dalgalar, lâcivert sırtlarında getirdikleri birkaç tahta parçasını, bir çizmeyi ve bir ıslak bezi ayak ucunuza atsa, bu dipdiri facia tablosu karşısında gözleriniz yaşarmaz, beyniniz yanmaz mı?...

İşte, daha bundan iki yıl önce, 10 - 9 - 936 perşembe günü, acı bir emrivakiyle böyle bir yadırgatıcı ve başdöndürücü hava içinde Sırrı'yı kaybettik. Ben, 10 eylülü, çağlayışlarının arifelerinde kuruyakalan san'at kaynaklarının topyekûn anılış günü sayıyorum.

Elimizde, bir tevazu ve çekingenlik sisi içinde dağılıp giden san'atkâr Sırrıyı, — Şair Sırrı — ve — Nâsir Sırrı — diye müjdeleyen hisli parçalar vardır. Fakat, ne büyük kayıptır, ki tabiatin o acı emrivakii, onu sadece bir müjdeden ibaret olmamakla beraber, noksan bırakmıştır. Buna rağmen, giyme içinde şunu da söylemeden geçemiyeceğim; kemmiyet ve keyfiyetçe Sırrı'dan daha az ve hattâ kıymeti onunkilerden eksik yazmış olmak üzere aramızda yaşayan nice ölüler vardır, ki ellerine şöhret yelpazesi tutuşturup baş tacı etmişizdir. Bu satırları karalayan tam bir fatalist değilse de, şöhret tılsımı hafızada şümullendikçe, şansa da inanmamak insanın elinde değil!

Şair Sırrı'nın şiirdeki hususiyeti, kendi müteredditve çekingen ruhunu, tıpkıtıpkısına aksettirmesindedir. "Günlerim" adlı şiiri, serapa bunu gösterir:

Ellerim buz gibi, ellerim ılık,
Hava dondurucu, hayır bir alev;
Şehir, cadde, sokak, gök, kaldırım, ev,
Şimdi renk içinde, şimdi karanlık...

Yollar taze yeşil, yollar çakıl, kum,
Gözlerim göklerde, gözlerim yerde;
Geceyarısında, gündüz, seherde,
Uykum bir istirap, bir sevinç uykum...

Bir kuru yaprağım, hayır bir taşım,
Mıhlıyım bir avuç su üzerinde;
İçim benden ayrı, içim yerinde,
Ah kalbim ağrıyor, of hayır başım...

Yukarıda tereddütle hâdiseleri çizen şair, dolayısiyle ruhundaki tereddüdü anlatmış oluyor.

Ben, Sırrı'yı hatırladıkça aklıma İngiliz romancısı Tomas Karlayl gelir. Bu zat, dispeptik, son derece vehimli; ölümden, yok olmaktan pek fazla ürken bir san'atkârmış; hayatının sonuna kadar, ruhundaki bu halet büyümüş, büyümüş; en sonda, korktuğu başına gelinceye kadar.....

Karlayl, eserlerinde ayni ürkeklik havasını bol bol verebilmişti. Sırrıyı Karlaylden ayıran en acı bir taraf, ömrünün kısalığı oldu.

Şairin son günlerinde yazdığı şiirlerden biri de, — gelmiyecek biri — ni çok derin, âdeta eritici bir hisle anlatan "Boş iskemle" sidir:

Ufuklar tutuşup çoktan yanmıştır;
Gözlerin yaşlıdır, ruhun kimsesiz.

Sağlık bahisleri

Eylül ayında neler yeriz, neler içeriz?

Geçen haftaki sayıda inciri anlatırken kuru incirin taze incire nazaran daha fazla şekerli, azotlu, yağlı, sellülozlu olduğunu listesinde göstermiştik.

O listeye göre kuru incirin sellülozu daha ziyade olduğundan inkıbaz yani peklik çekenlere, taze incirden daha faydalı olacağını tahmin edebiliriz.

Kuru incirin pekliğe karşı faydalı olması bir taraftan sellüloz mikdarının fazla olması, diğer taraftan çekirdeklerinin midede hazmolmıyarak aynen bağırsaklara geçmesi, bağırsakların iç derisini gıcıklaması manyeziyi havi olmasından ileri gelmektedir.

Çocukların yaptığı gibi incirleri ağaçta daha olmadan ham olarak yemek doğru değildir. Böyle ham incirlerde görülen sütlü usareler dudaklarda yara yaptığı gibi, midede tahriş de yapar; mide sancılarını ve bazı mide hastalıklarını mucip olur.

Bunun için böyle ham incirleri yememeğe ve çocuklarımıza yedirmemeğe gayret etmeliyiz. Memleketimizin İzmir, Aydın ve havalisinde dünyanın en iyi inciri yetişir.

Kuru incir kışın en faydalı meyvasıdır. İncirlerin birçok çeşidi vardır. En ziyade şöhret alanları (Kavak, lop, patlıcan) incirleridir. Incirden iyi bir mahsul alınabilmek için erkek incirler bahçelere serpilir, üzerinde dolaşan sinekler ağaçlardaki meyvaları aşılarlar ve mahsulün bereketli olmasını mucip olurlar.

İnciri ekser.yetle cevizle karışık yerler. gıdaî kuvvetinden bu suretle istifade ederler. Bir de incirin (500) gr. suda 50 gramı kaynatarak elde edilen şurubu nezlede faydalıdır.

İnciri kavurmak suretile yapılan kahvesi de bazı nezlelerde iyidir. Yukarda yazdığımız gibi, ham incirlerin sütü siyil ve nasırları tahrip için kullanılır.

İncir ağacının yaprakları etleri yumuşatmak hassasına da maliktir. Etler yapraklara sarılır ve yumuşatılır. Başka memleketlerde çıkan incirlerin birçok adları vardır. (fravun, asnam, arsız, şemî, banyan, hind) incirleridir. Fravun inciri hakkında birkaç söz söylense yeri vardır. Tarihte çok iyi bir yer tutmuştur. Fravun incirinin ağaçları Mısırın pek büyük ağaçlarından madut.

tur. Meyvaları Mısırlılar tarafından pek fazla kullanılır.

İncir ağaçlarından yapılan tahtalar çok hafif ve uzun, mukavim olduklarından eskidenberi Mısırlılar tarafından mumyalanan cesetlere sanduka, yani tabut yapılır. Ötedenberi Mısır ve Hindistanda ileri gelen ve tarihte yer tutan kimselerin heykelleri bu ağaca yapıldığı için tarihî bir değeri de vardır.

Birçok incirlerin de sanatta yeri vardır. Bu arada elâstikî incir ağacını gösterebiliriz: Cenubî Asyada ve Şarkî Hindistanda yetişen bu ağaç, üç metre boyundadır. Bu ağacın sütlerinden Hindistanda mebzulen kauçuk çıkarılır.

Asnam ve Hind incirini de bu zümreye ithal edebiliriz. Bu ağaçlardan kauçuğu şöyle çıkarırlar: Her ağacın gövdesi üzerine daire şeklinde yarıklar yaparlar. Bu yarıkların aralarındaki mesafeler 25 er santimdir. Buralardan pek çok süt akar. Çıkan sütün sıcak mevsimde kauçuğu azdır. Elde edilen kauçuk mikdarı yüz kısımda 20 kısım. dır.

Ağaçlardan süt alındığı zaman bu sütün bir kısmı katılaşır ve bir kısmı da bulanık süte ayrılır. Bu süt yeni yetişen ağaçlara nisbeten yaşlı ağaçlarda ve tepelerinde daha fazladır.

Hindistanda asnam incirinden de (sanam) yaptıkları için bu ad verilmiştir.

Arsız incirler de Yeni Kaledonyanın en büyük ağacıdır. Orada bu ağaç hakkında bir an'ane ve hurafe hüküm sürer. Halk yağmuru davet için bu ağacın altında dua okurlar.

İşte buraya karakterlerini yazdığımız incirler arasında gıda noktasından en ziyade işe yarayan incirlerin memleketimizde yetişenlerin en büyük bir yer tuttuğunu, bu incirlerin de en ziyade Izmir ve havalisini işgal ettiğini, böyle değerli meyvalarımızı ulusal durumdan unutmamaklığımız ve bu hazinenin bir kat daha canlanmasına elbirliğile çalışmamız icap eder.

Gelecek hafta da üzümden bahsedeceğiz.

Dr. Necaettin Atasagun

KURUN'a abone Yazılınız Yazdırınız

Güneş Kral 14 üncü Lui

Bundan 300 sene evvel doğmuştu

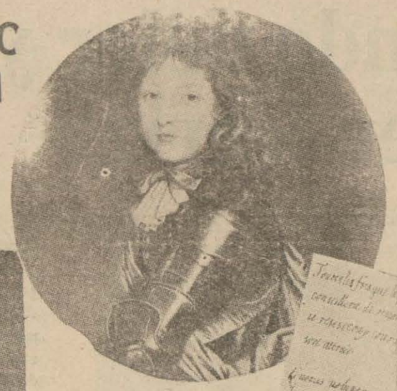

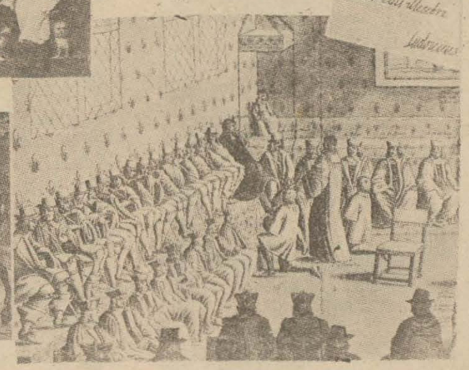

Fransa, "Güneş Kral,,ismini verdiği hükümdarı 14 ncü Luinin 300 üncü doğum yıldönümünü bu ay kutladı. Güneş kral 5 eylül 1637 de Sen Jermen'de dünyaya gelmiştir. Bu, Fransa için büyük bir hâdise idi. Çünkü küçük prens yirmi üç senedenberi bekleniyordu.

Filhakika 13 üncü Lui, Avusturya Prensesi An ile evlendiği gündenberi onun bir oğlu olmasını, kendisi çekildikten sonra yerine bir erkek evlât bırakmasını istiyorlardı. Buna Fransız hükûmet erkânı memleket bakımından lüzum görüyordu. Çünkü kralın yerine, oğlu olup geçmezse, tahtı kralın kardeşi Gaston d'Orlean eline alacaktı. Halbuki Gaston, sefih bir adamdı. Eğer Fransayı idare ona kalırsa memleket mahvolurdu.

Fakat, seneler geçmiş, kralın çocuğu olmamıştı. Ayni zamanda 13 üncü Luinin hastalanması da endişeleri arttırıyordu. Kral, otuz yedi yaşında olmasına rağmen, sıhhati çok bozuktu.

Nihayet, kralın evlendiğinin yirmi üçüncü senesinde kraliçenin "yakında mesut bir hâdise beklediği,, haber veriliyor.

Bu mesut haber bütün memleketi hem sevindiriyor, hem de hayrette bırakıyor. Çünkü, artık kralın çocuğu olacağından herkes ümidini kesmiş, yakında ölümü beklenen kralın yerine Gaston d'Orleanın geçeceğine muhakkak nazarile bakılmaya başlanmıştı.

Kraliçenin yakında dünyaya bir velihat getiriceğine en fazla sevinenlerin başında Kardinal vardı. Çünkü Fransa tahtına kralın kardeşinin geçmesinden en fazla endişe eden o idi. Zira Gaston d'Orlean kral olursa hükûmet tamamile değişecekti.

Kardinal, bu mesut hâdiseden ne kadar memnun olduğunu bizzat krala söylemiş ve ona şu tavsiyede bulunmuştu:

— Size bu mesut hâdiseyi temin etmiş olmasına mukabele olmak üzere, bütün krallığı Meryem anamıza izafe etmeniz muvafık olur, kanaatindeyim.

13 üncü Lui, Kardinalin bu tavsiyesini muvafık bulmuş ve 13 kânunusani 1938 de Fransa krallığını Mervem anaya izafe etmiştir.

Kardinalin kralı bu harekete teşvikine bazı hükûmet erkânı kızmışlardı. Çünkü, onlara göre, doğacak çocuğun kralın çocuğu olduğundan şüphe etmek caizdi. Onlar çocuk doğduktan sonra da, iddialarında devam etmişler ve 14 üncü Luinin 13 üncü Luinin değil, hakikatte Kont Rantzavın oğlu olduğunu ileri sürmüşlerdir.

Bununla beraber, kraliçe Anın ondan iki sene sonra dünyaya getirdiği Filip d'Orleanın 13 üncü Luinin oğlu olduğu hususunda hiç bir şüphe gösterilmemiştir.

13 üncü Lui, ikinci oğlu doğduktan az sonra ölmüş ve 14 üncü Lui, beş yaşında iken, 18 mayıs 1643 te annesini yerine naip tayin ettiğini resmen bildirmiştir. Bu merasim, âdet olduğu üzere parlâmentoda yapılmış ve ondan sonra Kraliçe An, naip hükümdar olarak tahta geçmiştir.

Her velihat gibi, 14 üncü Lui de, hükûmeti eline alacağı tarihe kadar ciddî bir tahsil ve terbiyeye tâbi tutulmuştur. 13 yaşında iken mükemmel lâtince bilen müstakbel (Güneş kral)ın o zaman kendi el yazısı ile fransızca ve lâtince olarak yazdığı bir kaç satır yazı meşhurdur. Kral bunda şöyle demektedir:

"Maddî zevkler beni eline geçirmeye çalıştığı anda mağlûp olmamak için bütün cesaretimle mukavemet edeceğim.,,

Nevyork sergisinden bir manzara

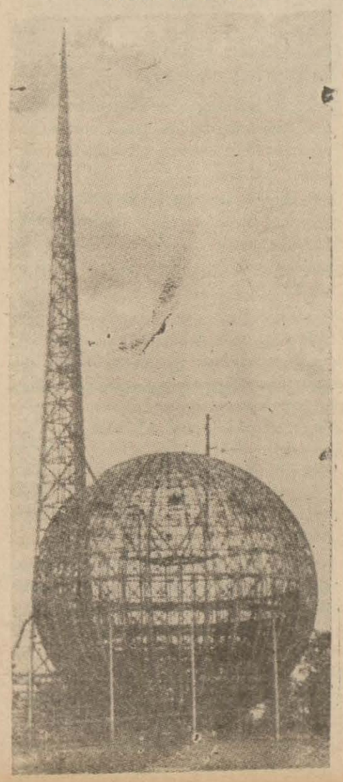

Dünyada güzellik tekâmülmü ediyor

On senedenberi yapılan güzellik müsabakalarına girenlerin resimleri ile bu seneki Avrupa güzelini kendi kendinize mukayese ediniz.

931, 932, 935 Avrupa güzelile 936 da müsabakaya giren Çin güzeli

Yukarıda bu sene Avrupa güzelliğini kazanan Finlandiyalı kız ve aşağıda Keriman Ece.

Onun âdî hayatta filmlerde kinden çok daha az yaşlı olduğunu söylerler. Fakat o, ihtiyar görünmeyi tercih ediyor ve daima kendisine ihtiyar rolü verilmesini istiyor.

* GRETA GARBO'nun da ayakları meşhurdur. Fakat, kadın ayaklarının küçük olmasını isteyen umumî arzu hilâfına olarak Greta Garbonun bu büyük ayakları kendisine nasıl muvaffakiyet teşkil etmiştir?

Hakikaten, Greta Garbo "en büyük ayaklı artist,, diye ilân edilmiş ve bununla ona şöhret temin olunmuştur. Bu da gösteriyor ki, şöhret temini için artistin bir hususiyetine dikkat ve alâkayı çekmek lâzımdır.

* GERİ KUPER'deki hususiyet de çok uzun boylu olmasıdır. Kadınlar ona:

— Ne uzun boylu çocuk! diye hayran olurlar.

Fransız kadın artistlerinden Mişlin Şerel Amerikadan döndüğü zaman:

— Kocamı sevmeseydim Geri Kupere âşık olurdum, demiştir.

Bütün kadınlar gibi artisti de Geri Kupere meclûp eden şey, uzun boyu olmuştur. Kadınlar üzerinde, hakikaten, uzun boyun tesiri çok fazladır.

* MEY VEST de erkekler üzerindeki tesirini vücudunun endamı ve yürüyüşündeki ahenkle temin eder.

Dolgun vücudu ile ona yakışacak şekilde giydiği eski zamanın ihtişamını muhafaza eden elbiseler, kendisini daha cazip yapmaktadır.

* KAROL LOMBARD da güzelliğini vücudundaki şehvet verici hareketlere ve endamındaki tevazuna borçludur. Klark Gebl onun sihrine kapılarak seneler denberi sevdiği bir kadını terketmiştir.

Balıkçı efsanesi

(Baştarafı 8 incide)

bu köyün insanları, bir yılan gibi bu mesut adama sokulup:

— Senin karın fena oldu, demişler.. Sen yokken dışarlarda dolaşıyor!

Adam gülmüş.. İnanışının, sevgisinin, saadetinin verdiği kuvvetle uzun uzun gülmüş...

Fakat insanlar, öyle çok ısrar etmişler, öyle inandırarak anlatmışlar ki.. geceleri nereye gittiği bilinmiyen bu kadının fena olduğunu öyle ciddiyetle söylemişler ki...

Nihayet, karısına kendinden çok inanan adamın kafasında da küçük bir acaba? kıvrılmış. Günler geçmiş... Bu acaba? bütün huzurunu kaçıran, bütün saadetini eriten bir heyolâ gibi dikilmiş karşısına!... ve... karısının düz çocuk bakışındaki beyaz saffeti görmiyecek kadar körleşen adam, karısını gözlemek için, balığa çıkmamış!...

Yağmurlu, fırtınalı meş'um bir akşammış bu!...

Gece yarısı, sinsi bir sokuluşla kulübesine yaklaşmış. Bir hırsız gibi girmiş eve... Büyük bir heyecanla yatağa yaklaşmış... Karısı yok!!!....

Beklemiş... Kanında ifritler dolaşarak.. kafasında yangınlar tutuşarak.. İçinde kasırgalar koparak, beklemiş...

Neden sonra, ince bir çıtırtı ile gelmiş kadın.. Uzun saçlariyle örtülen vücudu yarı çıplakmış.. Saçlarından sular akıyormuş...

Adam, deli gibi yakalamış kadını:

— Söyle!.. diye haykırmış... Alçak kadın, nereden geliyorsun? Çabuk söyle!...

Kadın korkmadan, telâş etmeden kocasına sevgi, sadakat dolu bakışlarla bakarak:

— Bırak beni!. demiş. Bana bir şey sorma!.. Yalnız inan bana ki seni aldatmış değilim. Hayatımın ilk ve son adamı sensin.. Bana bir şey sormadan, inan!..

Adam, inanmamış.. O kadar ısrar etmiş.. O kadar hırpalamış ki kadını!... — Pişman olacaksin, ısrar etme! — dediği halde — Söyle! — diye haykırmış...

Nihayet kadın:

— Dilde bir kayık batıyordu.. demiş. İçinde bu bahar evlenen Ali ile, daha dün baba olan Hasan vardı.. Onları kurtarmağa gittim!...

Ve kadın düşüp ölmüş...

Ertesi sabah, Ali ile Hasan, kendilerini ölümün kollarından denize perisinin kurtardığını söylemişler!!

O zaman deniz perisinin Vasiye Nine olduğu anlaşılmış... Fakat, işişten geçmiş!...

Dadım sustu; ben öyle heyecanlı idim ki!...

Kalbim, duracak gibi çarpıyor.. küçük ellerimle parmaklıkları koparacak gibi sıkıyordum... Gözlerim, büyük bir heyecanla ıslanmıştı...

Birden, yemenilerle örtülen tabut, titredi.. Kapağı yavaşça açıldı.. ve ben, ıslak bakışlarımın ardından Vasiye Nineyi gördüm.

Balıkçılar, gözlerinin, ışıklı gecelerde siyah, fırtınalı gecelerde yeşil olduğunu söylerlermiş...

Ben, gözlerinin rengini ışıklı bir gülüşte erimiş gördüm ve tahminimden üstün bir güzellikle yükselen beyaz vücudunu örten saçları, ilâhî bir nurdan doğmuş kızıl bir alev gibiydi!..

Her telinde su damlaları titreyen, uzun saçlariyle örtülen vücudu, renk renk bezlerle sarılan tozlu demir parmaklıklardan süzülüp gökün maviliğine, denizin maviliğine karıştı.....

Muazzez Kaptanoğlu

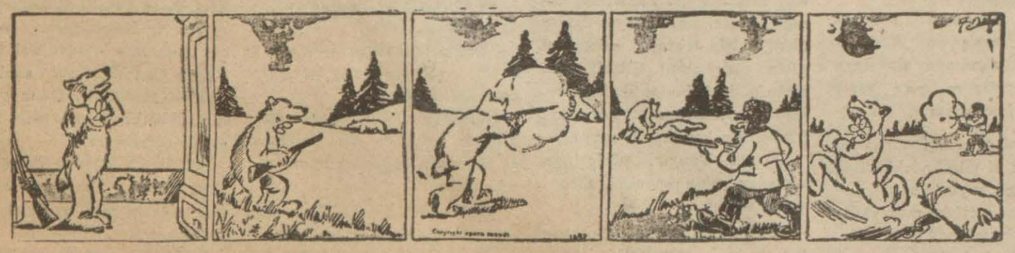

— Dünya gülümsiyerek fethedilir!

Bunu söyliyen Holivudun en büyük sinema muharrirlerinden biridir ve bununla ortaya sinema dünyasının en büyük hakikatlerinden birini koymuş oluyor.

Her artisti meşhur eden tebessümler vardır.

Onun için, büyük adamlar hakkında:

— Nasıl yaşarlar?

— Nasıl yerler, içerler?

— Nasıl yazarlar?

— Nasıl okurlar? Gibi sual sorulduğu ve anket yapıldığı gibi yıldız hakkında da:

— Nasıl gülerler? diye bir liste yapabiliriz.

Size burada, muhtelif meşhur yıldızların nasıl güldüklerini kısaca anlatalım:

* MEY VEST'in kendine mahsus bir gülüşü vardır. Ve bu gülüşün de anlaşılmaz ve çözülmez bir sırrı.. Onun gülüşünü en esrarengiz bir şekle sokan, bilhassa tebessümündeki hafif istihza edasıdır.

Fakat, bu, ancak ona mahsus bir maharettir. Kadınlara eski güzel şişmanlıklarını tekrar iade ettiren artist onlara maalesef bu istihzalı gülüşün sırrını tevdi edemiyor. Mey Vest, her gün bir çok erkeklerden mektup almaktadır. Bunda evli erkekler karılarının Mey Vesti taklit etmek isteyerek nasıl gülünç olduklarını yazıyorlar ve bu halden şikâyet ederek artistten:

— Madem ki, karılarımıza böyle gülme hevesi veriyorsun, bari sırrını da söyle, diyorlar.

Fakat, Mey Vest bu sırrı kendisine saklamakta devam ediyor.

* DOROTİ LAMUR'un tebessümünde ise en vahşi hayvanları teshir edecek bir sır bulunmaktadır. Dorotinin bu gülüşünü de taklit etmek isteyenler yok değildir. Fakat bunların en başında — gülünç olmak bakımından da — artistin maymunu geliyor. Doroti Lamurun her filminde onunla beraber rol alan maymun her gün saatlerce onun karşısına geçer, bu gülüşü taklit etmeye çalışır, fakat tabii muvaffak olamaz...

* CON BLONDEL, mütemadiyen gülen artist diye meşhurdur.

Kocası:

— Ben Con'un gülmediğini bir an hatırlamıyorum, diyor.

Hakikaten, Con Blondel, gülüşü en serbest, en samimî ve en mütemadî artisttir. Reklâm müesseseleri bir malın ilânında gülen bir çehreye ihtiyaç gördükleri zaman Con Blondelin resminden istifade ederler.

* GRETA GARBO'nun da gülüşü taklit edilmesi kabil olmayan tebessümlerdendir. Fakat onun güldüğü yalnız filmlerde görülür.

Greta, hergünkü hayatında hemen hemen hiç gülmeyen kadındır. Onun gülüşünde en bariz nokta esrarlı olmasıdır.

* PEGGİ KARROL, birden bire gelen, kahkahalı bir gülüşle güler. Fakat bu gülüş yalancıdır.

Eski kocası onun bu gülüşü hakkında diyor ki:

— Gülüşü şeytana benzerdi ama, kendi melek gibi idi...

* CİYUN LANG, Holivudun en güzel kızı ismini almıştır. Reklâm müesseseleri de en fazla onun fotoğrafını kullanırlar. Bugüne kadar bütün dünyaya Ciyun Lang'ın yirmi beş bin fotoğrafı yayılmıştır.

* SİMON SİMON her istediği zaman gülemez. Çünkü onun tebessümü çok samimidir. Ancak içinden geldiği zaman gülebilir.

Bir gün bir film çevrilirken bir sahnede gülmesi icap ediyor. Fakat Simon gülemiyor. Rejisör ısrar ediyor. Artist başlıyor ağlamaya. O zaman rejisör filmin o sahnesini ağlamaklı bir sahneye çeviriyor. O zaman da Simon Simon gülmeye başlamaz mı?

* CON FONTEN'in gülüşü vahşî hayvanları değilse bile insanları en fazla teshir eden gülüştür.

Fakat, onun tabiatında böyle teshirkâr bir kadın bulmak kabil değildir. O, gayet yumuşak tabiatlı bir kadındır.

* MİRNA LOY da gülüşü en müşfik, en tatlı kadın olarak meşhurdur. Hakikaten, hususî hayatında da kocasına en tatlı bir arkadaş, çocuğuna en müşfik bir anadır.

* MARJORİ VİVER, artistliğini tebessümüne borçludur. Çünkü onun evvelâ gülümsemesini görüp beğenen bir sinemacı kendisini istikbalin en iyi yıldızlarından birine namzet olarak seçmiştir.

* BARBARA STANVİK, gülüşünü ve dudaklarını sigorta ettirmiş artistlerden biridir. Fakat bir gün bir kazaya uğramış, dudakları biraz zedelenmiştir.

Lâkin, gülmesine hiçbir halel gelmemiş, bunun için de sigorta şirketi kendisine parayı vermemiştir.

Dudaklarını sigorta ettiren artistlerden biri de Cek Kravforddur.

Gülüşlerdeki esrar

Mey Veste mektup yazan kocalar tebessümünün sırrını soruyorlar

Balıkçı efsanesi:

Deniz perisinin türbesi

Yazan: **Muazzez Kaptanoğlu**

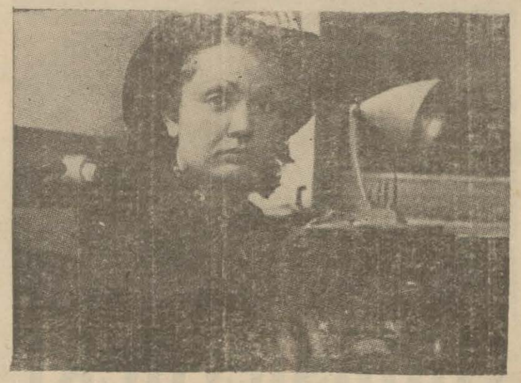

Ö; ya çılgın fırtınalarla siyahlaşan denizin korkunçluğunda.. yahut da, ay ışıklariyle oyalaşan suların beyaz neşesinde görünürmüş!..

Başlarını erik çiçekleriyle süsleyen sahiller; dalgaların yeşil gecesine dayanıp dinlenirken, içlerinin yangınını dudaklarında seslendirerek ufuklara üfleyen balıkçılar, onun geçtiğini uzun saçlarının sularda bıraktığı ince musikiden anlarlarmış....

Gözleri heyecanla tutuşup, bakışları bu sesin ardından sürüklenirken.. deniz perisinin yüzündeki şefak parıltısını, dudaklarındaki gurup kızıllığını mehtapla çizilen yakamozlarda görünceye kadar nefes almadan durur.. sonra, içlerinin bütün sevincini seslerine vererek hep bir ağızdan onun şarkısını söylerlermiş!...

Çünkü, en zengin balık akınları, deniz perisinin uzun saçlariyle çizdiği kızıl izde bulunurmuş.

Dalgaların yeşil gecesine dayanan sahiller, balıkçıların gür sesleriyle uyanır,, Saz kulübelerinden yarı çıplak fırlayan balıkçı kızları, deniz perisinin beyaz bir dua gibi adamlarının yanından geçtiğini anlıyarak sabahlara kadar sahillerde kalırlarmış!..

Sonra; karanlıklar içinde yükselen köpüklerin işlediği kış geceleri başlarmış... Deniz çılgınlaşıp, dalgalar uçurumlaştığı zaman.. ölümle pençeleşen balıkçılar, bir şimşek aydınlığında, deniz perisinin uzun saçlariyle kızıl bir alev gibi baş uçlarında dalgalandığını görür.. göklerin siyah ümitsizliğinden, beyaz bir ümit gibi uzanarak onları sahillere çıkardığını söylerlermiş...

Ben, deniz perisini ilk defa çocuk gözlerimi ıslatan büyük bir heyecanın ardından gördüm.

Bir bahar akşamıydı!..

O günün verdiği neşe ile, baharın baştan aşağı yeşillikle kucakladığı çiftlikte çok koşmuş, çok yorulmuştum. Yatağıma girdiğim zaman, başıma ince bir ağrı saplanmış.. ve vücudumu derin bir halsizlik sarmıştı.

Doktorun soğuk algınlığı diye isimlendirdiği bu teşhis, dadımı tatmin etmemiş olacak... İki gün sonra başucuma gelip kısık bir sesle:

— Haydi, kızım.. dedi. Seninle nineye gidelim.. Göreceksin hiç bir şeyin kalmıyacak!...

— Hangi nineye, dadı?.. dedim!...

— Vasiye nineye, kızım.. O, denizlerin perisidir. Dalgalarda boğuşan balıkçıları kurtarır.. Darda olanların imdadına yetişir... Uğramışa, nazara da birebirdir!...

Uğramışa, nazara aklım ermedi ama, deniz perisi bir anda çocuk kafamı sardı. Herkesten habersiz çıktık evden. Çınar ve zeytin ağaçlariyle çevrilen kıyılardan yukarılara doğru yükseldik... Kapı önlerinde oturan insanların canlandırdığı sokaklardan geçtik.. Dadım elimden tutuyor.. Hiç konuşmadan koşar gibi gidiyorduk.

Nihayet, kasabanın dışında, parmaklıklarla çevrilli harap bir kulübenin önünde durduk.

Dadım, derin bir huşuyla:

— Geldik, dedi.

Ben çocuk gözlerim şaşkınlıktan büyümüş, etrafımda deniz perisini ararken, o, siyah yeldirmesinin altından çıkardığı mumları, ermek üzere olanların yanında yakmağa çalışıyordu.

Dadımın mumları yanınca, etraf biraz aydınlandı... Deniz perisinin yerine gördüğüm şey, harap kulübenin ortasında yemenilerle süslenmiş bir tabuttu!...

Vücudumu garip bir ürperme kapladı... Alaca karanlıkta renk renk bezlerle sarılan parmaklıklar, garip şekillerle büyüyor.. Bomboş kulübenin ortasında duran bu tabutun, mumların titrek ışıkları içinde kımıldanıp, sallandığını zannediyordum. Kulübenin bir köşesini, ibrik, yüz havlusu ve takunyeler süslüyordu.

Dadım, tam bir inanışla diz çöküp dua ederken, küçük ellerimle parmaklıklara sarılmıştım. Kalbim, hızlı hızlı çarpıyor.. Bu kadar fakir olan deniz perisini, o güne kadar tanımadığım garip bir ürpermeyle düşünüyordum.

Duasını bitiren dadım, entarimden kopardığı parçaları bağlarken, kısık sesinde, büyük bir inanışın ürperişiyle, deniz perisinin ölümünü anlattı:

— Bundan yıllarca evvel, burası zengin bir balıkçı köyü imiş... Sahili, tepelere kadar boydanboya saz kulübeler kaplarmış.. Geniş göğüslü balıkçılar, denize çıktıkları zaman, uzun saçlı genç balıkçı kızları, kamışlardan sepetler işler.. Kıllardan örtüler dokur, İplerden ağlar örerlermiş!..

Bu kıyının kızları o kadar güzel.. Erkekleri o kadar kuvvetli ve hayatları o kadar mesutmuş ki!.. Bütün köy, tek bir kalp gibi çırpınır.. Uğraşır, Yaşarmış.

Burada fenalık, burada yalan.. burada kıskançlık olamazmış!... Çünkü, bütün köy halkı inanmış ki, bir kurtarıcı, bir ilâh gibi başlarının üstünden eksik olmayan deniz perisi, bütün şefkatini onlara vermiştir.

Bu köyün, bütün kıyı güzellerinden güzel Vasiye isminde bir kızı varmış... Çok genç olduğu halde, herkese iyilik eden bu kıza Vasiye Nine derlermiş.

Bir gün evlenmiş... Kocası da köyün en kuvvetli, en doğru adamlarındanmış...

Vasiye Nine gençliğini, güzelliğini kocasının yosun kokan geniş göğsünde solduran, bütün saadetini saz kulübesinde bulan bir kadın olmuş...

Kocasının da, denizden sonra sevdiği tek şey, hayatının kadını, güzel karısı imiş..

Bir gün, fenalık bilmeyen

(Devamı 10 uncuda)

— Bir kaplan, elinde beyaz bir baston tutan seyyahın üzerine atılmıyor!

— İyi ama, seyyah, kaplanı görünce beyaz bastonu elinde kaç saniye tutabiliyor?

— Ne var?

— Kaplan, senden pek memnun! Şimdi telefon ederek, sana denizin dibinde geçirmek üzere 8 günlük bir mezuniyet verdiğini müjdeledi!

Bu mesut haber bütün memleketi ve 14 üncü Lunun 15 inci Lunun de

Onlarda bende olmayan ne var?

Niçin, sinema artistleri — ister erkek olsun, ister kadın — bir kahraman derecesine yükseliyorlar? Niçin sinemacılar binlerce kişi arasından yalnız onları seçmişler? Onlar bu kadar büyük muvaffakıyete nasıl erişmişler?

Bütün bunlara :

— Tesadüf! diye cevap vereceğiz ve bu şekilde verilen bir cevabı siz de kabul etmezsiniz.

— Her halde bir hikmeti var, diyeceksiniz. Fakat, ilâve edeceksiniz:

— Onlarda bende olmayan ne var?

İşte buna, en meşhurlarından birkaç artisti ele alarak, ayrı ayrı cevap verebiliriz:

*** DOROTİ LAMURUN en cazip tarafı saçlarıdır. Uzun saçlı kadını bugünkü cemiyet hulût harici etmişken, o, bu bir metreden fazla uzun saçları ile dünyayı fethediyor.**

Doroti Lamuru bir filminde görüp ona âşık olan ve evlenmek isteyen Johor sultanının macerasını anlatmıştık: Şarklı sultan herşeyden evvel Dorotinin saçlarına hayran olmuş.

Sultanın artiste âşık olması Fransız piyes muharrirlerinden Fransis de Kruase'ye "Malakalı kadın,, eserini ilham etmişti. Filme alınan bu eserin muharriri bugün ölmüş bulunuyor. Sağ olsaydı Johor sultanının aşkının neticesinden de belki bir eser çıkarırdı.

*** ERİH FON ŞTROHAYM'ın ensesi meşhurdur... Bu güçlü, kuvvetli, iri cepheli adam, bir karış ensesi ile kahraman rollerini başardığı gibi kadınların da kalbini fethetmektedir.**

Bunu gösteren bir vaka:

Bir gün bir kadın sokakta bir adamla tanışıyor. Adam onu alıyor, lokantaya, sinemaya bara götürüyor ve gece yarısı ayrılırken kucaklıyor.

Kadın evine gittiği zaman bir ile bakıyor ki göğsündeki bütün mücevherleri kaybolmuş.

Adamı buluyorlar, mücevherleri geri alıyorlar. Fakat mahkemede reis de kadına:

— Kabahat biraz sende de var, diyor. Bu adamla ne konuşursun?!

Kadın, gayet masum bir eda ile:

— Ne yapayım, diyor. Erih fon Ştrohaym'a o kadar benziyordu ki!

*** LORETTA YANG'ın gözleri bilmem sizde var mı? Fakat onu meşhur eden de budur. Spenser Trasi onu senelerce gözleri için ve çok dindar, saf bir kız olduğu için sevmiştir. Fakat, evlenmemiş, senelerce onu sevmekle kalmıştır.**

Loretta Yang, sonra başkası ile evleniyor. Fakat mesut olamıyor. Boşanıyor. O da Spenseri sevmektedir. Fakat, söylendiğine göre, Loretta çok dindar olduğu için tekrar evlenmeyi günah sayıyormuş. Çünkü hiristiyan dini bir kadın bir kere evlendi mi, nikâhını bozmaz. Boşanma bile kadını evli sayar.

Loretta Yangın, gözlerinde, kaybolan aşkın hayalini gören ler de vardır..

*** FERNANDEL'in dişleri, kendisinin de söylediğine göre; onun muvaffakıyetindeki başlıca âmildir. Artist:**

"Bende bu kazma dişler olmasaydı, şöhrete varan bu yolu açamazdım,, diyor.

Hakikaten, Fernandel, bu iri dişlerile yeni bir tip yaratmış ve sinemada bununla meşhur olmuştur.

*** CON KRAVFORD'un da ağzı moda çıkaracak kadar yeni ve güzel bulunmuştur. Büyük ağzı, haris ve etli dudakları güzel birşey haline getiren ve bir çok kadınlara kendisini taklit ettiren Con Kravford suni bir güzellik timsalidir. Onun gözleri ve dudakları ameliyatla böyle büyütülmüştür...**

*** HARRİ BOR'un da şöhretli yüzü buruşuk bir ihtiyar olmasına rağmen canlı ve çevik bulunmasıdır.**

Lütfen sayfayı çeviriniz